NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

פרייז 15 גראשען

היינט 12 זייטען

נייעס פאלקסבלאט

№ 71 | Łódź, Sroda, 24 marca 1937 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, מיטוואך פ' שמיני י"ב ניסן תרצ"ז | 15-טער יאהרגאנג

5 אראבער פארוואונדעט פון א באמבע

ארעסטירטער יודישער שאפער באוויזען זיין אליבי. — די אונאויפהערליכע אראבישע טעראר-העצע. — איראק און די פאן-אראבישע לאזונגען

ערשינען דער דעקרעט וועגען ספעציעלע פולמאכטען פארן הויך-קאמיסאר

ירושלים, 23 (יט"א טעלעגראפיש)

אין אן אראבישען קאפע אין יאזור (נעבען יפו, אויפ'ן וועג קיין לוד) איז געווארפען געווארען א באמבע. פון דער עקספלאזיע זענען פארוואונדעט געווארען 5 אראבער, דערונטער 2 לייכט און 3 זענען שווער פארוואונדעט געווארען.

די פאליציי האט גלייך פארפיהרט אן אויספארשונג. אונטער'ן חשד פון ווארפען די באמבע איז ארעסטירט געווארען א יודישער שאפער פון אן אויטאבוס, וואס קורסירט אין דרום-יהודה. דער שאפער איז געבליבען אין ארעסט, הגם ער האט באוויזען זיין אליבי, צושטעלענדיג עדות, אז ער האט זיך אין דער צייט פון דעם באמבען-אטענטאט געפונען אין תל-אביב.

ירושלים, 23 (יט"א טעלעגראפיש)

מיט דער הילף פון שפיר-הינט האט די פאליציי ארעסטירט דעם אראבער מאכמער יאסין קאמעל פון אן אראבישען דארף נעבען ראש-פינה, אויף וועלכען עס איז געפאלען דער חשד, אז ער האט ערמארדעט דעם יודישען קאלאניסט שמואל גאטפריד. אויף דעם אנצוג פון יאסין קאמעל האט מען געפונען בלוט-סמנים. דער ארעסטירטער האט זיך נישט מודה געווען און מען האט איהם איבערגעפיהרט אין דער תפיסה אין צפת.

אויף דעם אראבישען דארף פיראם נעבען ראש-פינה איז ארויפגעלייגט געווארען א קאלעקטיווע שטראף פון 130 פונט.

ירושלים, 23 (יט"א טעלעגראפיש)

א גרעסערע באנדע אראבער האט באפאלען די שטיין-האקעריי אין מגדל-צדק. די אנפאלער האבען צוגעריבט ביי די יודישע ארבייטער זייער געצייג און זענען אנטלאפען.

ירושלים, 23 (יט"א טעלעגראפיש)

אין די אראבישע דערפער ארום די קאלאניעס גדרה, באר-טוביה און גן-יבנה האבען זיך לעצטענס באוויזען פיל פרעמדע אראבישע אגיטאטאר'ען, וועלכע האלטען אפ פארזאמלונגען און העצען געגען יודען.

אין איניגע געגענדען האט מען באמערקט גרופען אראבער, וועלכע מאכען דורך מיליטערישע איבונגען אונטער דער אנפיהרונג פון אינסטרוקטארען.

ירושלים, 23 (יט"א טעלעגראפיש)

„א דיפאע" טיילט מיט, אז אויף די איינוואוינער פון דעם אראבישען דארף כאן-יונס, נישט ווייט פון עזה, האט די מאכט ארויפגעלייגט א קאלעקטיווע שטראף פאר איבעררייסען טעלעפאן-דראטען אין דער געגענד. די שטראף איז באשטימט אויף אויסצוהאלטען א ספעציעלע פאליציי-וואך אין דעם דארף.

ירושלים, 23 (יט"א טעלעגראפיש)

אין צוזאמענהאנג מיט דעם צוריקקעהר פון דעם הויך-קאמיסאר סער ארטור וואוקאפ קיין א"י, שרייבט „אל ליוואא", אז זיין צוריקקומען שטייט נישט אין פארבינדונג מיט די לעצטע געשעהענישען אין לאנד, נאר איז א רעזולטאט פון א פארשטענדיגונג צווישען איהם און דעם קאלאניאל-אמט מכח דער פאליטיק, וואס מוז איצט געפיהרט ווערען אין א"י.

דמשק 23 (יט"א טעלעגראפיש)

דער פיהרער פון דער איראקישער אפאזיציע מאולוד מובלאס, וועלכער האט באוויזען צו אנטלויפען קיין סיריען, פיהרט איצט א העפטיגע אגיטאציע פאר די פאן-אראבישע לאזונגען און געגען דער איצטיגער רעגירונג אין איראק. מאולוד מובלאס פאדערט אקטיוו צו שטיצען די אראבער אין ארץ-ישראל.

באגדאד, 23 (יט"א טעלעגראפיש)

אין די פאליטישע קרייזען ווערט נאך אלץ לעבהאפט קאמענטירט די טראן-רעדע פון קעניג גאזי אין דעם איראקישען פארלאמענט, וואס האט געבראכט צום אויסדרוק די נייע פאליטיק פון איראק לגבי די אנדערע אראבישע לענדער. דאס מאל איז אין דער טראן-רעדע נישט געווען קיין רייד וועגען „אראבישען אחדות". דער קעניג האט דאגעגען געמאלדען, אז אין קורצען וועט געשלאסען ווערען דער אפמאך צווישען איראק, פערסיען, טערקיי און אפגאניסטאן.

דער פרעמיער פון איראק סוליימאן-פאשא האט ערקלערט, אז די שוץ-קרעפטען פון איראק זענען נאך דערווייל צו שוואך און דעריבער „מוז איראק זיך יודמען צוערשט איהרע אייגענע דאגות, איידער זי וועט זארגען וועגען גורל פון די שכנות'דיגע אראבישע לענדער."

לאנדאן, 23 (יט"א טעלעגראפיש)

היינט איז ערשינען דער קעניגליכער דעקרעט, וועלכער גיט דעם הויך-קאמיסאר אין א"י ספעציעלע פולמאכטען אין פאל פון נויטווענדיגקייט ארויסצוגעבען פארארדנונגען צו זיכערן די עפענטליכע רוה אין לאנד.

דער הויך-קאמיסאר ווערט באפולמעכטיגט צו לאזען ארעסטירען, פאר'שיקען, קאנפיסקירען פארמעגענס, ארויפלייגען געלד-שטראפען א.א.וו.

ער קען אויך איבערגעבען די פולמאכט דעם גענעראל-אנפיהרער פון די באוואפענטע כוחות. דער דעקרעט איז נישט חל אויף עבר-הירדן. דער קעניג לאזט זיך איבער דאס רעכט צו מאכען פארשידענע שנויים אין דעקרעט.

ירושלים, 23 (יט"א טעלעגראפיש)

דאס קרייז-געריכט האט פאר'משפט דעם ספרדישען יוד ניסן טאלענדאדא אויף 2 יאהר תפיסה דערפאר, וואס ער האט זיך אקעגענגעשטעלט די אראבישע טעראריסטען בעת די געשעהענישען אין טבריה דעם 19 פעברואר. ביז דער אפעלאציע איז טאלענדאדא ארויסגעלאזען געווארען אויף דער פריי.

געשלאסען די פארלאמענט-סעסיע

נעכטיגע לעצטע זיצונג פון סיים

שארפער אנגריף אויפן געוו. פינאנץ-מיניסטער זאוואדזקי

ווארשא, 23 (טעלעפאניש)

היינט איז זיך דער סיים צונויפגעקומען אויף זיין לעצטער זיצונג אין דער לויפענדער בודזשעט-סעסיע, כדי צו ערלעדיגען א ריהע געזעץ-פראיעקטען און ענדערונגען, וועלכע זענען געמאכט געווארען דורכ'ן סענאט צו די געזעצען, וועלכע זענען אנגענומען געווארען דורכ'ן סיים. אויף דער זיצונג זענען אנוועזענד געווען די מיניסטארען, דער פרעזעס פון דער העכסטער קאנטראל-קאמער און די העכערע באאמטע. פארן צוטרעטען צו דער טאג-ארדנונג האט דער מארשאלעק ערטיילט דאס ווארט דער דעפוטאטין פעלטשינסקא, וועלכע האט אפגעגעבען פאלגענדע ערקלערונג:

„דעם 24 ד. ח. פאר דער דיסקוסיע איבערן נעזעץ וועגען פארזיכערן ארבייט די אנטיילנעמער אין די קאמפען פאר דער אונאפהענגיקייט, האט מיר דעפ. קארטשיצקי פערזענליך איבערגעגעבען דעם טעקסט פון א רעזאלוציע, וועלכער ער האט געוואלט פארלעגען דעם פלענום פון סיים. די דאזיגע רעזאלוציע האט אויפגעפאדערט די רעגירונג צוצושטעלען א געזעץ-פראיעקט, וועלכער זאל פארזיכערן ארבייט רעזערוויסטען און קודם כל די רעזערוו-אפיצירען גלייך מיט די אנטיילנעהמער אין די קאמפען פאר דער אונאפהענגיקייט. נישט מסכים זייענדיג מיט'ן אינהאלט פון דער רעזאלוציע, האב איך זיך אלס רעפערענט ארויסגעזאגט געגען איהר. אויפ'ן צווייטען טאג האב איך זיך ערשט דערוואוסט פון דער פרעסע, אז דעפ. קארטשיצקי האט צוגעגעבען אין זיין רעזאלוציע נאך רעזערוויסטען אויך די פריי־ווילינע פון 1918 ביז 1920. איך ערקלער דעריבער אז מיט דער לעצטער אויסבעסערונג פון דעפ. קארט־שיצקי בין איך מסכים.

דאן האט מין. קאשטשאלקאווסקי געענטפערט אויף דער אינטערפעלאציע פון דעפ. יעדינאק וועגען די מיניסטעריאלע פארארדנונגען ביים אויספיהרען די אויפזיכט איבער דער פוגראציע א. ג. פון גראף יאקוב פאטאצקי.

דער מיניסטער האלט דערביי א לענגערע רעדע און פיהרט אויס, אז דער ווילען פון טעסטאמענט, וועלכען גראף פאטאצקי האט איבערגעלאזען, דאס זיין פארמעגען זאל אויסגענוצט ווערען אויף וויסענ־שאפטליכע פארשונגען צו באקעמפען שווינדזוכט און ראס ווערט פינקטליך אויסגעפיהרט.

אויפן פארשלאג פון דעפ. יעדינאק איז געענטפערט געווארען א דיסקוסיע איבער דער ערקלערונג פון מין. קאשטשאלקאווסקי. דעפ. יעדינאק ערקלערט, אז ער האט נישט באקומען קיין אויספיהרליכען ענטפער אויף דער אינטערפעלאציע.

דאן האט דעפ. קרעטשינאוויטש אפגעגעבען א באריכט וועגען געזעץ-פראיעקט צו שטיצען די הויז־אינדוסטריע און די דערפער.

דאן איז אנגענומען געווארען דער פארשלאג וועגען פארלענגערן דעם מאראטאריום אויף א יאהר צייט פאר דער פארזיכערונגס - געזעלשאפט „פעניקס".

ס'איז אויך אנגענומען געווארען דער געזעץ־פראיעקט וועגען דענטיסטען - קאמער.

ס'זענען ווייטער אנגענומען געווארען די אויס־בעסערונגען פון סענאט צום געזעץ וועגען פארקירצען די ארבייטס-צייט אין די קוילען-גרובען.

נאכ'ן רעפערירען דעם בילאנס פארן יאהר 1934-35 האט די בודזשעט-קאמיסיע אין הסכם מיט דער מלוכה-קאנטראל, פארגעלייגט צו געבען אבסאלוטאריום דער רעגירונג.

דעפ. רעמביצקי איז שארף ארויסגעטרעטען געגען דעם געוו. פרעמיער קאזלאווסקי און געוו. פינאנץ מיניסטער זאוואדזקי. איך וואלט אייגענטליך, זאגט דעפוטאט רעמביצקי, געדארפט שטעלען א פאר־שלאג צוצוציהען דעם געוו. פינאנץ-מיניסטער צו קאנסטיטוציאנעלע פאראנטווארטליכקייט, איך שטעל אבער נישט דעם פארשלאג, ווייל איך וויל נישט מאכען קיין סענסאציע אין מאמענט פון דער קאנסאלידירונג פון פאלק.

ביי דער אפשטימונג האט דער סיים אנגענומען דעם אבסאלוטאריום - פארשלאג.

דאן האט דער סיים אנגענומען די אויסבעסערונג פון סענאט צום מלוכה-בודזשעט.

דערמיט האט זיך די טאג-ארדנונג אויסגעשעפט. דער מארשאלעק צאר האט געהאלטען לענגערע רעדע וועגען דער ארבייט פון סיים בעת דער בודזשעט-דעבאטע. ער האט שטארק געלויבט די דעפוטאטען פאר זייער זאכליכער ארבייט. ער האט אויך באריהרט די צוזאמענארבייט צווישען סיים און רעגירונג. דער מארשאלעק האט אייך אנגעוויזען, אז א חוץ דער בודזשעט-ארבייט האט דער סיים אנגענומען פיל געזעץ-פראיעקטען, וועלכע האבען א וויכטיגע באדייטונג פאר'ן אינערליכען לעבען

(ווייטער זעה 4-טע זייט)

צו אונזערע לעזער!

דער ערב-יום-טוב-נומער פון

„נייעם פאלקסבלאט"

וועט ערשיינען אין א פיל-פאר-גרעסערטען פארמאט און וועט ענטהאלטען א ריהע פובליציסטישע, ליטעראַרישע און הומאריס-טישע ארטיקלען, א חוץ דעם רייכען שטענדיגען אינפארמאציע-מאטעריאל.

צוליב דער גרויסער אויפלאגע איז דער ערב-פסח-נומער דאס געאייגנטסטע ארט אויף

אנאנסען,

וועלכע ווערען אנגענומען היינט און מארגען. דאנערשטאג א גאנצען טאג אין אונזער אדמיניסטראציע

פיעטריקאווער 21

טעל. 224-71.

ענגלאַנד, פראַנקרייך, איטאַליע, דייטשלאַנד

זאָלען אַרויסגעבען אַ דעקלאַראַציע וועגען דער אומבאַרירליכקייט פון בעלגיען

די אָפּקלאַנגען פון וויזיט פון קעניג לעאָפּאָלד אין לאָנדאָן

לאָנדאָן, 23 (ספּ. טעל.)

אויף דעם מיטאָג, וואָס איז נעכטען געגעבען געוואָרען לכבוד דעם בעלגישען קעניג לעאָפּאָלד דעם דריטען זענען אַנוועזענד געווען אַ חוץ דעם פּרעמיער עטליכע מיניסטאָרען, אויך עטליכע פאָרשטייער פון דעם פּאָליטישען און ווירטשאַפטליכען לעבען אין ענגלאַנד. ס'האָט אַרויסגערופען אויפמערקזאַמקייט די אַנוועזענהייט פון דעם ווירטשאַפטס־ראַטגעבער פון דער ענגלישער רעגירונג פריהעריך ליטה ראָסאַ, און פון דעם פיהרער פון דער אַרבייטער - פּאַרטיי מאַיאָר עטלי, ווי אויך פון געוועזענעם מיניסטער טשערטשיל און אַדמיראַל סער ראָזשער קיינעס.

דער דיפּלאָמאַטישער קאָרעספּאָנדענט פון דער „מאָרנינג פּאָסט“ דערוואוסט זיך, אַז בעלגיען פאַרלאַנגט בטל צו מאַכען דעם אָפּמאַך פון 1936, וואָס ליינט אַרויף אויף בעלגיען אַ פאַרפליכטונג פון גאַראַנטיע לגבי פראַנקרייך און ענגלאַנד. און דאָס בטל־מאַכען די אָפּמאַכען פון די גענעראַל־שטאַבען, ווי אויך אַ ספּעציעלע דעקלאַראַציע אין דער פראַגע פון אַכטונג פאַר דער אומבאַרירליכקייט און אומאָפּהענגיקייט, פון בעלגיען, וועלכע עס דאַרפען באַליירגען די רעגירונגען פון ענגלאַנד, פראַנקרייך איטאַליען און דייטשלאַנד.

לאָנדאָן, 23 (ספּ. טעל.)

דער קעניג לעאָפּאָלד האָט אין אָוונט פאַרטגע־זעצט זיין געשפּרעך מיט דעם מינ. אידען. מיטוואָך אויף דעם מיטאָג אין בוקינגהאַם, וואָס ווערט געגעבען פון דעם קעניגליכען פּאָר לכבוד דעם בעלגישען קעניג וועלען סומירט ווערען די רעזולטאַטען פון די דריי־טאָגיגע אונטערהאַנדלונגען. די היינטיגע פּרעסע גיט נישט איבער קיין שום אויסשעפּענדיגע ידיעות וועגען פאַרלויף פון די ביז־איצטיגע געשפּרעכען.

„דיילי טעלעגראַף“ וועמענס דיפּלאָמאַטישער קאָרעספּאָנדענט שטייט אין אַן ענגען קאָנטאַקט מיט דעם מינ. אידען — גיט איבער, אַז די בעלגישע רעגירונג פאַרלאַנגט פון די רעגירונגען פון פראַנקרייך, ענגלאַנד, איטאַליען און דייטשלאַנד אַ דעקלאַראַציע פון אַכטונג צו דער אומאָפּהענגיקייט און אומבאַרירליכקייט פון בעלגיען. די אונטערשרייבענדיגע זאָלען זיך פאַרפליכטען צו קומען צו הילף בעלגיען אין פאַל ווען זי זאָל ווערען אָנגעגריפען. די דאָזיגע הילף זאָל אָבער קומען נאָר אויפ'ן פאַרלאַנג פון דער בעלגישער רעגירונג און נישט אויטאָמאַטיש.

פּאַריז, 23 (ספּ. טעל.)

„עוור“ טיילט מיט, אַז דאָס פראַנצויזישע אויסערן־מיניסטעריום האָט אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם וויזיט פון בעלגישען קעניג אין לאָנדאָן אַרויסגעשיקט אַ מעמאָראַנדום, וועלכער אַנטהאַלט דעם שטאַנדפּונקט פון דער פראַנצויזישער רעגירונג אין דער פראַגע פון בעלגישער נייטראַליטעט. לויט די אינפאָרמאַציעס פון דער צייטונג באַשטייט די פראַנצויזישע רעגירונג אויף דיפּלאָמאַטישע אונטערהאַנדלונגען. זי טרעט אָבער אַרויס נעגען דעם פּראָיעקט פון רופען אַ קאָנפערענץ. די פראַנצויזישע רעגירונג האַלט, אַז די אונטערהאַנדלונגען אין פראַגען, וואָס זענען אַ רעזולטאַט פון דעם לאָקאַרנאָ - אָפּמאַך דאַרפען געפיהרט ווערען אויסשליסליך אין די ראַמען פון דריי מלוכות, וועלכע זענען דירעקט פאַראינטערעסירט און נעמליך דורך פראַנקרייך, ענגלאַנד און בעלגיען. וואָס שייך דעם אַרטיקעל 16 פון פּאַקט פון דער פעלקער־ליגע ראַטען פראַנקרייך און ענגלאַנד דער בעלגישער רעגירונג אָנצוקויפען דירעקטע אונטערהאַנדלונגען מיט דער פעלקער־ליגע וועגען פּרעגען אין הסכם דעם אַרטיקעל 16 מיט די בעלגישע פּאָסטולאַטען, אַז דער חוב צו דערלויבען דעם אַדורכמאַרש פון פרעמדען מיליטער, וואָס איילט צו הילף דער אָנגעפאַלענער מלוכה קאָן נייעט קאָמענטירט ווערען אויף קיין צו ברייטען אופן, צום ביישפּיל, אַז אויף קיין שום פאַל קאָן דאָס טעריטאָריום, אויף וועלכען עס קומט פאַר דער דורכמאַרש פון פרעמדען מיליטער נישט אויסגענוצט ווערען אַלס אָרט פון קריגס־טעטיגקייט.

לאָנדאָן, 23 (ספּ. טעל.)

דער בעלגישער קעניג לעאָפּאָלד האָט היינט פאַרלאָזט לאָנדאָן. ער איז נעפּאָהרען קיין ברידינג, וואו ער האָט פאַרבריינגט דעם טאָג שפּילענדיג גאָלף.

כשר לפסח

די באַוואוסטע יודישע שאָקאָלאַד־פאַבריק

מאַכט בעקאַנט איהרע ג' קונדשאַפט, אַז צום פאָרשטעהענדען פּסח איז זי פאַרזעהן מיט אַ רייכען אויסוואַהל פון פאַרשיד.

שאָקאָלאַד, קאַראַמעלען כשר לפסח אפילו למהדרין מן המהדרין

„ZŁOTY RAJ“

אינהאַבער: ש. האַלפּעריז.

פערעקויף־שטעלען: פּילסודסקיעגאַ 50, זאַוואַדזקאַ 11, שרודמיעסקאַ 7

בעמערקונג: דאָס אַלעס ווערט אויסגעאַרבייט בהכשר גמור אונטער השגחה פון אנשים כשרים ונאמנים.

כשר לפסח

הערט און דערציילט!

שטר מכירת חמץ זגם פּרוזבול

זאַכאָדניאַ 49, טעל. 173־57,

לינקע אָפיצינע רעכטס

ביי הר"ר יהושע פרידענזאָן בהר"ר שמערקע ז"ל מורה הוראה דפה

Wajnberg

ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ און ספּלעראָז קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 145

טעל. 126־02

נעמט אָן פון 9־10 צרית ...

Dr. RÓŻANER

וועגערישע און געשלעכטס־קראַנקהייטען

9 נאַרוטאָוויטשאַ 9

נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 1 בייטאָג און פון 5 ביז 8 אָוונד.

באַקאַנטמאַכונג!!!

דערמיט מאַכען מיר באַקאַנט דעם ג. לאָדזער פּובליקום, אַז די באַרימטע

מאַשין־מצות

פון די מעכאַנישע בעקערייען

נ. ווײַנבערג און מרדכי יעלין

פּעטריקאָווער 38, טעל. 143־82 אַל. קאָשטשושקי 11

געפינען זיך היי־יאָהר

אויף פּיעטריקאָווער 38

און ווערען אויסגעבאַקען פון בעסטן מעהל וואָס געפינט זיך אונטער דער השגחה פון הרב ר' אימשע פרידע

די ג' קונדשאַפט ווערט געבעטען צוליב די אונגעהויערע פיל באַשטעלונגען וואָס פריהער צו קומען כדי צו קענען יעדען איינציגען לויט'ן וואונש צופרידענצושטעלען.

ווי אויך שוין צו באַקומען יום־טובדיגע מאַקאַראָן

אכטונג

שליוואָוויץ און ליקער

כשר לפסח

די אַלט־בעקאַנטע פאַבריק

יוסף קראַניק און זוהן, לעמבערג

עמפּפעהלט אויף פּסח שליוואָוויץ און ליקער אויך מאַניאַק אין דער בעסטער קוואַליטעט. עס ווערט געבעטען אַכטונג צו געבען אויף אונזער פירמע אויף יעדען פלעשעל, ווייל נור דאָס גיט אַ פולע גאַראַנטיע, אַז די משקאות זענען אמת'דיג גוט און כשר לפסח אפילו למהדרין מן המהדרין. — אונזערע פּסח'דיגע משקאות זענען צו בעקומען אין אַלע וויין־געשעפטען און מיר בעטען דיזעלבע איבעראַל צו פאַרלאַנגען.

יוסף קראַניק און זוהן, לעמבערג.

עקזיסטירט פון 1872 יאָהר.

וויכטיגע איבעראַשונג פאַר לאָדז און פּראָווינץ!

די באַקאַנטע הוט־פירמע

„SZERLAUNS“

10 פּיעטריקאָווער 10 טעל. 231־09

וואָס האָט זיך שוין ערוואָרבען דעם פולען צוטרוי פון ג' פּובליקום טיילט מיט, אַז צום באַפאָרשטעהענדען יום־טוב עמפּפעהל איך דעם גרעסטען אויסוואַהל פון די

עלעגאַנטעסטע HÜCKEL מאַרקע הערן־היטען

און פון אַנד. ערשטקלאַסיגע פירמעס.

מיר באַזיצען דעם גרעסטען אויסוואַהל פון אַלערליי יודישע טוכענע און סאַמעטענע היטלעך פון דער בעסטער קוואַליטעט, ווי אויך די נייעסטע - מאָדערנסטע קינדער־, שילער־ און ספּאָרט־היטלעך פון די נייעסטע פאַרבען. בילינסטע פּרייזען. —

רעעלסטע באַהאַנדלונג! הערט און דערציילט!

שבת און יום־טוב איז דאָס געשעפט געשלאָסען

באַקאַנטמאַכונג.

דערמיט מאַכען מיר באַקאַנט דער יודישער באַפעלקערונג, אַז אין די עופות־שעכט־הייזער: וואָלבאָרסקאַ 8, זאַכאָדניאַ 58, יוליושאַ 36 און צעגלאַניאַ 11 וועט געשאָכטען ווערען מוצש"ק (צווייטע נאַכט יום־טוב) ביז 10 ביינאַכט. נאָר געגען סאַראָוויס אויסגעקויפטע קוויטלעך. גלייכצייטיג בעטען מיר די באַפעלקערונג, אַז ביים קויפען געשאָכטענע עופות, אַכטונג צו געבען אויף די פּלאָמבעס, ווייל אָהן אַ פּלאָמבע איז נבלה וטרפה און אַ שאלה אויף די כלים.

ועד הרבנים לעדת לודז.

W święta Wielkanocne

dnia 28 i 29 marca 1937 r. odbędą się

Podwieczorki taneczne

w W. I. Z. O. Piotrkowska 86

staraniem Grona-Młodzieży przy Stow. „Nosen-Lechem" w Łodzi.

Początek o godz. 5 po poł.

לחג הפסח

איז ביי מיר צו באַקומען אַלע סאָרטען ראַדזינען־וויין ווי אויך אָריגינעלע אונגער־וויין, מעדאָק, כרמל, יל"ש ושליוואָוויטש ש"פ

די בעסטע סחורה צו ביליגע פּרייזען

מיט אַכטונג

משה אלטער

לאָדז, זאַוואַדזקאַ 10, טעל. 230־78.

גערענקט!

אַז קויפען סחורה איז נאָר ביי

שמשון שליווי

וואו ס'געפינט זיך אויף לאַנגער צום זומער־סעזאָן אַ גרויסער אויסוואַהל פון אָריגינעלע ביליצער און טאָמאַשאָווער סחורות

אויף אַנציגער און פּאַלטעס

פון די בעסטע קוואַליטעטען. —:— קומט און איבערצייגט אייך

R. SZCZĘSLIWY

לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5 טעל. 156־09.

געדענקט פּראַנט II שטאָק.

אוירען, נאָז און האַלז און לונגען־קליניק

מיט בעטען פון Dr. Z. RAKOWSKI

פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127־81

מהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועקס אָפּעראַציע א. אַז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 2־9 און פון 4־8 אָוונט

ביי דער קליניק איז טעטיג אַ רענטגען־קאַבינעט

פאַר דורכלייכטונג און אַלערליי פאָטאָגראַפיע

וויכטיג פאַר דאַמען

נאָר 2 זל. ווערען פאַר איבערגע־מאַכט די עלטעסטע היטע!

אויף גאַנץ נייע און אויף נייע היטען צו 3.50

„TOLA"

25 Zawadzka 25

געשלאָסען ענדעקישע אָרגאַניזאַציעס

אין ווילנע און אויך אין ווילנער און טראָקער פּאָוויאַטען

ווילנע, 23 (ספּ. טעל.)

דער ווילנער וואָיעוואָדע האָט לויט אַ דעציזיע פֿון 23 ד. ח. אויפֿן גרונד פֿון געזעץ און אויפֿן יסוד פֿון אַרטיקעל פֿון דער פֿאַראָרדנונג מכּח די גרעניצען פֿון דער מלוכה, פֿאַרווערט — צוליב טעמים פֿון עפֿענטליכען זיכערקייט — די טעטיגקייט פֿון דער ענדעקישער אָרגאַניזאַציע און די פּראָפּעסיאָנעלע פֿאַראייניגונג „פּראַצאַ פּאָלסקאַ" און אַלע זייערע אָרגאַניזאַציעס אויפֿן שטח פֿון ווילנע און פֿון ווילנער און טראָקער פּאָוויאַט, וועלכע זענען אַרומגענומען מיט דעם גרעניץ־פּאַס. די דאָזיגע דעציזיע איז באַלד אויסגעפֿירט געוואָרן.

פּראָצעס פֿאַר אַרויסרופֿען אַנטי־יודישע געשעהענישען

אָסטראָוו, 23 (ספּ. טעל.)

אין קאַלישער קרייז־געריכט איז פֿאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען די מיטגלידער פֿון דער ענדעקישער פּאַרטיי לודוויק קאַראַלעווסקי, באַרקאָווסקי, יאַן נאַליצקי, פֿלאָריאַן נאָזדראָווסקי און ריבטשינסקי, וועלכע זענען באַשולדיגט געוואָרן אין אַרויסרופֿען אַנטי־יודישע געשעהענישען אין גראַבאָוו (פּאָוויאַט קעמפּנאָ) ווי ס'איז צוליב דעם וואָס זיי האָבן נישט געלאָזט אויסשטעלען די יודישע קרעמער די סטראַגאַנעס געקומען צו אָוואַנטורעס. דאָס געריכט האָט פֿאַרמשפּט דעם פֿאָרזיצער פֿון דער ענדעקישער פּאַרטיי באַסקאָווסקי'ן אויף 6 חדשים תּפֿיסה און 20 זל. שטראָף. די איבעריגע באַשולדיגטע אויך צו 6 חדשים אַרעסט אָפּליגענדיג. האָט אויסגעפֿירט די שטראָף אויף 5 יאָהר.

500.000 זלאָטעס האָט באַשטימט דאָס מיניסטעריום

פֿאַר עפֿענטליכע שוץ פֿאַר אָרימע קינדער

יואַרשאָ, 23 (טעלעפֿאָניש)

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער דערנענטערונג פֿון דער פֿאַר־שבּת־צייט, וואָס פֿאַרלאַנגט אַן אינטענסיווע אונטערשטיצונג פֿאַר קינדער, ספּעציעל פֿאַר די קינדער פֿון דער דאָרפֿישער באַפֿעלקערונג, האָט דאָס מיניסטעריום פֿאַר עפֿענטליכען שוץ באַשטימט 500,000 זל. אויף צו פֿאַרשטאַרקן די אַקציע פֿון דערנערונג, וועלכע ווערט געפֿיהרט דורך די וואָיעוואָדזטוועס אין לאָקאַלע קאָמיטעטען צו הילף די קינדער און דער יוגענד.

די דאָזיגע סומע איז צוטיילט געוואָרן אויף די פֿאַרשידענע אָפּשניטען אין לאַנד, צוגעפּאַסט צו די באַדערפֿנישען פֿון אָרט. די הילף צוזאַמען מיט דער הילף־אַקציע פֿון דער באַפֿעלקערונג וועלען דערמעגליכען די אָרימסטע קינדער אויסצוהאַלטען די ערגסטע צייט פֿון יאָהר, ביז צום זומער, וען עס וועלען ווערען טעטיג די זומערדיגע קאָלאָניעס און האַלב־קאָלאָניעס.

אָפּגעשטעלט די שטייער־עקזעקוציעס

פֿון דעם 26 ביז 30־טען מערץ

יואַרשאָ, 23 (טעלעפֿאָניש)

דאָס פֿינאַנץ־מיניסטעריום האָט אַרויסגעשיקט אַ צירקולאַר צו אַלע שטייער־אַמטען, אַז ס'זאָלען אָפּגעשטעלט ווערען די שטייער־עקזעקוציעס פֿון פֿרייטאָג דעם 26 מערץ ביז דינסטאָג דעם 30 מערץ.

ספּעציעלע צוגאַב־קאָנטינגענטען אויף כּשר פֿלייש

פֿאַר דער יודישער באַפֿעלקערונג אויף יום־טוב

יואַרשאָ, 23 (טעלעפֿאָניש)

אַ דעלעגאַציע פֿון אגודת־הרבנים איז היינט געווען אין אַגראַר־מיניסטעריום. די דעלעגאַציע, צו וועלכער ס'האָבן געהערט הרב קאַנאַל, הרב ניידפֿעלד און סעקר. לאַנגלעבען, איז אויפֿגענומען געוואָרן דורך דעם דירעקטאָר פֿון עקאָנאָמישען דעפּאַרטאַמענט באַבראָווסקי.

די דעלעגאַציע האָט אויפֿגעקלערט די שווערע לאַגע פֿון דער יודישער באַפֿעלקערונג אין פֿאַרשידענע שטעט, וועלכע איז צוליב דעם קליינעם קאָנטינגענט געבליבען אָהן פֿלייש אויף יום־טוב.

דער דירעקטאָר האָט באַרוהיגט די ביטע פֿון דער דעלעגאַציע און ס'איז אַרויסגעשיקט געוואָרן אַ טעלעפֿאָנישע אינסטרוקציע אין אַלע וואָיעוואָדזטוועס, אַז מ'זאָל געבען אַ ספּעציעלען צוגאַב־קאָנטינגענט אויף פּסח. דערביי זענען געמאַכט געוואָרן אַלע באַוואָרענישען, אַז ביים צוגאַב־קאָנטינגענט זאָלען גענוי אָפּגעהיטען ווערען די פֿאַרשריפֿטען פֿון שחיטה־געזעץ.

גרויסערע פּראָפּעמיער בלום

וועגען די געשעהענישען אין קלישי

פּאַריז, 23 (ספּ. טעל.)

דער פּרעמיער בלום איז היינט אין פֿאַרלאַמענט אַרויסגעטרעטען מיט אַ לענגערער רעדע, אין וועלכער ער האָט אַרומגערעדט די געשעהענישען אין קלישי.

די געשעהענישען אין קלישי — האָט דערקלערט בלום — דאַרפֿען נישט טראַקטירט ווערן אַלס געוועהנליכע אומרוהען, דאָך אָבער איז די רוהה נישט געשטערט געוואָרן אין אַלערליי ספּעקולאַציעס אויף דער טראַגעדיע אין קלישי וואָלטען געווען אין סתירה מיט די אינטערעסען פֿון פֿאָלק. די רעגירונג וועט אַרויסציהען די קאָנסעקווענצען אין די געשעהענישען אין אַן אַטמאָספֿער פֿון אַבסאָלוטער אומאָפּהענגיגקייט.

פּרעמיער בלום האָט דערקלערט, אַז די פֿראַנצויזישע גערעכטיגקייט וועט זיך אַרויסזאָגען, צי די „סאָציאַלע פּאַרטיי" פֿון דע לאַ ראָק רעפּרעזענטירט דעם פֿונאַנדערגעלאָזטען „פֿייער־קרייץ". אויב ס'גייט וועגען קלישי איז פֿעסטגעשטעלט, אַז די גאַנצע געגענד איז אויפֿגעשטאַנען געגען עטליכע הונדערט מענשען. אויב ס'גייט וועגען די ערשטע רעוואָלטאַנטען פֿון דער אויספֿאָרשונג, איז פֿעסטגעשטעלט געוואָרן, אַז די קאָנטר־מאַניפֿעסטאַנטען האָבן זיך געהאַלטען פֿון דער ווייטענס פֿון קינאָ. וועגען דער פּאָליציי — זאָגט בלום — אַז זיי האָבן נישט באַקומען קיין באַפֿעהל צו שיסען. ער האַלט. אַז די ערשטע שאָסען האָבן אָפּגעגעבען עטליכע פּאָליציאַנטען אינדיווידועל. די פּאָליציי דאַרף אָבער שיסען נאָר אויף אַ באַפֿעהל.

וועגען גענעראַל־שטרייק — דערקלערט בלום — אַז די רעגירונג האָט איהם טראַקטירט מיט אַ געוויסער מורא. מאַנכע אינצידענטען אין פֿאַרלויף פֿון שטרייק זענען ווערט באַדויערונג. די לוויות פֿון די קרבּנות אין קלישי זענען אָבער אַדורך רוהיג און די געשעהענישען אין קלישי האָבן נישט אויסגעגראָבען קיין תּהום צווישען דער רעגירונג און די אַרבייטער־מאַסען. בלום אַפּעלירט דאַן צום פֿאַרלאַמענט וועגען צוטרוי און דערקלערט, אַז די קלאַנגען, דאָס די רעגירונג האָט געמוזט ברענגען אַלס קרבּן איינע פֿון די פֿראַקציעס פֿון דער מערהייט, די ראַדיקאַלען אָדער די קאָמוניסטען, זענען נישט אמת.

צום סוף ווענדעט זיך פּרעמיער בלום צום פֿאַרלאַמענט און ווענדט זיך צו איהר זאָלט אויסדריקען דער רעגירונג אַ צוטרוי־וואָטום, כּדי זי זאָל קאָנען ווייטער בלייבען דאָס וואָס זי איז, ד.ה. אַ רעגירונג פֿון פֿאָלק, וואָס בלייבט געטריי זיינע פֿאַרפֿליכטונגען און וועט קאָנטינויִרען איהר טעטיגקייט לטובת דעם פֿאָלק.

פּאַריז, 23 (ספּ. טעל.)

מ'האָט זיך געריכט אויף אַ שטורמישער זיצונג פֿון פֿאַרלאַמענט צוליב דער אינטערפּעלאַציע פֿון די רעכטע, אַז די רעגירונג זאָל פֿאַרזיכערן די פֿרייהייט פֿון פֿאַרזאַמלונגען און זאָל נישט דערלאָזן צו קיין פּאָליטישע שטרייקען. די זיצונג איז אָבער אַדורך רוהיג צוליב דעם מעסיגען טאָן פֿון פֿאַרשטייער פֿון די רעכטע.

אַ שטורם איז ערשט געוואָרן, ווען ס'האָט גערעדט דער ראַדיקאַלער דעפּוטאַט רעטער, וועלכער האָט פֿאַרטיידיגט די קאָנטר־מאַניפֿעסטאַציע פֿון פֿאָלקס־פֿראָנט. דער רעדנער האָט פֿאַרלאַנגט פֿונאַנדערצולאָזען די דע־לאַ־ראָק'ס פּאַרטיי.

די פֿאַרשטייער פֿון דע־לאַ־ראָקס פּאַרטיי האָבן פּראָטעסטירט געגען די געשעהענישען אין קלישי.

פּאָלעמיק צווישען דער דייטשער און פּוילישער פּרעסע

וועגען דער מינדערהייטס־פֿראַגע

בערלין, 23 (ספּ. טעל.)

אַ רייהע דייטשע צייטונגען האָבן היינט געבראַכט גרויסע אַרטיקלען וועגען דער לאַגע פֿון דער דייטשער מינדערהייט אין פּוילען און פֿון דער פּוילישער מינדערהייט אין דייטשלאַנד. די אַרטיקלען זענען אַן ענטפֿער אויף דעם אַרטיקעל אין „נאַזשאַ פּאָלסקאַ" אין דער פֿראַגע.

הזכּרות נאָך די קדושים אין ארץ־ישׂראל

וועלן געמאַכט ווערן אחרון של פּסח

יואַרשאָ, 23 (טעלעפֿאָניש)

אויף דער היינטיגער זיצונג פֿון וואַרשאָווער ראַבינאַט זענען באַעהרט געוואָרן די קדושים, וועלכע זענען לעצטענס געפֿאַלען אין ארץ־ישׂראל. עס איז אויסגעדריקט געוואָרן דער וואונש, אַז אַלע רבנים אין פּוילען זאָלען געבען די איניציאַטיוו, דאָס אחרון של פּסח זאָל מען מזכּיר זיין די געפֿאַלענע קדושים אין ארץ־ישׂראל.

לימודים אין פּאָליטעכניקום

וועלען זיך אָנהייבען נאָך די פּסח־פֿעריען

יואַרשאָ, 23 (טעלעפֿאָניש)

דער סענאַט פֿון וואַרשאָווער פּאָליטעכניקום האָט היינט אָפּגעהאַלטען אַ זיצונג. ס'זענען אַרומגערעדט געוואָרן די לעצטע געשעהענישען. וואַהרשיינליך וועלען זיך די לימודים צוריק אָנהייבען גלייך נאָך די פּסח־פֿעריען.

1־טע רעטשניצע
מיט שטענדיגע בעטען
פֿאַר כירורגיע פֿון ציינער, קיהן־באַקען און יאַסלעס
פֿון Dr. med.
Sadokierski
פּיעטריקאָווער 56, טעל. 129-77
עמפּפֿאַנגס־שעה'ן פֿון 9 פֿריה ביז 12 בייטאָג

אין פֿראַנקרייך איז מען אומרוהיג

צוליב דער לאַגע אין טוניס

פּאַריז, 23 (ספּ. טעל.)

די לאַגע אין טוניס באַאומרוהיגט שוין אַ לענגערע צייט די פֿראַנצויזישע עפֿענטליכע מיינונג, צוליב די נישט־לאַנג פֿאָרגעקומענע בלוטיגע געשעהענישען אין מעטלאַ און מאַלילאַ, ווי אויך צוליב די אַלגעמיינע שטימונגען, וואָס הערשען ביי דער באַפֿעלקערונג, וואָס באַוואוינען דעם פּראָטעקטאָראַט. נישט געקוקט אויף די באַמיהונגען פֿון דער רעגירונג האַלט די דאָזיגע לאַגע שוין אַ לענגערע צייט אָן, אַז די פּרעסע, ווי אויך די פֿאַרלאַמענטאַרישע קרייזען מאַכען איצט אויפֿמערקזאַם די רעגירונג אויף דער סיטואַציע אין טוניס.

לעצטענס איז אַ באַדייטענדע אַקציע זיצונגען פֿון דער סענאַט־קאָמיסיע פֿאַר אויסערן־ענינים געווען געווידמעט דער דאָזיגער פֿראַגע, וועלכע וועט וואַרשיינליך דיסקוטירט ווערן אויף די דינסטאָגדיגע זיצונגען פֿון פֿאַרלאַמענט, צוליב דעם אַרויסטריט פֿון דעפּ. סאַרען, וועלכער האָט אַרייגעטראָגען אַן אינטערפּעלאַציע וועגען די געשעהענישען אין טוניס.

„לאַ זשורנאַל" שטעלט פֿעסט אויפֿן סמך פֿון די לעצטע אינפֿאָרמאַציעס פֿון אַפֿריקע, אַז די לאַגע איז דאָרט זעהר געשפּאַנט און אַז עס עקזיסטירט אַ געפֿאַהר פֿון אומרוהען.

אַמעריקאַנער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע לעגט פֿאָר

אַז דער ציונ. קאָנגרעס זאָל פֿאָרקומען אין וואַשינגטאָן

ניו־יאָרק, 23 (ספּ. טעל.)

דער אַדמיניסטראַטיווער קאָמיטעט פֿון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין אַמעריקא האָט פֿאָרגעלעגט דעם ציוניסטישען עקזעקוטיוו, אַז דער 20־טער ציוניסטישער קאָנגרעס, וועלכער דאַרף זיך צונויפֿקומען אין חודש אויגוסט, זאָל פֿאָרקומען אין וואַשינגטאָן, אויב דער דאָזיגער פֿאָרשלאָג וועט אָנגענומען ווערען וועט דאָס זיין דער ערשטער ציוניסטישער קאָנגרעס מחוץ אייראָפּאַ.

Tysiącom dzieci
w Polsce grozi głód
Pomyślcie o tem
i złóżcie ofiarę
na Pomoc Zimową
dla bezrobotnych.

איטאַליען גרייט צוריקצוציהען איהרע „פרייוויליגע" פון שפאַניען

אויב די סאָוויעטען וועלען נישט שטיצען די רעגירונג

פ אַ ר י ז, 23 (ספּ. טעל.)

„מאַטען" מעלדעט, אַז מוסאָליני האָט באַאויפטראַגט דעם אויסערן-מיניסטער גראַף טשאַנאָ, אַז ער זאָל אינפאָרמירען די ענגלישע און פראַנצויזישע רעגירונגען, אַז אויב ס'וועט צוריקגעצויגען ווערען די סאָוויעטישע הילף פאַרן שפּאַנישען רעגירונגס-מיליטער, איז איטאַליע גרייט אַרויסצוציהען אין קאָנסטרוקציעס צוריקצורופען תיכף אַלע פרייוויליגע, וועלכע קעמפען אין די רייהען פון גענ. פראַנקאָ.

ל אָ נ ד אָ ן, 23 (ספּ. טעל.)

„רויטער" דערוויסט זיך, אַז נאָך דעם אָנגענומענעם באַשלוס אין דער פראַגע וועגען שאַפען אַ ספּעציעלען אונטער-קאָמיטעט צו פאָרשען די פראַגען פון גאָלד פון די וואַלענסיער רעגירונג, וואָס איז דעפּאָנירט אין אויסלאַנד, האָט דער אַמבאַסאַדאָר גראַנדי דערקלערט אויף אַ זיצונג פון אונטער-קאָמיטעט פון נישט איינמישונג אַז אין דעם סטאַדיום פון די באַראַטונגען איז ער נישט גענייגט אָנטייל צו נעמען אין די דיסקוסיעס וועגען אַרויסציהען די פרייוויליגע.

לאָרד פּלימוט האָט דאַן ערקלערט, אַז אויף אַזאַ אופן שאַפט זיך אַן ערנסטע סיטואַציע וועגען וועלכער ער מוז זיך באַראַטען מיט זיין רעגירונג.

היינט זאָל אַרויסגעגעבען ווערען אַ קאָמוניקאַט וועלכער וועט רעאַסומירען די באַראַטונגען פון אונטער-קאָמיטעט פון נישט אינטערווענץ.

פ אַ ר י ז, 23 (ספּ. טעל.)

דער אַפּאַראַט פון דער „אינטערנאַציאָנאַלער רויטער הילף", וועלכער האָט שבת געלאַנדעט נעבן דערפּעל וועגן וואָס איז געוואָרען אונטערגעצונדען און איז פאַרברענט געוואָרען היינט 4 פאַרטאָג. דער פליהער שומאַקער איז אָנגעקלאַגט געוואָרען פאַר איבערשרייטען די פאַרשריפטען פון לופט-פלאָט און פאַר נישט באַזיצען די נעהעריגע וויזעס און דאָקומענטען. שומאַקער וועלכער האָט זיך באַהאַלטען ווערט געזוכט דורך דער פאָליציי-מאַכט.

ד אַ נ צ י ג, 23 (ספּ. טעל.)

דער פּרעזידענט פון דער דאַנציגער פּאָליציי האָט פאַראָרדנעט צו קאָנפיסקירען די אויפלאַגע פון „דאַנציגער פאָלקסטאָג" און אויך די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישע „דאַנציגער צייטונג". אַלס מאָטיו זענען אָנגעגעבען די אַרטיקלען, וועלכע האָבען געפּרעסט וועגען דער מפּלה פון גנ. פראַנקאָ הינטער מאַדריד, וועלכע האָבען זיך באַוויזען אין די צייטונגען.

מ אַ ד ר י ד, 23 (ספּ. טעל.)

אויף די שפּאַנישע פראָנטען זענען נישט פאַרצייכענט געוואָרען קיין וויכטיגע ענדערונגען.

„פערציג יאָהר האָבען מיר געוואַרט

כדי זיך נוקם צו זיין אין אדואַ"

רעדע פון מוסאָליני צום 18-טען יאָהר-טאָג פון די פאַשיסטישע קאַמפּס-אָפּטיילונגען

ר ו י ם, 23 (ספּ. טעל.)

מוסאָליני האָט היינט פון באַלקאָן פון ווענעדיג-פּאַלאַץ געהאַלטען פאַר די פאַרזאַמעלטע מאַסען פאָלגענדע רעדע:

„דער 18 יאָהרטאָג פון גרינדען די ערשטע פאַשיסטישע קאַמפּס-אָפּטיילונג ווערט איצט צום ערשטען מאָל געפייערט אין די ראַמען פון דער אימפּעריאַלער ווירקליכקייט און אין קלימאַט פון אימפּעריום. דאָס איז געוועזען דער ציל פון פאַשיזם פון דער ערשטער רגע פון זיין עקזיסטענץ. דער דאָזיגער ציל איז געוואָרען דערגרייכט, דער דאָזיגער יאָהרטאָג פאַלט אויס אין צווייטען טאָג נאָך מיין צוריקקומען פון דער רייזע איבער אַפריקע, וואָס איז פאַרגעקומען לויט אַ פאָראויס באַשטעטיגטען פּראָגראַם, וואָס איז דערשינען אין דרוק. מיט דעם דאָזיגען פּראָגראַם האָבען זיך געקאָנט באַקענען די פאַרשידענע אַנאַלפאַבעטען, וואָס שרייבען אין די צייטונגען. די דאָזיגע רייזע וואָס איז נישט געווען צופעליג און נישט פאַרקירצט, האָט מיר דערלויבט פעסטצושטעלען אַז די איטאַליענישע אַרבייט האָט איבערגעשטאַלטיגט וויסטע שטחים און באַפעלקערטע געביטען.

דער יאָהרטאָג פאַלט אויס אין אַ מאָמענט ווען עס בּושעוועט אַ שטורם געגען דעם פאַשיסטישען איטאַליען. דאָס איז אַ שטורם פון נעדרוקטען פּאַפּיר, צו וועלכען עס פאַראייניגען זיך לאַגיש די אָראַטאָרישע היסטעריע און היפּאָקריזיע פון געוויסע אַנגליקאַנישע פּראָפעסאָרען, וואָס זענען גרייט צו זעהן אַ שטויבעל אין יענעמס אויג אין דער צייט, וואָס זייערע אויגען זענען צעהרטט דורך די שטעטעדיגע שווערע בעלקעס. מיר קאָנען זיך ריהמען, אַז די ווירטשאַפטליכע בלאָקאַדע האָט זיך נאָך 6 חדשים געענדיגט מיט דער קאַפּיטולאַציע פון די בלאָקירער. מען דאַרף פעסטשטעלען, אַז די פרידיגטען, וועלכע זענען אינסצעניזירט דורך די פּראָפעסיאָנעלע פּאַציפיסטען, גרייטען צו קאָמפּליקאַציעס און קאָנפליקטען. דאָס באַווייזט, אַז דווקא די פּאַציפיסטען באַדראָהען דעם שלום. אין דער אייראָפּעאישער צווישן מענאַרכיזם, צו וועלכע מיר שטרעבען אויפריכטיג, געבענדיג דערויף אַ בייספּיל מיט אונזערע טאַטען.

מען זאָגט, אַז דאָס איטאַליענישע פאָלק פאַרגעסט לייכט. דאָס איז אַ פעהלער, וועלכען עס מאַכט דער אויסלענדישער אָבסערוואַטאָר. וואָס איז נישט גוט אָריענטירט. דאָס איטאַליענישע פאָלק האָט אַ גוטען זכרון און פאַרגעסט נישט, מיר האָבען געוואַרט 40 יאָהר, כדי זיך נוקם צו זיין אין אדואַ און דאָך האָבען מיר אונזער ציל דערגרייכט. אויב עס וואָלט זיך געטראָפען, אַז דער זכרון וואָלט פאַרפירט דאָס פאָלק, דאַן וואָלטען מיר עס דערמאָנט מיט אַ שאַרפען שטאָך. שוואַרצע העמדלעך דאַרפען דערמאָנען און צוגרייטען — דאָס איז דער ציל פון די היינטיגע פייערונגען.

ר ו י ם, 23 (ספּ. טעל.)

די „סטעפאַני" אַגענטור מעלדעט, אַז דער רעדאַקטאָר פון דער סירישער צייטונג „על רעזירען" אין דמשק האָט געהאַט אַ געשפּרעך מיט מוסאָליני'ן, בעת זיין רייזע איבער טריפּאָליס.

אין זיין געשפּרעך האָט מוסאָליני ערקלערט, אַז ער וועט אַרויסגעבען אַ פאַראָרדנונג, לויט וועלכער ס'וועט ערלויבט ווערען צוריקצוקומען קיין ליביען די פּאָליטישע עמיגראַנטען, זייער פאַרמעגען וועט זיי צוריקגעגעבען ווערען מיט'ן אויסנאַהם פון די פאַרמעגענס, וועלכע זענען קאָנפיסקירט געוואָרען און איבערגעגעבען געוואָרען די מוניציפּאַליטעטען.

מוסאָליני האָט דאַן געליקטט וועגען די פלומרשטיגע פּלענער פון איטאַליען בנוגע תימן.

עכט אריגינעלע

ארץ=ישראל-ווין

אויף פסח

פון די בײַלע יודישע ישובים פון די אויסדערוועהלטע בעסטע
קוואליטעטען מיט דער שוץ-מארקע „קרית ענבים" האט שוין אימפארטירט קיין פוילען
די קראקאווער אימפארט-געזעלשאפט א.פ.
„Zjednoczenie Importerów Win"
און געפינט זיך אין פערקויף אין לאדז. אין די בעסטע ווײַן=האנדלונגען.
בעמערקונג: גיט אכטונג אויף דער שוץ-מארקע „KIRIAT ANAWIM"
און אויפ'ן הכשר פון הרב הגה זצ"ל און הרב זאנענפעלד נ"י

ווער איז שולדיג אין דער קאַטאַסטראָפע אין ניו-לאָנדאָנער שולע

נ י ו - ל אָ נ ד אָ ן, 23 (ספּ. טעל.)

דער עקספּערט ד"ר שאַך האָט ערקלערט, פאַר דער אויספאָרשונגס - קאָמיסיע, אַז דער קאַטאַסטראָפאַלער אויפריים, וואָס האָט פאַראורזאַכט עטליכע הונדערט קרבנות איז אַרויסגערופען געוואָרען דורך דער אָנזאַמלונג פון גאַזען אין די קעלערס פון שול-בנין. דער דירעקטאָר שאַו, וואָס איז באַשולדיגט געוואָרען אַז ער האָט באַהייצט די שולע מיט די גאַזען, וואָס שטאַמען פון די דורכגעצויגענע רעהרען פון דער נאַפט-קאָמפּאַניע, האָט דערקלערט, אַז ער איז טייליוויז פאַראַנטוואָרטליך פאַר דעם פאַראיינגען די באַהייצונגס-אינסטאַלאַציע מיט די גאַז-רערען פון דער קאָמפּאַניע, אָבער די קאָמפּאַניע איז וועגען דעם געווען אינפאָרמירט. דער 14-יעהריגער שילער דזשאָן דיאַל האָט דערקלערט, אַז דער אויפריים איז פאָרגעקומען אין דעם מאָמענט ווען איינער פון לערער האָט איבערגעדרייט דעם גאַז-קראַן אין דעם טישלער-וואַרשטאַט. באַלד ווי דער לערער האָט אַ דריי געטון דעם גאַזמעטער האָט אַ בליץ געטון אַ סנאָפּ פונקען און עס איז נאָכגעקומען דער אויפריים. אַרכיטעקט רעפּע, וואָס האָט באַאַרבייט דעם פּלאַן פון שול-בנין האָט ערקלערט, אַז ער האָט נעוואָרענט דעם דירעקטאָר שאַו, ווי אויך אַנדערע מיטגלידער פון דער דירעקציע, אַז זיי זאָלען נישט באַהייצען די שולע מיט די נאַפט-גאַזען.

די אויספאָרשונג איז אָפּגעלייגט געוואָרען. דער קריגס-צושטאַנד איז אַראָפּגענומען געוואָרען. די לויה פון אַלע קרבנות איז פאַרענדיגט געוואָרען אין משך פון נעכטיגען טאָג.

וועלט-פאַרבאַנד פון אַלגעמיינע ציוניסטען

גרייט זיך צום 20-טען ציוניסטישען קאָנגרעס

ל עמ ב ע ר ג, 23 (יט"א טעלעפאָניש)

אונטער'ן פאָרזיץ פון פּרעזעס פון ד"ר שוואַרצבאַרט איז פאָרגעקומען אין לעמבערג אַ זיצונג פון דער אייראָפּעאישער צענטראַלע פון דעם וועלט-פאַרבאַנד פון די אַלגעמיינע ציוניסטען מיט'ן אָנטייל פון 11 מיטגלידער פון דער לייטונג.

אין משך פון די באַראַטונגען, וועלכע האָבען געדויערט אַ גאַנצען טאָג, איז באַהאַנדעלט געוואָרען די פּאָליטישע לאַגע אין א"י, די לאַגע אין דער אַלגעמיין-ציוניסטישער באַוועגונג אין פאַרשידענע לענדער, די אַנטוויקלונג פון אַרגון פון אַלגעמיין-ציוניסטישע אַרבייטער אין א"י, און די וואַהל-פּלאַטפאָרם צום 20-טען ציוניסטישען קאָנגרעס. צו דער לייטונג איז קאָאָפּטירט געוואָרען דער פּרעזעס פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע פאַר מערב-קליינפּוילען ד"ר חיים הילפשטיין.

עס איז באַשלאָסען געוואָרען צו רופען אַ געמיינזאַמע זיצונג פון דער אייראָפּעאישער און א"י דיגער צענטראַלע פון דעם וועלט-פאַרבאַנד נאָך ווי אויך אַ קאָנפערענץ פון דעם וועלט-פאַרבאַנד פאַר דער סעסיע פון ציוניסטישען אַקציאָנס-קאָמיטעט פאַר דעם 20-טען ציוניסטישען קאָנגרעס.

געשלאָסען די פאַרלאַמענט=סעסיע

(ענדע פון דער 1-טער זייט)

בען פון לאַנד און אונטערגעשטראָכען, אַז די רעגירונג האָט דאָסמאָל נישט פאַרלאַנגט קיין פולמאַכט אַרויסצוגעבען דעקרעטען און דערמיט וועט אָנערקענט דער סיים. דער מאַרשאַלעק האָט נאָך אַרומגערעדט די עקזיסטירענדע קאָנסטיטוציע און צום סוף אַרומגערעדט די אידעאישע דעקלאַראַציע פון פּאָלק. קאָץ, וועלכע רופט צו קאָנסאָלידאַציע פון גאַנצען פאָלק.

צום סוף פון דער זיצונג האָט דער מאַרשאַלעק געווינשען אַ פריילעכען יום-טוב דער רעגירונג און אַלע דעפּוטאַטען. דער גענ. זשעליגאָווסקי האָט געווינשען דעם מאַרשאַלעק.

דער סיים-מאַרשאַלעק צאַר האָט דאַן אַדורכגעלייענט די פאַראָרדנונג פון מלוכה-פּרעזידענט וועגען שליסען די געוועהנליכע סעזיע פון סיים. דיזעלבע פאַראָרדנונג איז אויך אַרויסגעגעבען געוואָרען בנוגע דער סעסיע פון סענאַט.

וו אַ ר שאַ, 23 (טעלעפאָניש)

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן שליסען די געוועהנליכע סיים-סעסיע, איז אין אָוונט פאָרגעקומען אַן אויפנאַהמע ביים מאַרשאַלעק צאַר. אויף דער אויפנאַהמע איז אַנוועזענד געווען דער מאַרשאַל רידז-שמיגלי, פּרעמיער סקלאַדקאָווסקי, סענאַט-מאַרשאַלעק, מיניסטאָרען, פּאָלק. קאָץ, און אַנדערע הויכגעשטעלטע פּערזענליכקייטען ווי אויך דעפּוטאַטען.

יוגאָסלאַוויען אַנשטאָט עסטרייך

דער ציל פון גר. טשאַנאָס רייזע קיין בעלגראַד

ב ע ר ל י ן, 23 (ספּ. טעל.)

די האַלב-אָפיציעלע קאָמענטאַרן מיט וועלכע ס'באַגלייטען די היגע פּאָליטישע קרייזען די רייזע פון איטאַליענישען אויסערן-מיניסטער גראַף טשאַנאָ קיין יוגאָסלאַוויען, גייען אין דער ריכטונג פאַרצושטעלען די דאָזיגע רייזע אַלס פאַרשטאַרקונג פון דער אַקס בערלין—רוים אַלס געגענשטעלונג צום פּרוב אָפּצושוואַכען די דאָזיגע אַקס אויפ'ן עסטרייכישען אָפּשניט. מ'האַלט, אַז ס'וועט געשאַפען ווערען אַ געגענזייטיגער אָפּמאַך צווישען רוים און בעלגראַד.

גענוו. ענגלישער קעניג ביים עסטרייכישען פּרעזידענט

וו י ן, 23 (ספּ. טעל.)

פירשט ווינדזאָר האָט היינט אין דער באַגלייטונג פון ענגלישען גאַזאַנדטען באַזוכט דעם עסטרייכישען פּרעזידענט מיקלאַס.

גרויסער דערפאָלג פון דער סובסקריביר-אַקציע

אויף די ווערק פון מאַרשאַל פּילסודסקי

וו אַ ר שאַ, 23 (טעלעפאָניש)

דער פּרעמיער גענ. סלאַוואָי-סקלאַדקאָווסקי האָט היינט אויפגענומען דעם דירעקטאָר פון אינסטיטוט א.ג. פון יוזעף פּילסודסקי — מאַיאָר ליפּינסקי, וועלכער האָט געמאָלדען דעם פּרעמיער וועגען דעם אומגעהייערן דערפאָלג פון דער סובסקריבציע אויף די געזאַמעלטע ווערק פון מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי, וואָס איז אונטערגענומען געוואָרען דורך דעם אינסטיטוט.

די צאָהל פון די סובסקריבענטען האָט אין נעכטיגען טאָג דערגרייכט 30,0000.

דער פּרעמיער האָט אויסגעדריקט זיין פריינד צוליב דער גוטער אַנטוויקלונג פון דער אַרויסגעבערישער אַקציע פון אינסטיטוט און האָט אויך אויסגעדריקט זיין איבערצייגונג, אַז די ווערק פון מאַרשאַל פּילסודסקי דאַרפען נישט פעהלען אין קיין שום פּוילישער שטוב.

גרויסע שרפה אין פאָרצעלאַן-פאַבריק אין טשמיעלאָוו

ק י ע ל ץ, 32 (טעלעפאָניש)

אין דער פאָרצעלאַן-פאַבריק אין טשמיעלאָוו (אָפּטער פּאָוויאַט) איז אויסגעבראָכען אַ גרויסע שרפה, וועלכע האָט פאַרניכטעט דעם דאַך פון דעם פאַבריקס בנין, ווי אויך אַ העלפט פון אַ צווייטען דאַך. דער שאָדען באַטרעפט אַרום 50 טויזענד זל. דאָס פייער איז אַנטשטאַנען אַ דאַנק אומפאָרזיכטיג זיך באַגיין מיט פייער. די אַרבייט אין דער פאַבריק איז נישט איבערגעריסען געוואָרען.

פאַרענדיגט דער שטרייק אין „גישע"-גרובען

ק אַ ט אָ וו י ץ. 23 (ספּ. טעל.)

דער שטרייק אין קוילען-גרובען „גישע" האָט זיך פאַרענדיגט. היינט טרעטען די שטרייקענדע צו צו דער אַרבייט.

אויספלוג קיין וויען

פרייז 135 זל.

אויספלוג קיין לאנדאן און פאריז

ערלעדיגט

דאס וועלט=רייזע=ביורא

Union Lloyd

42 פיעטריקאווער 42

טעל. 107=87.

שאַרפֿער אַרויסטריט געגן קאַרטעלן־פּאָליטיק

אַנגריף פֿון דער „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ“ געגעז דעם „לעוויאַטאַן“

ווי באַוואוסט, האָט דער פֿיהרער פֿון „לעוויאַ־טאַן“ דעפּ. וויערזשביצקי אַדרעסירט אַ אינטער־פּעלאַציע דעם האַנדעלס־מיניסטער וועגן דער ווירטשאַפֿטליכער לאַגע אין לאַנד. אין דער געסטיגער „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ“ איז פֿאַרעפֿענטליכט אויף דער ערשטער זייט אַ שאַרפֿער אַרטיקעל געגן וויערזשביצקין און די קאַרטעלען בכלל. דער אַרטיקעל איז געשריבען אין דער פֿאָרם פֿון אַ „עפֿענטליכען בריף“ צום דעפּ. וויערזשביצקי און איז אונטערגעשריבען מיט דעם פּסעוודאָנים „אַ פּשוט'ער מענש“.

דער אויטאָר פֿון אַרטיקעל ערקלערט קודם כל, אַז ער איז איינער פֿון די מיליאָנען פּשוט'ע מענשען, וועלכע קויפֿען קוילען. בכדי צו הייצען אין די אוי־וועגס, וועלכע קויפֿען פֿון ציים צו צייט, הגם זעל־טען, ווייל זיי זענען טייערע אויסאַרבייטונגען פֿון אייזען און שטאָהל. בכלל איינער פֿון די מיליאָנען, וואָס קויפֿען די אויסאַרבייטונגען פֿון דער שווערער אינדוסטרי און צאָהלען פֿאַר זיי טייער.

„צי האָט איהר מיך דערקענט? — שרייבט ווייטער דער אויטאָר — און אפשר האָב איך אַ טעות. אפשר רעגירענדיג מיט אונטערנעהמונגען, סטאַטיס־טיקעס, מיליאָנען, האָט איהר מיך קיינמאָל נישט באַמערקט? אפשר בין איך פֿאַר אייך דעם מאָדערנעם פּעאָדאַל אַ נישט באַמערקטע קוואַנטיטעט — אַ מאַרנישט, הגם איך בין אַ לעגיאָן?

אַלזאָ דערמאָהן איך זיך אייך און אייערע קאַר־לעגען. איך איבעריגענס, אַז אויך אייך לוינט זיך מיך צו באַקענען: איך מיין אויך, אַז איך בין באַרופֿן צו געבען אַן ענטפֿער אויף אייער אינטערפּעלאַציע, ווייל פֿאַר מיר נעמליך און פֿאַר די צו מיר ענליכע מיליאָנען מענשען — איז נישט גלייכגילטיג ווער און ווי אַזוי רעגירט מיט דער רויה־שטאָף־אינ־דוסטרי אין פּוילען. פֿון דער אינדוסטרי איז נעמליך אָפּהענגיג די גאַנצע עקזיסטענץ פֿון פּוילען, איהר אַנטוויקלונג אין דער צייט פֿון שלום, איהר פֿאַר־מיידיגונג בעת מלחמה. פּונקט אַזוי ווי איהר, קענען מיר אויך נישט זיין גלייכגילטיג צוקוקען צו דער פֿאַרניכטונג פֿון דער רויה־שטאָף־אינדוסטרי אין פּוילען.

עס זענען קאַרדינאַל פֿאַרשידען אונזער אָנשוי־אונגען אין די פּרטים אויף דיזע דאָזיגען וויכטיגען פּראָבלעם: פֿאַר איך און אייערע קאָלעגען, איז די רויה־שטאָף־אינדוסטרי — אַ קוואַל פֿון הכנסות און איינפֿלוסען — פֿאַר אונז — איז דאָס אַ פֿראַגע פֿון לעבען אָדער טויט. לויט אייך איז די דאָזיגע אינ־דוסטרי פֿאַרניכטעט געוואָרען דורכן קריזיס, אָדער נישט געהעריגער אינטערווענץ פֿון דער מלוכה, לויט אונז אפשר — האָט אייערע אונפֿעהיגע (מיר זענען דאָך אייך נישט חושד אין אַ שלעכטען ווילען....) פּאָליטיק פֿאַרניכטעט אין אַ באַדייטענדער מאָס די וויכטיגסטע צווייגען פֿון דער פּוילישער אינדוסטרי.

אייער אינטערפּעלאַציע, הער דעפּוטאַט, איז באַגרינדעט מיט אַ געוויסע צאָהל (נישט קיין גרויסע איבעריגענס) פֿאַקטען, ווי אויך מיט אַ גרויסע צאָהל ציטאַטען פֿון מיניסטעריאַלע רעדעס. אויב עס האַנ־דעלט זיך וועגן ציטאַטען — געהערט נישט צו אונז דאָס פֿאַרנעהמען אַ שטעלונג וועגן זייער אינ־טערפּרעטאַציע. אויב עס האַנדעלט זיך וועגן די פֿאַקטען — איז פֿון זיי צו זעהען, אַז די וויכטיג־סטע אינדוסטרי האָט געליטען ריזיגע היזקות, און אַז איצט, בכדי זיך צוריק אויפֿצובויען און קענען פֿאַרגרעסערען די פּראָדוקציע, מוז זי אָנהויבען טייערער צו פֿאַרקויפֿען. אין דעם גייט עס דאָך אייך הער דעפּוטאַט?

אַ מענש פֿון המון, איינער פֿון טויזענט, פֿון מיליאָנען ענטפֿערט איך דערויף: די העכערונג פֿון די פּרייזען וועט אונז אַלע באַלאַסטען. די העכערונג פֿון די פּרייזען וועט האַמעווען דעם וואוקס פֿון אָפּ־זאַץ, וועט האַמעווען דעם אויפֿבוי פֿון פּוילען. אַ העכערונג פֿון די פּרייזען — דאָס איז אַ נייער שטייער, וועלכען נישט פֿרעגענדיג אונז, ווילט איהר פּריוואַטע, דורך קיינעם נישט באַפֿולמעכטיגטע, מאָנאָפּאָליסטען אויף אונז אַרויפֿלייגען, בכדי די הכ־נסה פֿון דאָזיגען שטייער פֿאַרנוצען, אַזוי ווי איהר וועט דאָס ווילען. צייט אַ סך יאָהרען נעהמט איהר שוין דעם דאָזיגען שטייער. מיר האָבען איהם גע־צאָהלט ביז איצט, און אָט דערוויסען מיר זיך, אַז טראָץ די קרבנות פֿון אונזער זייט איז די שליסעל־אינדוסטרי (רויה - שטאָפֿען) אין אַ גרויסער מאָס פֿאַרניכטעט געוואָרען, וואָס האָט איהר געמאַכט, קאַרטעליסטען, פֿון דעם ריזיגען מס, וועלכען איהר האָט אַרויסגעצויגען פֿון דער גאַנצער באַפֿעלקערונג פֿון פּוילען? אויף וואָס איז דאָס געלט געגאַנגען? ווער וועט פֿון זיי אָפּגעבען אַ חשבון?

איך ווייס נישט הער דעפּוטאַט, וואָס און ווי אַזוי עס וועט אייך ענטפֿערען הער האַנדעלס־מיניס־טער. אָבער אַ דורכשניטליכער בירגער פֿון פּוילען — און פֿאַרגעסט נישט, אַז דער דאָזיגער בירגער הויבט ענדליך אָן אַלס מעהר צו פֿאַרשטיין נישט נאָר זיינע פֿליכטען, נאָר אויך די רעכט, וואָס ער האָט — אַ דורכשניטליכער בירגער, איינער פֿון מיליאָנען פּשוט'ע מענשען ענטפֿערט אייך: אַזוי קען עס ווייטער נישט געהן. מיר קענען נישט דערלויבען, אַז די קאַרטעלען, וועלכע האָבען אַזוי פֿיל יאָהרען גע־ריסען פֿון אונז די הויט, פֿאַרניכטענדיג גלייכצייטיג אונזער רויה־שטאָף־אינדוסטרי — דאָס געמיינ־זאַמע גוטס פֿון אונז אַלע, אונזער וויכטיגסטע שטיצע אויפֿן פֿאַל פֿון אַ מלחמה, אַז די דאָזיגע קאַרטעלען זאָלען איצט, פֿאַרופֿענדיג זיך אומפֿאַרשעהמט אויף זייער „ווערק“, זאָלען פֿון אונז רייסען די הויט דאָפּעלט.

איהר האָט זיך אַליין מודה געווען דערצו, אַז די אינדוסטרי איז פֿאַרניכטעט געוואָרען. עס וועט אייך נישט געלונגען אויף אַן אַנדערען אַרויפֿצע־וואַרפֿען די שולד פֿאַר דעם צושטאַנד - ווערק. איהר קענט נישט ווירטשאַפֿטען ביי די איצטיגע פּרייזען? אויב אַזוי וועלען אַנדערע פֿאַרנעהמען אייער אָרט. אין דעם נייעם פּוילען דאַרף נישט זיין קיין אָרט פֿאַר פּריוואַטע מאָנאָפּאָליסטען.

דער פּשוט'ער מענש איז גרייט אונטערצואָרדנען זיינע אינטערעסען, די אינטערעסען פֿון דער מלוכה, אָבער ער האָט שוין גענוג דאָס אָנפֿיהלען מיט זיין שווער אַרבייט אייערע קעשענעס. אָלס מעהר הויבט זיך אָן צו קריסטאַליזירען די מיינונג, אַז — צוויי־שען די צאָהלרייכע שווערעריקייטען אויפֿן וועג פֿון דער אַנטוויקלונג פֿון דער מלוכה און דעם וואוילשטאַנד פֿון די יחידים — פֿליסען די גרעסטע שווע־ריגקייטען פֿון די קאַרטעלען - פּאָליטיק; אַז — צווישען די צאָהלרייכע שונאים — איז דער גרעס־טער שונא פֿון דער מלוכה און פֿון יעדען פֿון אונז זענען די קאַרטעלען.

דאַל אַלזאָ מיין און אונזער אַלעמענס ענטפֿער אויף דער אינטערפּעלאַציע פֿון „לעוויאַטאַן“ זיין דער אויסרוף: „נידער מיט די קאַרטעלען“. די קאַרטע־לען — דאָס איז דער שונא“.

דער דאָזיגער אַרטיקעל אין דער האַלב־אָפֿיציע־לער „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ“ איז אַן אָנזאָג פֿון זעהר אַ שאַרפֿען קורס בנוגע די קאַרטעלען אין פּוילען.

דייטשלאַנד האַלט אונטער איהר קאָלאָניאַלע פֿאָדערונג

די קאָלאָניאַל פֿראַגען האָבען זיך ווידער אַרויס געריקט אין דער שפּיץ פֿון די אייראָפּעאישע פּראָבּ־לעמען. אָט וואָס עס איז געשעהען מיט איניגע טעג צוריק אין זשענעוו, סער פֿרעדעריק לייטנאַם, דער יור'דישער בעל יועץ פֿון דער בריטישער רע־גירונג, האָט רעדענדיג אויף דער עפֿענונג פֿון דער אינטערנאַציאָנאַלער קאָמיסיע אויסצופֿאָרשען די פֿראַ־גע פֿון דער רויה-שטאָף פֿאַרטיילונג, ערקלערט, אַז די פֿראַגע פֿון צוריקגעבען וועלכע עס איז קאָלאָניאַלע געביטען עקזיסטירט בכלל נישט אין ענגלאַנד. די דאָזיגע ערקלערונג האָט אַ געוואַלדיגע פּרינציפּיעלע באַדייטונג, ווייל זי באַווייזט אין איהר גאַנצען פֿאַרנעהם די קראַפֿט פֿון ווידערשטאַנד, וואָס עס וועט אַנטרעפֿען אין ענגלאַנד די דייטשע פֿאָדערונג צוריק צובעקומען די קאָלאָניעס. מען דאַרף פֿעסטשטעלען, אַז די שטימונגען אין פּאַרלאַמענט אין דער דאָזיגער פֿראַגע שפּיגלען אָפּ זעהר ריכטיג די אַלגעמיינע מיינונג, און זיי זענען אַזוי ווייט נעגאַטיוו, אַז ווען אַפֿילו די רעגירונג וואָלט געוואָלט געהען אויף הנחות, וואָלט זי זיך געטראָפֿען מיט אַ ענערגישען ווידערשטאַנד פֿון פּאַרלאַמענט. אַ חוץ דעם זענען נאָך פֿאַרהאַן די דאָמיניאָנס, וואָס האָבען דייטליך גע־געבען צו פֿאַרשטעהען אין לאָנדאָן, אַז זיי וועלען קיינמאָל נישט מסכים זיין אויפֿצובויען דאָס דייט־שע קאָלאָניאַלע אימפּעריום. עס איז דעריבער נישט וויכטיג זיך אָפּצושטעלען אויף דעם, צי די דייטשע פֿאָדערונג איז אַ גערעכטע, אָדער נישט. די אַמערי־קאַנער האָבען בשעתּו אויסגעפֿינען די פֿאָרמולע: „מיט רעכט אָדער אונרעכט — די דאָזיגע ערד גע־הערט צו מיר“! און די בריטישע שטימונגען, וואָס זענען ווייט פֿון אַזאַ ריקזיכטסלאָזען אוועקשטעלען די פֿראַגע האָבען די דאָזיגע ווערטער איצט בעקומען אַזאַ באַדייטונג: „מיט רעכט אָדער אונרעכט — די קאָלאָניעס געהערען צו אונז.

די קאָמיסיע אויסצופֿאָרשען די פֿאַרטיילונג פֿון רויה שטאָפֿען איז אַ רעזולטאַט פֿון דער דעקלאַ־ראַציע, וועלכע עס האָט אין סעפּטעמבער 1935 אָפּגעגעבען סער סעמיועל האָאַר, ווען ער האָט נאָך אַמטירט אין פֿאָרעין אָפֿיס, און שפּעטער אויך אַ רע־זולטאַט פֿון דער פּוילישער איניציאַטיווע.

מען קען שוין אויפֿדעקען אַ טייל פֿון דעם סוד און אויפֿקלערען, אַז דער דאָזיגער אָפּזאַץ פֿון האָאַרס דעקלאַראַציע איז דיקטירט געוועזען דורכ'ן ווילען פֿאַראויסצולויפֿען די דייטשע פֿאָדערונגען, וועלכע מען האָט ערוואַרט און וועלכע האָבען זיך טאַקע באַוויזען אויף צוריקצובעקומען קאָלאָניעס. די ענגלישע מיניסטאָרען האָבען נישט איינמאָל שפּעטער ביי פֿאַרשידענע געלעגענהייטען פֿעסטגעשטעלט, אַז די „קאָלאָניאַלע פּראָבלעמען“ זענען נישט קיין גע־געגשטאַנד פֿון פֿאַראינטערעסירונג פֿאַר דער ענגלי־שער רעגירונג. די דעקלאַראַציע פֿון לייטנאַם האָט לעצטענס אָפּגעגעבען שליסט דעם ציקל פֿון די דאָזיגע אָפֿיציעלע דערקלערונגען.

דער ענגלישער ווידערשטאַנד אין דער דאָזיגער פֿראַגע האָט זיך באַזונדערס פֿאַרשטאַרקט צוליב דער אַנטשטעהונג פֿון אַקס בערלין—רוים. אויב עס האַנדעלט זיך וועגן די אייראָפּעאישע פֿראַגען קען די אַקס בערלין — רוים נישט זיין פֿאַר ענגלאַנד קיין סיבה פֿון מורא, אַנדערש דאַגעגען שטעלט זיך די זאַך פֿאַר אויב עס האַנדעלט זיך וועגן „שוואַרצען קאָנטינענט“ ד. ה. אַפֿריקאַ, אין זיין פֿאַרלענגערונג אויף דרום לויפֿט די דאָזיגע אַקס דורך דעם מיטעל־לענדישען ים צו די ברעגעס פֿון אַטלאַנטיק קיין קאַמערון, ווען דאָסדאָזיגע לאַנד זאָל ווידער ווערען אַ דייטשע קאָלאָניע, וואָלט צפֿון אַפֿריקאַ געשטאַנען אָפֿען פֿאַר דער דייטשע־ און איטאַליענישער לופֿט־פֿליהערי. די זיכערקייט פֿון די אַמאָליגע אימפּער־יאַלע ליניעס, וואָס פֿיהרען אַרום קאַפּ פֿון דער „גוטער האָפֿנונג“ אין דרום אַפֿריקאַ, וואָלטען בכלל אויפֿגעהערט צו עקזיסטירען און די דרום אַפֿריקאַ־נישע דאָמיניומס וואָלטען זיך געפֿינען אין אַ דראַהענדער סיטואַציע. דער דייטשער צוריקקעהר קיין אַפֿריקאַ, וואָלט פֿאַר ענגלאַנד געווען זעהר נישט גינסטיג, אָבער אַ נאָך געפֿעהרליכערע ווענטע אַליטעט וואָלט געווען די ווירקונג פֿון דער אַקס בערלין—רוים.

אָבער די דייטשע דיפּלאָמאַטיע גיט נישט אויף דאָס שפּיל. דייטשלאַנד באַמיהט זיך פֿאַר יעדען פּרייז אַרויסצורופֿען אין פֿראַנקרייך שטימונגען, וואָס זאָלען גינסטיג זיין פֿאַר דעם צוריקגעבען דייטשלאַנד אַ טייל פֿון די קאָלאָניעס. די פֿראַנצויזען שטעלען נישט אַקעגען די דאָזיגע פֿאָדערונגען אַרגומענטען וואָס זאָלען האָבען אַזאַ קראַפֿט ווי די ענגלישע באַ־וואָרענישען, דייטשלאַנד ווייל דעריבער מיט אַלע כחות אַרויסבאַקומען פֿון פֿראַנקרייך, זאָל זיין אַ בלויזע הבטחה, אַפֿילו אַ האַלבע הבטחה, וועלכע זיי וואָלטען שפּעטער געקענט אויסנוצען אונטערצוגראַ־בען דעם ענגלישען ווידערשטאַנד. לאָנדאָן גיט זיך אָפּ יוגען דעם אַ חשבון און דעריבער שטעלט די זיך, וואָס שאַרקער אַקעגען די דייטשע באַמיהונגען.

אין דאַ איז געשעהען עפּעס גאָר נישט ערוואַר־טעטעס: די עקשנות מיט וועלכער דייטשלאַנד רוקט אַרויס די פֿראַגע פֿון קאָלאָניעס האָט גורם געווען, אַז עס זאָלען פֿאַרפֿעסטיגט ווערען די ענגליש־פֿראַנ־צויזישע באַציהונגען, ווייל אייגענטליך איז די לאַגע אַזעלכע: דעם בריטישען פֿאַרטנער אינטערעסירט קודם כל די פֿראַגע מחוץ אייראָפּע און די פֿראַגען פֿון צענטראַל אייראָפּע ווידמעט ער ווייניגער אויפֿ־מערקזאַמקייט, צי דאַרף מען צוליב דעם נישט פֿאַ־וואָרטען, אַז ביידע פֿאַרטנערען וועלען פֿאַר יעדען פֿון די דאָזיגע פּראָבלעמען געפֿינען עפּעס אַ געמיינ־זאַמע פֿאָרמולע, וואָס זאָל פֿיהרען צו דער פֿאַראייני־הייטליכונג פֿון דער האַנדלונג אין דער צוקונפֿט?

די בריטישע באַוואָרענישען געגען די דייטשע פֿאָדערונגען זענען באַקאַנט: 1) די נעגאַטיווע שטעל־לונג פֿון פּאַרלאַמענט, 2) נעגאַטיווע שטעלונג פֿון די דאָמיניומס, 3) די סטראַטעגישע סיטואַציע באַ־זונדערס דער שטאַנדפּונקט פֿון זיכערקייט פֿון די אימפּעריאַלע ליניעס.

און דאָך... דער זשעני פֿון בריטישען פֿאָלק, וואָס איז גיכער געניוגט אויף דער זייט פֿון זוכען אַ פֿרידליכען קאָמפּראָמיס, וואָלט אפשר געווען גרייט אויסצוהערען די דייטשען און — און דאָס אין באמת דער איינציגער און אונפֿאַרמיידליכער באַדינג פֿון דער מעגליכקייט פֿון וועלכער עס איז פֿאַרשטענדיגונג — ווען דייטשלאַנד וואָלט מסכים גע־ווען אויף הנחות אויפֿ'ן באַוואָפֿנונגס־געביט, סיי די ענגלישע רעגירונג, סיי דאָס ענגלישע פֿאָלק זענען גרייט צו געהען אויף די גרעסטע קרבנות.

אויב דייטשלאַנד וועט נישט געבען זיכערע באַ־ווייזען פֿון איהר שלום ווילען, וועט די בריטישע עפֿענטליכע מיינונג בלייבען טויב אויף איהרע אָנ־קלאַגעס, די ענגלישע באַוואָפֿנונג איז שוין אַ רעאַ־לער פֿאַקט. די רעגירונג פֿאַרזיכערט מיט נאָכדרוק, אַז באַטרעטענדיג דעם וועג פֿון באַוואָפֿנונגען האָט זי אין זין אויסשליסליך דעם שלום, מען מוז אָבער אויך צוגעבען, אַז דאָס אויפֿהאַלטען דעם שלום אין אייראָפּע איז געוואָרען מעגליך דווקא דערפֿאַר, ווייל ענגלאַנד מאָנטירט איצט אַ מעכטיגע קריגס מאַשין.

אוגוה

אויף דער לעמבערגער שטאַט־ראַט האָט זייך קאָוואַלסקי...

אונערהערטער אַנטיסעמיטישער אַרויסטריט פֿון לאַווניס דונין.–לעכערליכע צאָהל פֿון יוד. אַנגעשטעלטע אין מאַגיסטראַט.–שטאַטישע אונטערנעמונגען יודן־ריין.–געשטראָכן אַלע סובווענציעס פֿאַר יוד. צוועקן

מיר האָבען שוין אין לעמבערג אונזערס אַ קאָוואַלסקי, לאַדז איז שוין אין דעם פֿאַל נישט פֿעראַיינזאַמט, „אונזערער“ איז אָבער נישט קיין כשר'ער ענדעק, נאָר אַ ריינער 100־פּראָצענטיגער סאַנאַטאָר.

מיר מיינען דאָ דעם לאַוניק אינזש. דונין, וועלכער האָט זיך אויף דער דאַנערשטאַג'דיגער זיצונג פֿון שטאָט־ראַט דערלויבט אויף אַ אונער־הערטען אַנטי יודישען אַרויסטריט.

זייט עטליכע טעג פֿיהרען זיך די בודזשעט דעבאַטען אין לעמבערגער שטאַט־ראַט און נישט גע־נוג, וואָס די יודישע סובווענציעס זענען כמעט ווי פֿול שטענדיג געשטראָכען געוואָרען, דערלויבען זיך אָבער מאַנכע ראַטמענער אויף די געמיינסטע פּאַמפֿ־לעטען געגען יודען.

עטליכע צעהנדליג יאָהרען האָט די קהלה בע־קומען פֿון מאַגיסטראַט אַ אַנזעהעדיגען סכום אויף צו צעטיילען פֿאַר יודישע אָרימעלייט. ערשט מיט עטליכע יאָהרען צוריק האָט דער דאָזיגער סכום בעטראָפֿען 180 טויזענד זלאָטעס. פֿאַראַיאָהרען איז ער געוועזען רעדוצירט שוין נאָר ביז 60 טויזענד זלאָטעס. און דאָס געלד האָט שוין נישט בעקומען די קהלה. נאָר דער „יודזיאַל“, וועלכער האָט עס דאַן פֿערטיילט צווישען אָרימע יודען.

היי־יאָהר איז דער דאָזיגער פֿאָנד פֿאַר יודישע אָרימע אינגאַנצען סקאַסירט געוואָרען און עס איז בעשטימט געוואָרען איין אַלגעמיינער סכום פֿון וועלכע עס דאַרפֿען גענייסען יודען און קריסטען.

אַזוי ווי מיר ווייסען גוט ווי יודען ווערען בכלל בעהאַנדעלט דורך דער לעמבערגער שטאָט־פֿערוואַלטונג, איז זיך נישט שווער משער צו זיין וויפֿיל יודישע אָרימעלייט וועלען פֿון דאָזיגען פֿאָנד גענייסען.

(אַ בריף פֿון לעמבערג)

פֿאַר ריין יודישע צוועקען פיגורירט אין בו־דזשעט פֿון 17 מיליאָן גאַנצע 39 טויזענט זלאָטעס.

אָבער אויך דאָס איז דעם ה' דונין גרויס אין די אויגען און אין זיין רעדע אויפֿ'ן פּלענום פֿון שטאָט ראַט האָט ער וועגען יודען בעזאָגט מעהר־וועניגער אָט וואָס

„יודען דאַרפֿען זיך נישט מוסר נפש זיין פֿאַר מלוכה פֿערטיידיגונג, ווייל דער אַפּעל פֿון הויפּט פֿיהרער איז געוועזען געווענדעט אויסשליסליך צו פּאָ־ליאַקען“. ה' דונין מיינט ווייטער, אַז „פּולק. קאָץ האָט אין זיין דעקלאַראַציע דאָסזעלבע אונטערגע־שטראָכען“.

דערפֿאַר — האָט ווייטער ערקלערט דער שונא ישראל — דאַרף דער מאַגיסטראַט אַרומנעמען מיט זיין השגחה אויסשליסליך נאָר דאָס, וואָס עס איז פּויליש סיי קולטורעל און סיי עקאָנאָמיש, ביים אַנגאַזשירען נייע כוחות אין די שטאַטישע אונטער־נעהמונגען מוז מען נאָר נעמען פּאָליאַקען. מען דאַרף אויך מאַכען אַ חילוק צווישען יודען און אוקראַאינער אַזוי ווי דאָס האָט אויך געזאָגט פּול־קאָווניק קאָץ אין זיין דעקלאַראַציע און ווען עס וועט זיין אַפֿילו נאָך פּלאַץ דאַרפֿען עס בעקומען די אוקראַאינער. דאָס זעלבע איז אויך מיט ליפֿערונגען אין מאַגיסטראַט“.

דער צווייטער רעדנער גלח זשאַק האָט געזאָגט, אַז ביז איצט זענען די פּאָליאַקען געווען די שאָף, וועלכע יודען האָבען געשוירען און איצט וועט זיין פֿערקעהרט.

וואָלטען אָבער לעמבערגער טאַקע געמיינט, אַז יודען האָבען דאָס גאַנצע גליק פֿון מאַגיסטראַט און ה' דונין מיט גלח זשאַק געהען עס פֿון זיי איינקנעהמען, האָבען מיר דערפֿאַר זיך בעמיהט אַרויסצובעקומען עטליכע ציפֿערען, וועלכע וועלען בעווייזען, אַז יודען האָבען שוין נישט וואָס צו פֿערלירען.

פֿון די 39.000 זלאָטעס געהען אויף יודישע קולטורעלע צוועקען אוש... 500 זלאָטעס, ווייטער בעקומען: דער פֿעראיין פֿאַר יתומים השגחה 15,500 זל., סובווענציע פֿאַר'ן בית יתומים 3,500 זל., דאָ־טאַציע פֿאַר'ן קהל'שען בית יתומים 16.200 זל., די קיך אין בית מחסה לעניים פֿון וועלכער ס'גענייסען אַגב אויך נישט יודען 4,000 זל. א. אַ. ז.

און איצט ווי זעהט עס אויס מיט יודישע אַנגעשטעלטע אין מאַגיסטראַט?

אויף 1.300 בעאַמטע איז דאָ 6 אָדער 7 יודען עטאַטיזירטע און אַ ערך פֿון 15 קאָנטראַקטירטע די לעצטע וועלען אָבער אויף אַ קאָנסעקווענטען אופֿן בעזייטיגט פֿון זייערע פּאָסטענס.

אין די שטאַטישע אונטערנעהמונגען אַרבייטען 2.000 פּערזאָן, דערונטער קיין איין ייד נישט.

ענליך זעהט עס אויס מיט די יודישע ליפֿע־רונגען אין מאַגיסטראַט.

אַלזאָ אויף 40 פּראָצענט יודען, וועלכע גיבען אפשר 60 פּראָצענט פֿון די שטאַטישע הכנסות, האָ־בען יודען אַזאַ חלק ווי מיר האָבען אויבען אָנגעוויזען.

פֿאַר ה' דונין איז אָבער דאָס אויך צופֿיל און ביי גלח זשאַק הייסט עס, אַז יודען שטערען די פּאָליאַקען.

שבת איז פֿאָרטגעזעצט געוואָרען די זיצונג, ראַטמאַן ד"ר צירלער האָט געגעבען דעם ה' דונין אַ גוטע אָפּפֿערטיגונג.

פון יודישע ווירטשאפטליכע לעבען אין ארץ-ישראל

דער האנדעלס-דעפיציט פארקלענערט זיך; די פאסטולאטען פון די פרדסים — ווי האלט עס מיט דער בוי-באוועגונג, פישפאנג, נייע אינדוסטריע-צווייגען — די הכנסות פון די באהנען פאסט און טעלעפאנען

ירושלים (יט"א) דער דעפיציט פון דעם א"י'דיגען האנדעלס בילאנס האט זיך באדייטענד פארקלענערט. פאר'ן יאהר 1936 האט ער באטראפען 9,711,497 פונט, דאנגעגען פאר'ן יאהר 1935 — 13,337.336 פונט.

ירושלים (יט"א). דער רשטעלפערטרעטער פון הויך-קאמיסאר האט אויפגענומען די פארשטע-הער פון דעם פארבאנד פון די יודישע קאלאניסטען, וועלכע האבען אויספיהרליך געשילדערט די לאגע פון די פרדסים. די פארשטעהער פון פארבאנד האבען ווידער ארויסגעשטעלט אלע פאדערונגען, מיט וועלכע די קאלאניסטען האבען נעמליך געפאדערט אז מען זאל זיך צואיילען מיט דער נאוועליזירונג פון די גע-זעצען, וואס האבען א שייכות צו די לאנדווירטשאפט-ליכע שטייערען פון דער ציטרוס-פרוכט, וואס איז שוין נישט איינמאל צוגעזאגט געווארען. על כל פנים זאל מען כאטש פארקלענערן די שטייערן אויב די רעגירונג וועט זי נישט אינגאנצען אנולירען:

בעתן שמועס איז ווידער ארויפגעשוואומען דער עיקר-פראבלעם פון די פרדסים, די פראגע וועגען דעם צאל אויף אראנזשען אין ענגלאנד און די פראגע ווע-גען „אפענע טירען" לגבי אלע אנדערע לענדער. ביי די איצטיגע באדינגונגען — האבען די פארשטייער פון די יודישע קאלאניסטען געטענהט — איז קיין וואונדער נישט, וואס די פרייזען פון דער ציטרוס-פרוכט האלטען אין איין פאלען, און אויב די רע-גירונג וועט נישט אינטערווענירען, קען קומען צו א פולשטענדיגען צוזאמענבראך אין דער דאזיגער ווירט שאפטס-צווייג און דערפון וועלען ליידען סיי יודען און סיי אראבער.

די פארשטעהער פון די קאלאניסטען האבען גע-פאדערט, אז די רעגירונג זאל ארויפלייגען הויכע צא-לען אויף די פרוכטען וואס א"י אימפארטירט אין דעם סעזאן פון דער ציטרוס-פרוכט. דעסגלייכען הא-בען זיי געפאדערט, אז די רעגירונג זאל זיך באמי-הען אז די פרדסים זאלען זיך פאראייניגען אין קאא-פעראטיוון און אזוי ארום געפינען דעם פאסיגען אופן, ווי אזוי צו ארגאניזירען דעם אראנזשען עקס-פארט.

דער שטעלפארטרעטער פון הויך-קאמיסאר האט אויסגעהערט די טענות פון די פארשטעהער פון די קאלאניסטען און זיי אינפארמירט וועגען די מיטלען וועלכע די רעגירונג האט שוין אנגענומען, כדי צו פארענטפערען די אנגעווייטאגטע פראגען און א פאר-זיכערונג און צוגעזאגט צוצואיילען די געהעריגע באשלוסען.

ירושלים (יט"א). אין פערלויף פון חודש יאנואר היי-יאהר זענען ארויסגעגעבען געווארען בוי-ערלויבענישען אויף 61.809 קוו.מ.

דעם אויבען-אן פארנעהמט תל-אביב מיט 21,028 קוו"מ, דאן קומט חיפה מיט 20.112 קוו"מ. אין ירו-שלים האט מען ארויסגעגעבען בוי-ערלויבענישען אויף 14.893 קוו"מ, יפו האט אינגאנצען באקומען בוי ערלויבענישען אויף 5.776 קוו"מ. און אין דעם סכום מוז מען אויך אריינרעכענען די קווארטאלען, וואס זענען אפגעשלאסען אין תל-אביב.

ירושלים. (יט"א). די רעגירונגס-אפטיילונג פאר פישפאנג אין חיפה האט ארויסגעגעבען טאבע-לעס וועגען פארנעהם פון פישפאנג פאר דער צייט פון אויגוסט 1936 ביז יאנואר 1937. לויט די דאזיגע טאבעלעס האלט דער פיש-פאנג אין איין שטייגען, בעת אין אויגוסט האט מען געפאנגט נישט מעהר ווי 26;5 טאן פיש האט דער פאנג פון יאנואר 1937 באטראפען 230 טאן. פאראלעל מיטן וואוקס פון פיש-פאנג איז צו באמערקען דאס פאלען פון די פרייזען פון פיש. פון 47 מיל פאר א קילא פיש אין אויגוסט איז דער פרייז אין יאנואר געפאלען אויף 23 מיל. דער אנטייל פון די יודען אין דעם פיש-פאנג איז דערווייל א גאנץ קליינער.

חיפה. (יט"א). אן ערך צוויי מיליאן טאן גאפט האבען געשטראמט פון איראק קיין חיפה אין פערלויף פון 1936 יאהר ד.ה. מיט 100 טויזענט טאן מעהר ווי אין 1935, דער ווערט פון דעם דאזיגען סכום נאפט ווערט געשאצט אויף 1 און א האלב מי-ליאן פונט.

ירושלים. (יט"א). סוף יאנואר היי-יאהר זענען אין א"י געווען 12.712 טעלעפאנען ד.ה. מיט 22,5 פראצ. מעהר ווי סוף 1935. אין תל-אביב און יפו זענען פאראן 3,883 טעלעפאנען, אין ירושלים — 3.603, חיפה — 3,239, און אין די אנדערע ראיאָנען — 1,987 טעלעפאנען.

די הכנסות פון פאסט און טעלעגראף דעפארטא-מענטען פון דער א"י רעגירונג האבען אין יאהר 1936 באטראפען 450.000 ד.ה. מיט 41.000 פונט מעהר ווי אין יאהר 1935 (10.1 פראצ.) די הכנסה פון פאסט-מארקען האט באטראפען 218,000 פונט (מיט 9,3 פראצ. מעהר ווי אין יאהר 1935).

ירושלים (יט"א) די סטאטיסטיק פון דער באהן-באוועגונג אין א"י אין די לעצטע 4 חדשים פון 1936 באווייזט א באדייטענדע וואוקס. די הכ-נסות פון סחורות-טראנספארט האבען פאר די לעצטע 4 חדשים 1936 באטראפען 542,000 פונט לגבי 471,000 פונט אין דעם זעלבען פעריאָד 1935. פאר'ן גאנצען יאהר 1936 האט סחורות-טראנס-פארט אויף די א"י-באהנען באטראפען 129 מיליאן טאן-קילאמעטער לגבי 132 און א האלב מיליאן אין יאהר 1935. צוליב די באגרענצונגען אין דער באהן-באוועגונג אין דער צייט פון די אונרוהען איז די צאהל באהן-פאסאזשירען געפאלען פון 2,559.000 אין יאהר 1935 אויף 2.503.000 אין יאהר 1936.

ירושלים (יט"א) דער נעלט-אומזאץ אין א"י האט זיך אין פעברואר פארקלענערט מיט 1,17 פראצ. און האט באטראפען 5,013,134 פונט לגבי 5,066,634 פונט סוף יאנואר.

די באהן-בילאנסען פאר יאנואר באווייזען א שטייגערונג פון 690.000 פונט ביז 22.243.000 פ. די דעפאזיטען זענען געשטיגען ביז 14.325.000 פ. די סומע פון דיסקאנטירטע וועקסלען איז געשטיגען מיט 154.000 פונט ביז 2.729.234 פונט.

די פארוואלטונג פון דער אלגעמיינער פאלעסטי-נער היפאטעקען-באנק האט באשלאסען ארויסצוגע-בען א נייע סעריע אבליגאציעס אויף א סומע פון 300 טויזענט פונט צו 5 פראצ. ציגזען, דעסגלייכען איז באשלאסען געווארען אויפצולייזען די אבליגאַ-ציעס, וואס גיבען 6 פראצ. ציגזען ריוח פון די סער-יעס פ.ק.ר. און וואס דארפען אויסגעליזט ווער-ען אין די יאהרען 1938 און 1939. די דאזיגע אבליגאציעס באטרעפען א סומע פון 81.540 פונט. די אייגענ-טימער פון די דאזיגע אבליגאציעס זענען בארעכ-טיגט זיך אויסצוטוישען אבליגאציעס, וואס גיבען 5 פראצ. ריוח און זיי קענען אויסבייטען זייערע אב-ליגאציעס אויף נייע פאפירען.

חיפה (יט"א) „הארץ" טיילט מיט, אז עס זענען פארהאן גוטע אויסזיכטען, דאס די גיסעריי-ען אין חיפה וועלען אויסגיבען געעפענט ווערען. די גיסערייען האבען באקומען נייע קאפיטאלען און מען האפט, אז זיי וועלען אויף אזא אופן קאנען פאר-ברייטערען זייערע ארבייט און ארויסלאזען אויפן מארק נייע אויסארבייטונגען.

ירושלים (יט"א) דעם געוואלדיגען וואוקס פון פארברויך פון עלעקטרישען שטראם אין א"י אילוסטרירט פאלגענדע ציפערען: אין יאהר 1926, האט א"י פארבויכט 2.340.000 קילאוואט און אין יאהר 1936 — 70 מיליאן. פון די 70 מיליאן האט די רוטענבערג-געזעלשאפט פראדוצירט 65 און א האלב מיליאן קילאוואט (מיט 30 פראצ. מעהר ווי פאראיאהרען) און די ירושלים'ער עלעקטראווי-ניע 4 און א האלב מיליאן קילאוואט (מיט 37 פראצ. מעהר ווי אין יאהר 1935).

די האלענדישע נאצי-פארטיי האט גרויסע אפעטיטען

אמסטערדאם (יט"א) אין דער וואהל-קאמ-פאניע צום האלענדישען פארלאמענט באטיילינט זיך איצט צום ערשטען מאל אויך די האלענדישע נאצי-פארטיי, וועלכע האט זיך געשטעלט פאר א ציל צו שראבערן 10 פון דער אלגעמיינער צאהל 100 מאנ-דאטען. דער פיהרער פון דער פארטיי א. א. מוסערט פרובט לייקענען, אז זיין פארטיי איז אנטיסעמיטיש. די האלענדישע נאצי-ציישונגען פיהרען אבער א פולע אנטיסעמיטישע אגיטאציע.

אין די פאליטישע קרייזען רעכענט מען, אז די נאצים וועלען באקומען נישט מעהר ווי 4—5 מאנ-דאטען, ווייל זייערע איינפלוסען זענען לעצטענס צו-ליב דער פארבעסערטער ווירטשאפטליכער לאגע גע-פאלען.

געוו. עסטאנישער פרעזידענט זיך אנטזאגט אנצונעמען א מעדאל פון היטלערן

מארטו (יט"א) אין היטלערס נאמען איז דער דייטשער גענעראל-קאנסול אין מארטו געוואָרען בע-אויפטראגט איבערצוגעבען דעם „אלימפיאדע-מעדאל" דעם אלטען מלוכה-מאן און פילימאלינען עסטאני-שען מלוכה-פרעזידענט פראפ. יאאן טעניסאן. פראפ. טעניסאן, וועלכער איז געבליבען טריי זיינע דעמא-קראטישע איבערציגונגען, האט זיך ענטזאגט אנצו-נעהמען דעם מעדאל.

פראפ. אלבערט איינשטיין — עהרען-פארזיצער פון דעם אמעריקאנער קאמפיין-קאמיטעט פאר די יודען אין פוילען

די אקציע פאר די יודישע פאלקס-שולען אין פוילען

ניו-יארק (יט"א) דער הילפס-קאמיטעט פאר די יודען אין פוילען ביי דער פעדעראציע פון די פוילישע יודען אין אמעריקא טרייט זיך איצט צו א נייעם קאמפיין. דעם עהרען-פארזיץ פאר די פוילישע יודען האט איבערגענומען פראפ. אלבערט איינשטיין.

ניו-יארק (יט"א) אין דעם בנין פון „פאר-ווערטס" איז פארגעקומען א קאנפערענץ, צוזוי-פגערופען דורך דעם „קאמיטעט פאר דער יודישער פאלקס-שול אין פוילען" אונטערן פארזיץ פון ד"ר חיים זשיטלאווסקי. אין דער קאנפערענץ האבען זיך באטייליגט פארשטייער פון ארבייטער-ריינג, פוי-לישע לאנדסמאנשאפטען און פארשידענע קולטור-ארגאניזאציעס.

מיט רעדעס זענען אויף דער קאנפערענץ ארויס-געטרעטען י. אפאטאשו, אברהם רייזען, ש. ניגער און אנד.

די קאנפערענץ האט אנגענומען א ריזה באשלו-סען וועגען א זאמעל-אקציע לטובת די יודישע וועלט-ליכע פאלקס-שולען אין פוילען.

טאמאס מאן וועגען אנטיסעמיטיזם און „ריין-דייטשער" קולטור

זשענעווע, (יט"א) לויט דער איניציאטיווע פון דער ארגאניזאציע „קרימה" איז אין ציריך פארגע-קומען א רעפעראט פון דעם באקאנטען שריפטשטע-לער טאמאס מאן, רעדענדיג וועגען אנטיסעמיטיזם, האט זיך דער דיכטער אויסגעדריקט, אז דער אנטי-סעמיטיזם איז דעם פערברייטעטען אויסדרוק פון די שמערצען און נויט פון דער צייט וועלכע זוכט אין יודענטום א פסחדיגען-האנדעל. די נויט איז מענשליך אבער דער דאזיגער אויסדרוק פון דער נויט איז אונ-ווירדיג, און דעריבער מוז מען עס באקעמפען. דער „וואולגאר - אנטיסעמיטיזם" איז, ווי טאמאס מאן פארמולירט, דער אריסטאקראטיזם פון פעבעל: „איך בין טאקע גארנישט, אבער איך בין נישט קיין יוד!".

אינבעגעגעדעוגנ צו די באציהונגען צווישען דייט-שען יודענטום אין דייטשלאנד, זאגט דער דיכטער אז די ברוטאליטעט פון אנטיסעמיטיזם לגבי די דייט-שע יודען, מיט אויפרעגונג יעדען, ווער עס קאן זיך ערנסט פארדינסטען פאר דייטשלאנד. באזונדערס שפירט עס דער דייטשער שריפטשטעלער, וועלכער האט אויף זיך זעלבסט ערפאהרען די באדייטונג פון יודישען אנטייל אין דער ליטעראטור. די ליבע פון די יודען צו די גייסטיגע ווערטען שטיצט זיך אויף זייער עמפפינדליכקייט און זעהר פיל לייכטער פא-סונגס-אויפנאהמע ווי פון די „גור - דייטשען". דורך דעם אריענט - שטאמענדען קריסטענטום איז אריינגעבראכט געווארען אין דער „ניי-דייטשער ספערע א מיטעלעלענדישער, און אייראפעאישער עלע-מענט. אין דער דאזיגער דייטשער ספערע האבען אויך די יודען אריינגעבראכט א געוויסען גייסטיגען עלעמענט. דער יודענטום פאציהט זיך דע-רי'בער נישט בלויז אויף יודען, נאר אויך אויף פיל אלגעמיינע קולטור - ווערטען און פאדייט א שריט צוריק אין די אונפרוכטבארע פאר - ציוויליזאטאָרי-שע פעריאדען. דער קולטורעלער דייטש קען נישט זיין קיין אנטיסעמיט. ער מוז זיך אנטזאגען אנטייל צונעמען אין דעם דאזיגען ארט פון פאלקס-באלעס-טיגונג".

צום סוף זאגט מאן, אז די באדייטונג פון יודענ-טום פאר דייטשלאנד איז נאך נישט געענדיגט, זיי וועלען נאך פייטראגען זעהר פיל פאר דער וויטער-דיגער אנטוויקלונג פון דייטשלאנד.

וועלט-קאנפערענץ פון יודענשטאטס-פארטיי — אנהויב אויגוסט אין פאריז

ווארשע (יט"א) דער עקזעקוטיוו - קאמיטעט פון דער יודענשטאאטס-פארטיי האט באשלאסען אפ-צוהאלטען אנהויב אויגוסט די ערשטע וועלט-קאנפע-רענץ פון דער פארטיי. זי וועט פארקומען אין פאריז איין וואך פאר דעם ציוניסטישען קאנגרעס און וועט דויערן 4 טעג. עס ווערען ערווארט דעלעגירטע פון 16—20 לענדער. אויפן סדר-היום: א ריי וויכטיגע פאליטישע עקאנאמישע און סאציאלע פראבלעמען פון ציוניזם, די צוקונפט פון די ארבייטער-ארגאניזא-ציעס, רעפארם פון הכשרה און עליה, ארגאניזאציא-נעלער איבערבוי פון דער ציוניסטישער באוועגונג, בירגער-בלאק, קאאליציע א. אז. וו.

די קאנפערענץ וועט אויך האבען צו קאפיטולי-רען און ענטגילטיג פעסטשטעלען דאס פראגראם פון דער פארטיי, וועלכע איז, ווי באקאנט, געגרינדעט געווארען אויפן פראגער ציוניסטישען קאנגרעס אין 1933 נאך דער שפאלטונג אין רעוויזיאניזם.

אין פאריז האט זיך געגרינדעט א קאנפערענץ-קאמיטעט, וועלכער האט גענומען אויף זיך די טעכ-נישע ארגאניזירונג פון דער קאנפערענץ.

אין צוזאמענהאנג מיט די פארבערייטונגען צו דער וועלט-קאנפערענץ באזוכט דער פארזיצער פון דער וועלט - עקזעקוטיווע פון דער יודענשטאאטס-פארטיי פאריז און לאנדאן און דער מיטגליד פון דער וועלט-עקזעקוטיווע ה' ווינשטיין איז צוריק-געקומען קיין פוילען און אונטערוועגס געהאט א באראטונג מיט ה' גראָבערט שטריקער אין ווין.

ארטיסט דזשעק רעכטצייט פארלאנגט ארימקייטס-רעכט

סענסאציאנעלער פראצעס צווישען איהם און א לעמבערגער ספעדיציע-פירמע

לעמבערג.

מיט א צייט צוריק איז אין לעמבערגער „קאַ-לאסעאום" אויפגעטרעטען דער יודיש-אמעריקאנער ארטיסט דזשעק רעכטצייט צוזאמען מיט זיין פארט-נערין אלא שליפקאוויטש.

ווען זיי זענען אפגעפאהרען פון לעמבערג האבען זיי איבערגעגעבען די גאנצען גארדעראב אין ווערט פון 3,800 זלאָטיס צו איינער פון די לעמבערגער עקספעדיציע - פירמעס און געהייסען זי פארזיכערן אויף דעם דאזיגען סכום.

ביינאכט האט מען זיך איינגעבראכען אין דער פירמע און צוגע/גנב'עט די גאנצע גארדעראב.

די פירמע האט נישט געוואלט האנארירען דעם סכום און געטענה'ט, אז זי האט פארזיכערט די זאכען אין „סילעסיא" בלויז אויף 1000 זלאָטיס, אבער די פארזיכערונגס-געזעלשאפט וויל די פאליסע נישט האנארירען.

דער ענין איז דערווייל איבערגעגאנגען אין געריכט און אנומעלט איז פארגעקומען דער פראַ-צעס,

ה' רעכצייט האט אריינגעטראגען א בקשה צו אנערקענען איהם ארימקייטס-רעכט, כדי ער זאל בעפרייט ווערען פון שטעמפעל-אפצאהל.

דאס געריכט האט נישט געקענט אננעמען קיין ענטשיידונג אין דער ריכטונג און זיך געווענדעט צום איסערן מיניסטעריום מיט דער בקשה צו איב-פארמירען זיך אין אמעריקא צי געניסען פוילישע בירגער דארט אויך פון אזא מין רעכט.

יוען עס וועט אנקומען פון דארט א פאזיטיווע תשובה אזוי וועט ה' רעכצייט געניסען פון דאזיגען רעכט און דער פראצעס וועט ווייטער פארטגעזעצט ווערען.

פראפ. פעליקס פראנקפורטער — ערשטער קאנדידאט צום „פעריונגערטען" אמעריקאנער העכסטען געריכט

ניו-יארק (יט"א) דער „אמעריקאנער אינ-סטיטוט פאר עפענטליכער מיינונג" האט דורכגע-פיהרט אן אנקעטע צווישען 5000 אמעריקאנער יוריסטען וועגען די פאסיגסטע קאנדידאטען אין דעם אמעריקאנער העכסטען געריכט.

די גרעסטע צאהל שטימען האט בעקומען פראפ. פעליקס פראנקפורטער פון דער הארוואַרד-אוניווערזיטעט.

אין דער בראנדייס-מעק-עפאכע און אין דעם אמעריקאנער ציוניזם האט פראפ. פראנקפורטער גע-שפילט א וויכטיגע ראל און איז געווען א מיטגליד פון דער אמעריקאנער דעלעגאציע אויף דער פא-ריזער פרידענס-קאנפערענץ.

ווי אַזוי האָב איך זיך געשמדט און צוריק מגייר געווען
(דערציילט פון א לובלינער יודיש מיידעל)

(סוף)

און אַז בײַ דער טיר פון אַנשטאַלט האָט גע־קלאַפּט איהר מוטער, געוואַרט שוין לאַנג אין דרויסען, כדי צו קענען רעדען אַ וואָרט מיט איהר טאָכטער, האָט לוסיאַ זי נישט געוואָלט זעהען און נישט הערען. אַרויסבאַפוילען, אַז איהר איז גוט אויף די וועלט, אַז זי איז גליקליך, אַז זי האָט געפונען אַ תיקון פאַר איהר נשמה און אַ היילונג פאַר איהר צובראָכען האַרץ... און אַז די מוטער איז אַוועק האָט לוסיאַ פאַר איהר ליגענד בצאָהלט מיט ביטערע טרערען. די וויזיטען פון גלח, די מתנות זײַנע, די עטליכע זלאָטעס אויף אַ קינאָ־בילעט האָבען איהר אַ ווײַלע געטרייסט. אָבער — — וואָס וועט זײַן דער סוף? וואוהין געהט זי?

דער גלח האָט דערפיהלט, וואָס אין לוסיאַס האַרץ טוט זיך און ער האָט פאַר איהר אויסגע־פונען עפּעס אַ נײַעס. זי וועט פאָהרען מיט אַ גרופּע עולה־רגל קיין טשענסטאָכאָוו, אין יאַסנאָגורער קלויס טער.

און זי איז געפאָהרען.

לוסיאַ דערציהלט וועגען איהר באַזוך אין טשענסטאָכאָוו. אין יאַסנאָגורער קלויסטער האָבען אַלע געוויינט און זי נאָכמעהר און נאָך הייסער... די, וועלכע האָבען געהאַט איבער איהר אויפזיכט האָבען דעם גלח געבראַכט די בעסטע גרוסען. לוסיאַ האָט ממש נישט געוואָלט דעם קלויסטער פאַרלאָזען. די האָבען אָבער נישט געקענט וויסען, פוניואַנען עס פליסט אַזאַ שטראָם טרעהרען פון לוסיאַס אויגען און וואָס עס טוט זיך אין האַרץ פון דאָזי־גען פאַרבלאַנדזשעטען אומגליקליכען מיידעל.

פון טשענסטאָכאָוו איז לוסיאַ צוריקגעקומען קיין לובלין אַ נאָכמעה" דערשלאָגענע. בשום אופן וועט זי נישט אַרבייטען אלס דינסט און זי איז מוחל אויך דאָס עסען, גאַנצע טעג און גאַנצע נעכט האָט זי זיך אַליין אָפּגעזונדערט אין איהר צימער, גע־לעגען אויפ'ן בעטעל און געוויינט.

יוויזיטען פלעגט איהר אָפּשטאַטען אויך די טויף־מוטער און יענע האָט איהר געגומען צורעדען, אַז זי זאָל אַרייַנטרעטען אין אַ מאָנאַסטיר, דאָרט וועט זי זיך באַהעפטען מיט אַ וועלט פון בלויז הייליג־קייט, אַראָפּוואַרפען פון זיך דעם עולם־הזה און אין כסדרדיגע תפילות וואַרטען ביז איהר נשמה וועט אינגאַנצען ווערען אויסגעלייזט און זי וועט קומען אַ ריינע, אַ הייליגע אויף יענער וועלט.

לוסיאַ האָט געטראַכט, אַז דאָס וואָלט געווען זעהר גוט. די גאַס, די מענשען, די וועלט — דאָס אַלץ איז דאָך אַזוי מיאוס, אַזוי עקעלהאַפט! — אַנטלויפען, נאָר אַנטלויפען, זאָל קיינער מעהר נישט וויסען, וואו זי איז אַהינגעקומען, זאָל קיינער איהר מעהר נישט זעהען און אַ סוף זאָל עס נעה־מען...

אָבער, צי וועט זי דאָס אויסהאַלטען? זי חיל דאָך לעבען און נישט וועגעטירען און נישט אַרייַנלייגען זיך לעבעדיגערהייט אין אַ קבר. זי האָט זיך שוין אויסגעפּרעגט געבוי, וואָס אַוינס מען מייבט אַ מאָנאַסטיר. ניין, זי וועט ווידער נאַרען זיך און אַנדערע און ענדיגען וועט עס זיך מיט אַ קאַטאַסטראָפע.

די וויזיטען פון איהר מוטער האָבען נישט אויפ־געהערט. זי וועט אָבער מיט דער מאַמען נישט רעדען. די מאַמע טאָר נישט וויסען און נישט דערפיהלען, וואָס מיט איהר קומט פאָר... און דאָך — עס בענקט זיך דאָך אַזוי צו זאָגען דער מאַמען עטליכע וואָרטער, לאָזען זיך אַרומנעהמען פון די וואַרימע, ציטערדיגע, מאַמעשי־הענד. די מאַמע וועט אָבער וויבען און זי האָט איהרע אייגענע טרערען אי־בערגעגוג.

באַפעהלט זי דער מאַמען, אַז קומען זאָל די יונגערע שוועסטער, וועט זי מיט איהר רעדען.

איז געקומען די שוועסטער. לוסיאַ האָט איהר אַרייַנגענומען צו זיך אין צימער. לכתחלה האָט זי געפּרובט מאַכען דעם אָנשטעל. אַז זי איז זעהר אַ גליקליכע. טאָ וואָס־זשע וויינט זי? טאָ וואָס־זשע פאַלט זי אַזוי אויפ'ן האַלז פון איהר יונגערע שוועס־טער, גלעט איהרע האָר און קושט איהרע באַ־קען?

די וויזיטען פון דער שוועסטער האָבען זיך אָפּט איבערגעחזרט און לוסיאַ איז געווען גליקליך, ווען זי האָט איהר עפּעס געבראַכט פון דער היים.

דער גלח האָט געפונען אַ נײַע באַשעפטיגונג פאַר לוסיאַ, זאָל זי אָרגאַניזירען אַ פאַראיין פון משומדתטעס פאַרהאַן אַזעלכע עטליכע צעהנדליג אין לובלין. דער גלח האָט איהר צוגעשטעלט אַ רשימה. לוסיאַ האָט אויסגעשריבען אין פאַגאַנדע־גע שיקט די אייַנלאַדונגען. זי וועט ווערען סעקרעטאַרין פון דאָזיגען פאַראיין, וועמענס אויפגאַבען עס וועלען זײַן צו זאָרגען פאַר אַ גוטע קאַטוילישע אויפפיה־רונג פון די מיטגלידערינס און צו שטיצען יודישע טעכטער, וואָס וועלען זיך שמדן, זי, לוסיאַ, וועט זײַן סעקרעטאַרין און וועט באַקומען אַ פּענסיע.

פון 37 איינגעלאַדענע משומדת'טעס זענען צו דער פאַרזאַמלונג געקומען קוים פינף די איבעריגע האָבען זיך פשוט באַליידיגט. זיי ווילען נישט מען זאָל זיי דערמאָנען זייער אָפּשטאַמונג... זיי ווילען נישט זײַן אין אַ פאַראיין פון בלויז זשידוּבקעס.. בעסער נישט צו דערמאָנען זיך אין נעכטען און זיי ווילען אויך נישט געבען געלד, כדי אין קאַש־טשאַל צו דערוועהען וואָך יודישע פנימער.

ווידער אַן אַנטוישונג און ווידער פאַ־שוואונ־דען די חלומות פון לוסיאַ צו קענען זיך באַשעפטי־גען מיט עפּעס אַנדערש ווי אַ געהילפס־דינסט אין יתומים־אַנשטאַלט.

לוסיאַ האָט אָן פּראַוען צו להכעיס שטיק. אין די קאָלעזשאַנקע־משומדת'טע האָט אָן בעטען מען זאָל זי אַרויסנעהמען פון לוסיאַס צימער. די באַ־לעבאָסטע סטראַשעט מיט דימיסיע, אויב מען וועט זי נישט צונעהמען די זשידוּבקע, אין אויב אַ קריסט־ליכער שכן וויל זיך מיט איהר זעהען, נעהמט זי איהם גערן אויף בײַ זיך אין צימער, זאָל עס זײַן אַלץ פאַרדריסען. צופּיקעניש און צודריקעניש יעדען איינעם.

דאָס לעבען ווערט איהר אונערטרעגליך.

אין אַ שבת'דיגען נאָכמיטאָג קומט די שוועס־טער מיט אַ יודיש און ברענגט איהר אַ שטיקעל פיש, וואָס די מאַמע האָט אָפּגעקאָכט, א פּאָמעראַנץ, וואָס די מאַמע האָט געשיקט. פאַר לוסיאַן איז דאָס געווען טייערע מתנות און זי האָט געעפענט איהר האַרץ.

— שוועסטערשי, איך וועל מיר דאָס לעבען נעהמען!...

— קום אַהיים. אַלע וואַרטען אויף דיר, וועסט אונז מחיה זײַן. טאַטע־מאַמע וועלען זיך דערפרע־הען, שכנים וועלען זײַן צופרידען און דיר וועט אויך גוט זײַן.

— איך וועל קומען.

— איך וועל קומען.

— זיכער?

— אָט האָסטו אַ משכון.

לוסיאַ פּאַקט איין אַלץ, וואָס זי פאַרמאָגט, פיהרט אַרויס איהר שוועסטער אונבאַמערקט פאַר דער באַלעבאָסטע.

— איך וועל קומען פּינקטליך 3 בײַנאַכט, ווען שכנים וועלען שוין שלאָפען. איהר אָבער וואַכט און וואַרט אויף מיר...

11 אַזייגער האָט זיך לוסיאַ אַרויסגעכאַפּט פון איהר צימער. זי האָט נאָך אין קעשענע עטליכע זלאָטעס, און זי אַוועק אין „פּאַלוס", אַוועקגעזעצט זיך אייגענע אַליין בײַ אַ טישעל. באַלד האָט מען איהר אײַנגעלאַדען צום טאַנץ. אַך זענען דאָס גע־ווען ווילדע טענץ! איהרע פּאַרטנערען האָבען נישט געוואוסט, וואָס מיט איהר געשעהט. עפּעס אַזאַ מאָדנע האַלטונג פון אַ מיידעל. זי וועט טרינקען? אוודאי וואָס מעהר. און זי האָט געטרונקען. אין קאָפּ רוישט. דער זייגער ווייזט האַלב 2 און אין אַ בגילופענדיגען צושטאַנד איז זי אַרויף אויף אַ דראָזשקע און געפאָהרען אַהיים.

אין שטוב איז אַ פּייער. לוסיאַ אָבער בעט עס זאָל זײַן שטיל, זאָל מען צו איהר נישט רעדען און גאָרנישט פרעגען זאָל מען איהר לאָזען איבער שלאָפען די נאַכט, דער קאָפּ טוט וועה מאָרגען וועט זי אַלץ דערצעהלען. זי פאַרזיכערט אָבער, אַז זי וועט שוין נישט אַוועק.

אַ גאַנצע וואָך האָט דער טאַטע געקלאַפּט בײַ פאַרשידענע טירען, אין קהלה, ביים ראַבינאַט, אין דער סטאַראָסטיע, צוגעגרייט די נויטיגע פּאַפּירען און פרייטאָג צוועלף בייטאָג איז לוסיאַ אַרויף אין סטאַראָסטיע אונטערשרייבען דעם אַקט פון איבער־געהן צוריק צום יודענטום. האָט זי דאָרט גראָד געטראָפען איהר גלח. אדרבה, זאָל ער זעהען און וויסען.. זאָל עס זײַן פאַר איהם אַ לעהרע...

דער פאָטער אָבער האָט איהר אַרייַנגעשטויסען אין אַ זייטיג צימער. איבערגעוואַרט ביז דער גלח איז אַוועק און אַהיים איז ער שוין געגאַנגען צוריק מיט זײַן יודישע טאָכטער.

ראַדיאָ - ווינקעל

ראַדיאָ אַלס באַראָמעטער, וואָס זאָגט פאָרויס דאָס וועטער

די אַלע ראַדיאָ־הערערס, וואָס האָבען אָפּט ליב צו זיצען בײַם אַפּאַראַט, באַמערקען די שייכות צווישען די ראַדיאָ־אוידיציעס און דעם וועטער.

אַ באַקאַנטע זאַך, אַז דאָס רוישען, קנאַקען א. ד. גל., וואָס לאָזען זיך טיילמאָל הערען פון הילכער אַרויס, שטאַמען פון די ענדערונגען אין דער אַטמאָספערע, וועלכע רינגעלט אונז אַרום. דאָס זענען עלעקטראָמאַגנעטישע ערשיינונגען, וואָס זע־נען דער ראַדיאָ־אוידיציע גופא לגמרי פרעמד. אַממייסטען לאָזט זיך שפירען די שטערונג אין ראַדיאָ, ווען עס ווערט פינסטער און דעמאָלט קאָן מען שוין וויסען פאָראויס, וואָס פאַר א וועטער עס קומט אָן.

הערט מען די ראַדיאָ־אוידיציעס קלאָר, קאָן מען זײַן זיכער, אַז דאָס וועטער וועט זײַן שעהן. טאָמער הערט מען עפּעס א גערויש נאָר, עפּעס א גרילץ, קאָן מען שוין זיכער זײַן, אַז דאָס וועטער וועט זיך ענדערען.

ביים הערען ראַדיאָ פון ווייטע סטאַציעס איז — קומט אַלץ אַרויס קלאָר, אָהן שום שטערונגען, קאָן מען זײַן זיכער אין אַ זוניגער און גוטער וועטערונג; קומט אָבער אַרויס נישט אַזוי קלאָר, איז מעג דאָ זײַן גאַנץ שעהן, וועט ערגיץ ווייט פאָרקומען אַ וועטער־ענדערונג.

ווינטען, וואָס וויעהען פון דרום־מזרח, מאַכען, אַז מען הערט גוט די סטאַציעס פונ'ם דרום און מזרח, ווען אין דער אַטמאָספערע איז שטיל און די סטאַציעס פון צפון, מערב און דרום־מערב זענען ווייניג געשטערט. די דאָזיגע ווינטען ברענגען זומער אַ פייכט אין וואַרים וועטער, וואָס איז געוויגט אויך צו שטורמווינטען. ווינטער — אַז די פראָסט וועט לאָזען, עס וועט שנייען און זײַן נעפּעלדיג.

ווען מען הערט די צפון־און מערב־סטאַציעס שוואַך, עס קלינגען אַפּ אויך פאַרשידענע פרעמדע קולות — דאַרף מען זיך ריכטען, אַז פון ים יאָגט אָן אַ מערב־ווינט, וואָס וועט אָנמאַכען א שרעקליכען שטורם, אַ שטאַרקע פאַרנעפּלונג און די לופט וועט אויסקומען זעהר פייכט.

צפון־מזרח־ווינטען ברענגען מיט זיך אָפּקיהלונג, פאַרנעפּלונג אין דראָבנע רעגענס. אַז דאָס וועטער קאָן מען טרעפען ליט די שוואַכע שטע־רונגען אים'ם אַפּאַראַט. מען קאָן עס אויך דער־קענען, אויב מען הערט שטאַרק די ראַדיאָ־סטאַציעס פון דרום, זעהר שוואַך פון מערב, צפון און צפון־מזרח.

די אַזוינד־גערוישען, וואָס מען הערט זומער, און זיי שטאַמען דאָך פון דער היץ פון אַ גאַנצען טאָג, זאָגען נאָך נישט, אַז מאָרגען זאָל זײַן אַ שלעכט וועטער. העכסטענס קאָן זײַן אין דער פריה אַביסעל קיהל און נעפּעלדיג.

„טעלעוויזיע - פנימ'ער"

דער „וואַרלר ראַדיאָ" דרוקט אָפּ אלס בײַשפּיל צוויי פנימ'ער פון אַרטיסטען, כדי אַזוי נאָך אומ־צורעדען דאָס פּראָבלעם פון „טעלעוויזיטעט".

ווי באַקאַנט, דאַרף מען צו האָבען ביים אַרויס־טרעטען אויפ'ן טעלעוויזיע־עקראַן אַ ספּעציעל פּנים: אַ לענגליכער אָוואַל, טונקעלע האָר און אַן עהעוודיגע געזיכטס־צוגען.

נעבען די פאָטאָגראַפיעס פון יענע פנים'ער ווערט געגעבען דער אופן פון כאַראַקטעריזירען דאָס פנים, וואָס דאַרף אַרויסטרעטען בײַ טעלעוויזיע. די דאָזיגע כאַראַקטעריזאַציע קומט אויס גאָר אַנ־דערש, ווי עס פּראַקטיצירט זיך ביז היינט אין דער קינעמאַטאָגראַפיע. בײַ טעלעוויזיע־אויפטריטען מוזען די ברעמען און וויעס זײַן געפאַרבט אויף שוואַרץ, די אויגען־לאָדענס — אויף גרין, די ליפּען — אויף בראָנז, די נאָז־לעכער פון אינעווייניג באַצויגען מיט אַ רויטען קאָליר, די נאָז מוז זײַן געפאַרבט אויף טונקעל־געל, די באַקען — בלאַס־געל.

אַ נאַכטיגאַל איז אַ זעהר טייערע „ראַדיאָ - סטאַר"

אַן אַמעריקאַנער ראַדיאָ־געזעלשאַפט האָט אויס געחכעגט, אַז דער טייערסטער „ראַדיאָ־סטאַר" קומט אויס דער נאַכטיגאַל. מען האָט אַמאָל געוואָלט געבען אויף אַ פּליטע דאָס געזאַנג פון דאָזיגען פויגעל, האָט עס באַטראָפען א 43,000 דאָלאַר. דאָס איז דערפאַר, וואָס דאָ וועסט שינוי אין וועטער, דאָ מוז געביטען ווערען דאָס אָרט, וואו דער פויגעל דאַרף זינגען א. אַז. וו. און די טראַנסמיסיע האָט דעריבער געמוזט געדויערן עטליכע צעהנדליג טעג.

באַבוּן־מאַלפּעס באַפאַלן דערפער און שטעט אין דרום־אַפריקע

צוליב שרעקליכער טריקעניש בלייבען די מאַנקים אָהן שפּייז. — לאָזען זיי זיך אַוועק אין מחנות און מאַכען „פּאָגראָמען" אויף די גערטנער און שאָף, אין דעם גאַנצען געגענט

אין אַ גרויסען טייל פון דרום־אַפריקע איז לעצטען זומער געווען אַ שרעקליכע טריקעניש. אַלע וואַקסונגען און אפילו בוימער זענען פאַרדאַרט געוואָרען, האָבען די מאַלפּעס נישט געהאַט קיין שפּייז און גענומען לײַדען הונגער. באַזונדערס שטאַרק האָבען געליטען די באַבון־מאַנקיס, וועלכע זענען געוועהנליך וועגעטעריאַנער, ד. ה. זיי שפּייזען זיך מיט גרינסען, פרוכט און ניס.

אין דער געגענד פון בעטשואַנאַלאַנד זענען אויפגעפאַלען פון הינגער גרויסע צאָהלען פון די באַבון־מאַלפּעס. האָבען זיי זיך עודליך צוזאַמענ־גענומען אין גרויסע מחנות און אַוועקגעלאָזען זיך זוכען שפּייז אין ווײַטערע געגענטען, וואו די טריקעניש האָט נישט געמאַכט קיין תל אויף די פעלדער און אין די וועלדער. לאַנגע שטרעקעס זענען זיי אַזוי דורכגעגאַנגען. צו דרום און צו מזרח צו, ביז טראַנסוואַל. און וואו זיי האָבען נאָך אָנגע־טראָפען באַזייהטע פעלדער און גערטנער, האָבען זיי אויפגעפרעסען די גרינסען און פרוכטען. און נישט בלויז גרינסען און פרוכטען, אויך די עופות און שאָף פון די דערפער איז קליינע שטעט האָבען זיי פאַרצוקט.

די באַבונס זענען וועגעטאַריאַנער, ווען זיי האָבען גענוג פרוכט און גרינסען צום עסען. אָבער, אַז ס'איז נישטאָ, קענען זיי פרעסען פלייש אויך.

אײדער די פאַרמערס האָבען פון זייערע היה־בער און שעפּסען אויסגעפיעט אַרומצוקוקען זיך, איז גאָר נישט פאַרבליבען.

דער דאָרף מאַריטצאַני, נישט ווייט פון דער שטאָט מאַפעקינג, איז אין מיטען העלען טאָג באַ־פאַלען געוואָרען פון אַ גרויסער מחנה באַבונס, אַן ערך פון צוויי הונדערט אין צאָהל. די אײַנוואוינער האָבען קיינמאָל נישט געזעהען די דאָזיגע בהמות, עפּעס מאָדנע היגט מיט מענשליכע פנימ'ער און לאַנגע עקען. האָבען זיי זיך דערשראָקען ווען די באַבונס האָבען זיך באַוויזען און גענומען ווי ווילדע

קעץ שפּרינגען אויף די צוימען, בוימער און דע־כער. זענען זיי אַנטלאָפען און פאַרבאַהאַלטען זיך אין די הײַזער אַהינטער פאַרשפּאַרטע טיר און פענסטער.

די באַבונס האָבען נישט געמאַכט קיין סך שהיות, אויפגעפרעסען די גרינסען און פרוכט פון די גערטנער און דערנאָך זיך אַרויפגעוואָרפען אויף די עופות. דער „פּאָגראָם" אין די סעודה האָט גע־דויערט נישט מעהר ווי עטליכע מינוט צייט.

פאַר דער צייט האָבען אַ פּאָר פאַרמערס זיך אָנגענומען מיט מוט, געכאַפּט ביקסען און גענומען שיסען אויף די מאַנקיס, האָבען די מאַנקיס מיט דערוועלבער שנעלקייט גענומען לויפען. אַפּנים, אַז די מחנה האָט געהאַט א פיהרער. איינער פון זיי, וואַהרשיינליך דער עלטסטער, האָט גענומען בייזן בילען אויף די לייטע, וואָס שיסען, און אויך אויף די יעניגע מאַנקיס, וואָס זענען נישט אַזוי שנעל אַנטלאָפען.

דאָך איז זייער געלונגען אַלעמען אָפּצוטראָג זיך מיט די ביינער. קיין איין טויטער באַבון איז נישט פאַרבליבען, הגם די פאַרמערס ערקלערען, אַז די קוילען האָבען זיכער געטראָפען א סך פון די מאַנקיס און פיל זענען אָהן צווייפעל פאַרוואונדעט געוואָרען.

אין אַ צווייטען פלאַץ, אויף דעם פאַרם פון דאָגלעס גאַלפין, לעבען דער שטאָט גאַראַף, אין דער פּראָווינץ קאַפּ, האָט מען אָנגעפיהרט אַ העפּ־טיגען קאַמף געגען די אָנפאַלענדע באַבון־מאַלפּעס. דער דאָזיגער פאַרם איז נישט איינמאָל באַפאַלען געוואָרען פון זיי. דעם ערשטען מאָל, איידער מ'האָט זיך אויף זיי געריכט, האָבען די באַבונס אומגע־בראַכט בײַ אַ הונדערט שעפּסען. די שאַרבענס פון די קעפּ בײַ די שעפּסען זענען געווען צושמעטערט און די קערפּערס צוריסען אויף שטיקלעך.

דעם צווייטען מאָל האָט גאַלפין אויסגעשאָ־סען צענדליגער באַבונס, און נאָך מעהר זענען פאַר ניכטעט געוואָרען פון גיפטיגע שטאָפען, וואָס מ'האָט זיי אונטערגעשטעלט.

אין די פאַרמערס פון קאַ"ו, די גרויסע שטרע קע פלאַכלאַנד אין צענטער פון דרום־אַפריקע, האָ־בען געהאַט א סך צרות פון די באַבונס אין די מאַ־נאַטען פון דער גרויסער טריקעניש. די פאַרמערס פון יענעם געגענט האָבען שטענדיג געדענקט, אַז באַבונס וועלען קיין שעפּסען נישט פאַרצוקען. ווייל די באַבונס זענען וועגעטעריאַנער. אָבער איצט, אין דער טריקעניש, האָבען זיי דערזעהען זייער טעות. די באַבונס זענען באַפאַלען די סטאַרעס שעפּסען און פאַרצוקט אַ סך, איבערהויפּט די מוטערס מיט יונגע שעפּסעלעך.

די באַבונס פיהרען אָן די דאָזיגע איבערפאַלען מיט אַ געוויסער סיסטעם, מיט אַ סטראַטעגישען פּלאַן. זיי שיקען פריהער אַרויס אויספאָרשער, אויסצוגעפינען צי די פאַרמערס זענען נישטאָ באַ העבט נעבען די סטאַרעס שעפּסען. און ווען זיי מאַכען דעם איבערפאַל, שטעהען וועכטער פון אַלע זייטען, אָנצוזאָגען טאָמער לויפען די פאַרמערס, וועט מען קענען שנעל זיך אָפּטראָגען.

צוליב די דאָזיגע פאַרזיכטיגע מעטאָדען פון די באַבונס, איז פאַר די פאַרמערס גאַנץ אָפּט שווער אָנצופיהרען א פאַרטיידיגונגס־מלחמה געגען זיי.

אין איינגע ערטער האָבען די באַבונס גע־קראָגען מעהר מוט און פלעגען זאָגאַר אַטאַקירען די וואָוינונגען פון מענשען. אין די בערג אַרום וויינדהאָק, די הויפּט־שטאָט פון דעם דרום־מערב'דיגען טייל פון אַפריקע, האָבען די באַבונס אַרויפ־געוואָרפען א טויט־שרעק אויף די אײַנוואוינער. זיי האָבען געמאַכט א תל פון די גערטנער, פאַרצוקט די עופות, שעפּסען און ציגען, און דערנאָך גענומען אַטאַקירען אויך די הייזער און מענשען.

איין פאַרמער האָט דערזעהן עפּעס אַ ברום, ווען ער איז געשטאַנען אין הויז און געהאַלטען אין פאַרריכטען די פאָדלאָגע. האָט ער זיך אומ־געדרעהט, און דערזעהן פאַר זיך אַ גרויסע באַבון־מאַלפּע. איידער ער האָט אויספיעט צו כאַפּען עפּעס א געוועהר אין האַנט, האָט די מאַלפּע אַ שפּרונג געטון אויף איהם. האָט ער געטראַכט אָפּצושטויסען זי מיט דער הילצער האַנד, אָבער זי האָט אַרײַנ־געכאַפּט די האַנט אין מויל און אַ שרעקליכען ביס געטון. דאָך איז איהם געלונגען צו דערלאַנגען איהר אַזאַ שטאַרקען קלאַפּ אונטער'ן האַרצען, אַז זי איז צודרומשקעט געוואָרען אין איז אַרויסגע־שפּרונגען פון פענסטער מיט אַ בייזען בילען. באַלד אָבער איז זי ווידער אַרײַן אין הויז. דער פאַרמער האָט שוין אָבער איצט געהאַט א ביקס און ער האָט די מאַלפּע דערשאָסען אויף טויט.

דאס לאדזשער לעבן

מיטוואך, 24 מערץ

י"ב ניסן תרצ"ז

זון-אונטערגאנג 5.60
זון-אויפגאנג 5.12

יום-טוב-סעזאן אויפ'ן באנוועל-מארק איז נישט געווען קיין גוטער

(אג) אויפן מארק פון ביינוועלנע סחורות איז די לאגע נישט קיין איינהייטליכע, אפהענגיג דערפון צי עס האנדעלט זיך וועגן הורט אדער דע־טיילהאנדעל. וואס שייך דעם הורטהאנדעל מיט באנוועל־סחורות הערשט שוין ווייט צוויי וואכען א פולשטענדיגער שטילשטאנד, וואס דארף אבער פאטראכט ווערן פאר א נארמאלער דערשיינונג, ווייל יאהר־יעהרליך שטעלט זיך דער הורט־האנדעל אפ אין דער צייט און דאנעגען איז דער פדיון גרויס אין דעטייל־האנדעל. עס דארף באטאנט ווערן, אז דער דעטייל־האנדעל איז אין לויפענדען יאהר נישט געווען קיין זעהר לעבהאפטער. צוליב די פריהע חגאות אין לויפענדען יאהר, נאר אויך צוליב די שלעכטע וועטערס איז די נאכפראגע אין דעטייל־האנדעל געווען פארהעלטנישמעסיג זעהר קליין. עס דארף באטאנט ווערן, אז נאר אויף די סחורות, וואס געהען א גאנץ יאהר איז געווען א געוויסע באוועגונג, הגם א סך קלענער אין אין פארגאנגענעם יאהר.

די הורטאוויקעס גלויבען, אז די אמת'ע באוועגונג אויפן מארק פון די באנוועלנע סחורות וועט זיך אנהויבען ערשט נאך די חגאות.

פירמע וו. וויסאצקי און קאמפ.

מאכט אויפמערקזאם: אזוי ווי מען האט אונז געמאלדען, אז אונגעווימענהאפטע סוחרים פיהרען ארייז אין טעות די ג. קאנסומענטען און פארקויפען פארשידענע ארט לויזע, פערפומירטע און אנאנימע טעע-פאקונגען, אלס אונזערע כשר לפסח זענען מיר מודיע, אז טעע כשר לפסח איז נאר אין **אריגינעלער פאקונג באנד־ראלירט אדער פלאמבירט** מיט דעם באקאנטען **וויסאצקי-שיפער און אונטערשריפט**. מיר באטאנען, אז אונזערע פאבריקען שטעהען אונטער דער השגחה פון ועד-הרבנים בורשה, וועמענס הכשר געפינט זיך אין אלע פערקויפס-שטעלען.

די שטרייט-פראגען אין קאטאן-אינדוסטרי

זאלען געלעזט ווערען אויפ'ן וועג פון א ארביטראזש אין ארבייטס-אינספעקטאראט

(א) די קאמיסיע, וועלכע איז געשאפען געווארען נאכ'ן שליסען דעם אפמאך אין דער קאטאן־אינדוסטריע, און וועלכע האט געדארפט פעסטשטעלען איניגע שטרייט־פונקטען הויפטזעכליך וועגען טאריף אין דער פראדוקציע פון נייע ארטיקלען איז נישט קוקענדיג אויף איניגע ביז אהער זיצונגען נישט געקומען צו קיין הסכם. דער טערמין ביז וועלכען די דאזיגע שטרייט פראגען האבען געזאלט ערלעדיגט ווערען פליסט אפ דעם 31. ד. ח.

די פראפעסיאנעלע פאראיינען טרעטען צוליב דעם ארויס מיט א פארשלאג, דער ענין זאל איבער געהען אין ארבייטס-אינספעקטאראט, וואו די פראגע זאל אויפ'ן וועג פון ארביטראזש געלעזט ווערען.

אפקלאנגען פון פלאצקער פראצעס

געגען מאריאוויטישען „ארצי-ביסקופ" קאוואלסקי

דער לאדזער מאריאוויטישער ביסקופ שעדלעצקי פארן שטאטישען געריכט

(א) פאר'ן שטאטישען געריכט אין לאדז איז געשטאנען דער 67-יעהריגער סטאניסלאוו טיטוס שעדלעצקי, דער אזוי-גערופענער „ביסקופ" פון דער לאדזער מאריאוויטישער פאראפיע. שעדלעצקי זאל האבען אויף א פארזאמלונג פון די מאריאוויטען פארגעלייענט א רעזאלוציע אין צוזאמענהאנג מיט דעם פסק-דין, וואס עס איז ארויסגעטראגען געווארען אין פלאצקער געריכט געגען דעם „ארצי־ביסקופ" קאוואלסקי, אין דער רעזאלוציע, וועלכע עס האט איבערגעלייענט דער „ביסקופ" שעדלעצקי האבען זיך געפינען אזעלכע אויסדריקען ווי: „אונזער גייסטיגער פיהרער איז אזוי מיאוס בעהאנדעלט געווארען, אז מען האט איהם אונשולדיג אוועק געזעצט מיט פארברעכער אין תפיסה, ווייטער ווערט אין דער רעזאלוציע געפאדערט, אז מען זאל דעם „ארציביסקופ" קאוואלסקי פון דער תפיסה באפרייען. די דאזיגע רעזאלוציע איז בעטראכט אלס ארויסטריט געגען דער מאכט און קריטיק געגען פסק-דין פון פלאצקער געריכט.

דער בעשולדיגטער ערקלערט, אז די אויסדרוקען מיאוס בעהאנדעלט און אונשולדיג אוועקגעזעצט אין תפיסה זענען בענוצט געווארען נישט אין בעצוג צו דער פוילישער מאכט, אדער געגען פוילישען געריכט, נאר געגען די מענשען, וועלכע טראגען די שולד דערפאר, וואס מען האט דעם ארציביסקופ קאוואלסקי אוועקגעזעצט אויף דער באשולדיגונגס באנק — דאס האט ער געמיינט די פאלשע באשולדיגונגען, די פאלשע עדות וועלכע האבען זאגאר נאכדעם זייער עדות זאגען אליין צוריקגעצויגען, דער באשולדיגטער שעדלעצקי ווייזט אן, אז עס זאל טאקע, צוליב דעם, וואס די עדות האבען צוריקגעצויגען זייערע עדות-זאגען, דער פראצעס געגען קאוואלסקין רעווידירט ווערען.

דאס געריכט האט אין אכט גענומען די ערקלערונגען פון דעם באשולדיגטען און איהם פריי־געשפראכען.

צו די פראווינצער געזעלען.

וואס ארבייטען אין ווארשע און אנדערע גרויסע שטעט

היות ווי אין ווארשע און אנדערע גרויסע שטעט ארבייטען פיל עלטערע און יונגערע געזעלען, וואס האבען זייער לעהר שוין לאנג דורכגעמאכט אין די פראווינצער שטעטלעך, איז היות ווי ביים צוגעלאזט ווערען צום פארלייכטערטען געזעלען־עקזאמען ווערט געפאדערט א צייגניש וועגען דורכגעמאכטען לעהר־טערמין (3 יאהר), מאכט דער פאראייניגטער קאמיטעט פאר די ענינים פון יודישער מלאכה אויפמערקזאם אלע פאראינטערעסירטע געזעלען, אז צוליב דעם, וואס דאס פארבינדען זיך מיט דער פראווינץ פאדערט מעהר צייט, דארפען זיי זיך ווי אמשנעלסטען פארזארגען מיט די לערן־צייגנישען פון די ערטער, וואו זיי האבען דורכגעמאכט דעם לעהר־טערמין, כדי זיי זאלען קענען באווייזען ביז'ן לעצטען הנחה־טערמין — דעם 30 יוני 1937 — צוגעלאזט צו ווערן צו די פארלייכטערטע געזעלען־עקזאמענס. די לעהר־צייגנישען דארפען זיין אונטערגעשריבען דורכ'ן מייסטער, ביי וועלכע מען האט דורכגעמאכט די לעהר, און באשטעטיגט דורכ'ן מאגיסטראט אדער דורכ'ן צעך, אויב דער מייסטער איז א מיטגליד פון א צעך.

די נויטיגע פארמולארען פאר די לעהר־צייגנישן קען מען באקומען אין די האנדווערקער־קאמערן ווי אויך אין פאראייניגטען קאמיטעט פאר די ענינים פון יודישער מלאכה אין ווארשע, קעניג אלבערט־גאס נר. 8. (יט"א)

פסח-אקציע פון „תומכי-אורחים"

(קאמוניקאט)

אין פסח-פראדוקטען־מאגאזין פון דער געזעלש. „תומכי אורחים", פאמארסקא 18 געהט צו א פיבערהאפטע ארבייט 30 מיטגלידער פון דאמען קאמיטעט, און ווירטשאפטס קאמיסיע ארבייטען אהן איבעררייס בייטאג אין ביינאכט ביי דעם אייגעגען און פארפאקען די פעקלעך פסח פראדוקטען, די פראדוקטען בעשטעהען פון מצות, וויין, קאקוס-פוטער, צוקער, טיי, ציבעל, ליכט, אייער. אלעס איז איינגעקויפט געווארען פון בעסטען סארט פראדוקט צוזאמען ווערט ארויסגעגעבען 1000 פעקלעך פראדוקטען פון וועלכע ס'געניסען די בכבוד'סטע מענשען אזעלכע, וועלכע האבען שטענדיג אליין געגעבען פאר „תומכי אורחים".

דאס אלעס ווערט פארגעברייט און איינגעקויפט כמעט ביי א ליידיגע קאסע, די פארוואלטונג פון „תומכי אורחים" איז אבער זיכער, אז די יודישע שטאט לאדז וועט זיך סוף כל סוף אפרופען און מיט העלפען אדורכפיהרען די היי־יאהריגע שווערע פסח אקציע.

ס'איז כדאי אויך צו באמערקען, אז „תומכי אורחים" פיהרט אויסער די אקציע פון פראדוקטען־פערטיילונג א פסח קוך אין וועלכע ס'וועלען עסען 300 פערזאן, די פסח-קוך וועט דאס יאהר איינגעארדענט ווערען אין זאל אלעיא 1. מאי 2 אונטער דער אנפיהרונג פון פרעזעס ה' מ. בענדעל, פרוי גאלדענבערג און סעקרעטאר לייזעראוויטש.

ס'איז צו ערווארטען, אז די יודישע באפעלקערונג וועט צושיקען איהרע שפענדען געלד, ס'קען אויך זיין פראדוקטען ווי מצות רייבעכץ, און „תומכי אורחים" וועט דאדורך ערפילען איהר חוב.

Każdy, kto ma p r a c ę i zarabia, powinien pomóc bezrobotnym. Konto PKO Nr. 70.200 Pomoc Zimowa.

חגאות-אונטערשטיצונגען פאר ארבייטסלאזע

(א) באזונדערע ראיאן-קאמיטעטען פאר ווינטער-הילף, ווי אויך די שטאט-פארוואלטונג און די וואוילטעטיגקייטס-ארגאניזאציעס, האבען גענומען צוגרייטונגען וועגען פארגרעסערען אונטערשטיצונגען אין נאטור, וואס וועלען ערב חגאות ארויסגעגעבען ווערען פאר ארבייטסלאזע.

צום פראפאגאנדע-חודש פון יודישען בוך!

אין צוזאמענהאנג מיט'ן פראפאגאנדע-חודש — א גרויסער ביליגער פארקויף פון בעסדרן יודישען בוך פון פאלגענדיגע פארלאגען: „ליטעראַרישע בלעטער", יאטשקאווסקי, מארק ראקאווסקי, גאלד-פארב, צענטראל און אנד.

ספעציעלע פרעמיעס ביי גרעסערע איינקויפען. פראספעקטען און קאטאלאגען אויפ'ן ארט.

בעמ.: פאראן אויך לאגער אויך ביכער פון די פארלאגען „קולטור-ליגע", קלעצקין, „טאמאר" אויף ביליגע פרייזען.

ביכערהאנדלונג נ. בערלינסקי, לאדז, אלט-שטאט 12.

בייער פאלקספלאט

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

(א) דעם 31. ה. ח. וועט אין לאקאל (פעטריקאווער 165) אמטירען די צוגאב פאבאר-קאמיסיע, שטעלען דארפען זיך די פאבאראווצעס פון יאהרגאנג 1915 און עלטערע, וועלכע האבען נאך ביז איצט נישט רעגולירט די מיליטער-פליכטען, דארפען זיך שטעלען די, וואס וואוינען אויפן שטח פון 1. 4. 6. 7. 10. 12. 13. און 14-טען פאליציי - קאמיסאריאטען.

אפעל וועגען פארטזעצען די אקציע צו זאמלען פאנדען אויף בויען פאלקסשולען

(א) דער קרייזשול-קוראטאר, ה' אמבראוויטש האט זיך געווענדעט מיט א ספעציעלען צירקולאר צו אלע אינספעקטארען, דירעקטארען און לייטערס פון שולען, אז עס זאל ווייטער אין דעם זעלבען שטארקען טעמפא געפיהרט ווערען די אקציע פון דער געזעלשאפט צו שטיצען דעם בוי פון פאלקסשולען.

אקצעס פאר פולק. קאצס פארטיי

(א) אין הסכם מיט דער פארארדנונג פון דער צענטראלער ארגאניזאציע-מאכט זענען אין באזונדערע קרייזען פון זעלבסטפארוואלטונגס - אנגעשטעלטע אין דער לאדזער וואיעוואדזשאפט פארגעקומען פארזאמלונגען אויף וועלכע עס זענען אנגענומען געווארען באשלוסען וועגען דעם צוטריט צו דעם „לאגער פון נאציאנאלער איינהייט".

פארברייטערט די סעזאן-ארבייטען

(א) נעכטען זענען אנגאזשירט געווארען נאך א פארטיע ארבייטער צו סעזאן-ארבייט, צוזאמען מיט די ביז אהער באשעפטיגטע ביי די שטאטישע פלאנטאציעס און ביי דער וועג-אפטיילונג זענען פארנומען ביז 500 ארבייטער.

נאך די חגאות זאלען די סעזאן-ארבייטען געלאזט ווערען אין דער גאנצער ברייט.

פון ל. א. פ. פ.

פון ל. א. פ. פ. טיילט מען מיט, אז צוליב יום-טוב, וועט די לעצטע לעקציע (נומ. 4) וועגען באשיצען זיך געגען לופט-און גאז-אנגריפען פארקומען היינט, מיטוואך, 7 אווענט אויף פעטריק. 1 צו דער לעקציע דארפען זיך מעלדען אלע וואס האבען ביז איצט געהערט די ערשטע דריי לעקציעס.

וואס איז די שמחה?

(ז) דאס דערשיינען נעכטען פון די פראוויזאָ-אליציאנטקעס אויף ראג פעטריקאווער און לעגאנען-גאס האט ארויסגערופען א גרויסען צוזאמענלויף, אזוי אז עס האבען אינטערווענירט פאליציי (זכרים) און עס זענען צונויפגעשטעלט געווארען עטליכע פראטאקאלען.

ZACHĘTA

זגערזשער 26

פרעכטיגער

יום-טוב-פראגראם!

הערליכע פוילישע פראדוקציע א. ג.

Trędowata

אין די הויפט-ראלען:

M. Ćwiklińska
Brodniewicz
K. Junosza-Stępowski

אנהויב 4 נ"מ, שבת און זונטאג—12 בייט.

דאָס סוף־ און קאָרט־געשעפט פון
B. I. MAROKO i S-wie
נאַוואָמיעסקאַ 8 טעל. 152-77
בילליגער שטאָפען פאַר הערען און דאַמען
רעעלע בעהאַנדלונג! — פאַבריקס־פּרייזען! — הורט און דעטייל!
בעזיצט דעם גרעסטען אויסוואַהל פון די פיינסטע

לעאָן פּריוועס באַפרייט געוואָרן
פון באַשולדיגונג אַז אונטערצינדען זיין פאַבריק אויף שרודמיעסקאַ 22
ער איז נאָר אַנערקענט געוואָרן פאַר שולדיג אין וועלען איבערקויפען אַ פּאָליציאַנט
נעכטיגער אַפּעלאַציע־פּראָצעס אין וואַרשע

פון דעם 28. אָקטאָבער ביז דעם 8. נאָוועמבער 1936 האָט אין לאָדזער קרייז־געריכט געדויערט דער פּראָצעס געגען לאָדזער פאַבריקאַנט לעאָן פּריוועס, וועלכער איז באַשולדיגט געוואָרן אין אונטערצינדען זיין פאַבריק אויף שרודמיעסקאַ 22 און אויך אין וועלען איבערקויפען אַ פונקציאָנאַר פון דער מלוכה־פּאָליציי.

דער פּראָצעס האָט דעמאָלט אין לאָדז אַרויסגערופען אַ גרויסע פאַראינטערעסירונג, סיי צוליב דעם כאַראַקטער פון פּראָצעס, סיי צוליב דער פּערזאָן פון אַנגעקלאַגטען.

אין באַשולדיגונגס־אַקט, וועלכער איז געלייענט געוואָרן בעת'ן פּראָצעס אין קרייז־געריכט איז געזאָגט געוואָרן:

אין דער נאַכט פון 29. און 30. מערץ 1936 (זונטאָג פאַרנאַכט) זענען די פייערלעשער אַלאַרמירט געוואָרן וועגען אַ גרויסער שרפה, וועלכע איז אויסגעבראָכען אין די פאַבריקס־בנינים פון דער פירמע „פּשעמיסל יעדוואַבני“, אויף שרודמיעסקאַ 22.

ווען עטליכע אָפּטיילונגען פון די פייערלעשער זענען אָנגעקומען אויפ'ן אָרט פון דער שרפה, איז פעסט־געשטעלט געוואָרן, אַז ס'ברענען רויהע מאַטעריאַלען אויפ'ן ערשטען שטאָק און אָפפאַל אויפ'ן צווייטען שטאָק. דער דאָזיגער בנין איז געווען געפּאַכטעט דורך לעאָן פּריוועס.

די סיטואַציע איז געווען אַ זעהר חמורה'דיגע, ווייל נעבען דעם גאַנצען קאָמפּלעקס פון פאַבריקס־בנינים געפינען זיך אויך אויף שרודמיעסקאַ 22 וואוין־הייזער, וועלכע זענען געווען באַדראָהט פון פייער. אַ דאַנק דער אַקציע פון די פייערלעשער איז די גע־פאַהר באַזייטיגט געוואָרן און די שרפה איז לאָקאַ־ליזירט געוואָרן.

אויפ'ן צווייטען טאָג איז אויפ'ן אָרט פון דער שרפה געווען אַ ספּעציעלע קאָמיסיע, כדי פעסטצו־שטעלען די סיבה פון דער שרפה. די אויספאָרשונג האָט אונטערגעהאַלטען אויף באַדייטענדע שוועריגקייטען ווייל די וועבעריי איז געווען פאַרגאָסען מיט וואַסער. ערשט נאָך 3 טעג האָט מען געקענט צוטרעטען צו דער נעהעריגער לוסטראַציע.

דער נאַטשעלניק פון די פייערלעשער קאָם האָט פעסטגעשטעלט, אַז ס'זענען איינצייטיג געווען צוויי שרפות, אויפ'ן ערשטען און אויפ'ן צווייטען שטאָק, דערביי איז דאָס פייער אַנטשטאַנען פון לייכטברע־נענדע מאַטעריאַלען.

ס'איז אויך פעסטגעשטעלט געוואָרן, אַז אין מאַגאַזין אויפ'ן ערשטען שטאָק זענען געשטאַנען קאַסטענס מיט בוימוואָל־אָפפאַל, אַדורכגעזאַפּטע מיט נאַפט, אויף כענעל אין לאַגער איז געווען פונאַ־נדערגעהאַנגען זייד־גאַרן אויף דעם אופן, אַז עס זאָל זיך לייכט אָנצינדען פון פייער.

די בוימוואָל־אָפפאַל, וועלכע מ'האָט געפונען אין פּריוועס וועבעריי איז אַריינגעשיקט געוואָרן אין דעם אינסטיטוט פאַר געריכטס־עקספּערטיזען קיין וואַרשע און נאָך עטליכע טעג איז אָנגעקומען אַן ענטפער, אַז דאָס אָפפאַל איז געווען אַדורכגעזאַפּט מיט נאַפט.

צוליב דעם איז לעאָן פּריוועס אויף דער פאַר־אָרדענונג פון פּראָקוראָר אַרעסטירט געוואָרן און איינגעזעצט געוואָרן אין טורמע, וואו ער זיצט ביז היינט.

ביי דער ווייטערדיגער אויספאָרשונג, ווערט גע־זאָגט אין באַשולדיגונגס־אַקט, איז פעסטגעשטעלט געוואָרן: דער גאַנצער קאָמפּלעקס בנינים, וועלכער געפינט זיך אויף שרודמיעסקאַ 22 געהערען צו דעם אַקציען־שותפות „פּשעמיסל יעדוואַבני“. פּריוועס פון דער פירמע איז נפתלי פּריוועס, (אַ פאָטער פון אָנגעקלאַגטען), אין יאָהר 1930 איז דער פירמע ער־קלערט געוואָרן אַ אונפאַדלאַשטש. און דאַן האָט די פאַבריק איבערגענומען אַ פירמע „אָסקאַ“.

נאָך אַ געוויסער צייט איז „אָסקאַ“ ליקווידירט געוואָרן און די פאַבריק האָט אַ לענגערע צייט נישט געאַרבייט. ערשט אין יאָהר 1935 האָט די פאַבריק פון „פּשעמיסל יעדוואַבני“ געפּאַכטעט דער אָנגע־קלאָגטער לעאָן פּריוועס, וועלכער האָט זיך איינגע־אָרדענט אַ לוין־וועבעריי.

די פאַבריקס־בנינים זענען פאַרזיכערט געווען אין עטליכע אַסעקוראַציע־געזעלשאַפטען אויף אַ סומע פון 596.336 זלאָטעס, פון דער סומע איז געווען צעדירט אויף דער קרעדיט־געזעלשאַפט 340.000 זלאָטעס, און די רעשט אויף אַ געוויסען סאַ־מועל וויינבערג. די מאַשינען זענען געווען אַסעקו־רירט אויף 305.740 זל. אין עטליכע געזעלשאַפטען, אויך די דאָזיגע סומע איז געווען צעדירט אויף סאַ־מועל וויינבערג, וועלכער געפינט זיך איצט אין פּאַלעסטינע.

ווייטער איז פעסטגעשטעלט געוואָרן לויטן באַ־שולדיגונגס־אַקט, אַז שבת פאַר דער שרפה, האָט פּריוועס צוגעזאָגט די אַרבייטער, אַז זיי זאָלען וואָס שנעלער פאַרענדיגען די אַרבייט.

בעת דער שרפה ווען די פייערלעשער האָבען גע־פיהרט די רעטונגס־אַקציע איז לעאָן פּריוועס צוגע־גאַנגען צו איינעם פון די פייערלעשער און איהם גע־פרעגט, צי ס'איז פאַרברענט געוואָרן די הילצערנע וואַנט פון גאַנץ־לאַנגער אויפ'ן ערשטען שטאָק, ווען מ'האָט איהם ערקלערט, אַז נישט איז, ער נעוואָרען שטאַרק אומרוהיג.

נאָך עטליכע מינוט איז פּריוועס צוגעגאַנגען צו אַ פּאָליציאַנט בעטענדיג, אַז ער זאָל ערלויבען דעם הויז־וועכטער אַריינצוגיין אין דער פאַבריק כדי אויסצוהאַקען לעכער אין דער פּאַדלאָגע, אַז דאָס וואַסער זאָל אָפּלויפען. דער פּאָליציאַנט האָט דאָס נישט ערלויבט. ווען דאָס פייער איז אויסגעלאָשען געוואָרן איז פּריוועס ווידער צוגעגאַנגען צום פּאָלי־ציאַנט, וועלכער האָט געהאַט אַ באַפעהל קיינעם נישט אַריינצולאָזען אין דער אָפּגעברענטער פאַבריק, פאָר־לייגענדיג איהם 30 און שפּעטער 50 זלאָטעס פאַר אַריינלאָזען אין דער פאַבריק דעם הויז־וועכטער.

אין באַשולדיגונגס־אַקט ווערט ווייטער דער־ציילט, אַז לעאָן פּריוועס איז אין טורמע איינגעזעצט געוואָרן אין איין קאַמער מיט אַ געוויסען סענק און דעם יודישען אַרעסטאַנט ליטאָווסקי.

סענק האָט ערקלערט, אַז פּריוועס האָט זיך אין טורמע איינגאַנצען זאָרגלאָז פאַרהאַלטען און אויף דער פראַגע פאַרוואָס ער איז אַזוי רוהיג אין דער צייט ווען אויף איהם לאַסטעט אַזאַ גרויסע באַשול־דיגונג, האָט פּריוועס געענטפערט, אַז ער האָט נישט קיין מורא, ווייל אַלץ איז אַזוי געמאַכט, אַז מ'קען איהם גאָרנישט אויפווייזען. סענק האָט ערקלערט, אַז פּריוועס האָט דערציילט אַ צווייטען אַרעסטאַנט ליטאָווסקי'ן ווי אַזוי ער האָט אונטערגעצונדען די פאַבריק. אין דער אויספאָרשונג האָט ליטאָווסקי חאָס אָפּגעלייקענט.

פּריוועס האָט זיך בעת'ן פּראָצעס אין לאָדזער קרייז־געריכט נישט מודה געווען אין אונטערצינדען די פאַבריק, דאַגעגען האָט ער זיך מודה געווען אין וועלען איבערקויפען דעם פּאָליציאַנט, אַז ער זאָל איהם אַריינלאָזען אין דער פאַבריק, ווייל ער האָט געוואָלט נאָכזעהן דעם שאָדען, וואָס די שרפה האָט געבראַכט.

ס'זענען דעמאָלט אויסגעהערט געוואָרן צעהנד־ליגער עדות און עקספּערטען.

דאָס געריכט האָט נאָכ'ן באַטראַכטען דעם פּראָ־צעס אָנערקענט לעאָן פּריוועס פאַר שולדיג און איהם באַשטראָפט: אויף 5 יאָהר טורמע און 5000 זל. שטראָף מיט אויסמעקען אויף ווייטערדיגע 300 טעג טורמע און צו פאַרלירען די עפענטליכע און עהרענרעכט אויף 10 יאָהר פאַר אונטערצינדען די פאַבריק און אַנדערטהאַלבען יאָהר טורמע פאַר וועלען איבערקויפען אַ פּאָליציאַנט. צוליב'ן צונויפפאַל פון די פאַרברעכענס, באַטרעפט די געמיינזאַמע שטראָף 6 יאָהר טורמע און 5000 זל. שטראָף מיט פאַרביטען אויף ווייטערדיגע 300 טעג אַרעסט און צו פאַרלירען די רעכט אויף 10 יאָהר. אַ חוץ דעם דאַרף ער באַצאָהלען 820 זל. געריכטס־קאָסטען. עס איז פאַררעכענט געוואָרן די צייט וואָס ער איז אָפּ־געזעסען ביז'ן פּראָצעס.

לעאָן פּריוועס האָט אַפּעלירט און נעכטען איז דער פּראָצעס פאָרגעקומען אין וואַרשאַווער אַפּע־לאַציע־געריכט. נאָכ'ן אויסהערען דעם פּראָקוראָר און די פאַרטיידיגער, האָט דאָס וואַרשאַווער אַפּע־לאַציע־געריכט אַרויסגעטראָגען אַ דעציזיע, לויט וועלכען ס'ווערט אָפּגעשאַפט דער אורטייל פון לאָד־זער קרייז־געריכט. פּריוועס איז באַפרייט געוואָרן פון דער באַשולדיגונג, אַז ער האָט אונטערגעצונדען זיין פאַבריק און מ'האָט איהם אַראָפּגענומען די 5 יאָהר טורמע, 5000 זל. שטראָף און איהם צוריק־געשטעלט די בירגער־רעכט, דאַגעגען איז ער אָנער־קענט געוואָרן פאַר שולדיג אין וועלען איבערקוי־פען דעם פּאָליציאַנט, און אין דער באַשולדיגונג האָט דאָס אַפּעלאַציע־געריכט באַשטעטיגט דעם אורטייל פון לאָדזער קרייז־געריכט, לויט וועלכען פּריוועס איז פאַרן דאָזיגען פאַרברעכען פאַרמשפּט געוואָרן אויף אַנדערטהאַלבען יאָהר טורמע. צוליב דעם, וואָס פּריוועס זיצט שוין אין טורמע פון 31 מערץ 1936 און ס'איז איהם נאָך פאַרבליבען צו זיצען אַ קורצע צייט איז ער אַרויסגעלאָזען געוואָרן אויף קויציע.

גוט מאָרגען!

ערב־פּסח־סעזאָן...

דער ערב־פּסח־סעזאָן איז שוין אין פולען ברען. ס'זענען פאַראַן עטליכע סעזאָנען: אַ ווינטער־סעזאָן, אַ זומער־סעזאָן און — אַ ערב פּסח סעזאָן. דער בעסטער סעזאָן איז דער ערב־פּסח סעזאָן. אין דעם „סעזאָן“ פאַרשווינדט אינגאַנצען די אַרבייטס־לאָזיגקייט ביי יודען. ער, דער „שפּייזער“ שטייט אין דער רייה נאָך אַ „פּעקעל“ אין „נותן לחם“, אין „תומכי אורחים“, אין דער קהלה. זי, די קומענדיגע מלכה, גייט אַרום דעם קאָפּ פאַרבונדען מיט אַ האַנ־טוך, זי אַרבייט אויף צוויי „זמיאַנעס“: ריימט... און שילט, טרייבט דעם מאַן און קינדער פון שטוב וואָס „זאַוואַרזשען“ איהר ביי דער אַרבייט.

די קינדער האָבען אויך באַשעפטיגונג: בריקען זיך אַרום אויפ'ן הויף. ציגדען אונטער דאָס אַרויס־געוואָרפענע שטרוי פון די שטרויזעק — נישטאָ קיין אַרבייטסלאָזיגקייט!..

נאָך אַ מעלה האָט דער ערב־פּסח־סעזאָן, וואָס ס'ווערט אַלץ גערייניגט: מ'רייניגט די שטובען, די שענק, די שויבען, און די ווייבער רייניגען — ביי די מענער די קעשענעס.

פאַר פּסח וואַרפען יודען זיך איבער צו אַנדע־רע בראַנזשעס: געוועזענע מאַנופאַקטוריסטען האַנ־דלען מיט... כריין אויף מרור, מיט מצה־שמורה, מיט רייבעכץ. געוועזענע סוחרים, וואָס זענען „באַ־אַרבייט“ געוואָרען פון די „בענדלעך“, שטעלען אויף זייערע „געצעלטען“ אויף דער יוסכאַדניאַ גאַס, האַנדלען מיט נייע, פינקעלדיגע ריבאייזענס, מיט קאָלאָראָווע כוסה'לעך, פּיאַנע־קאַפּערס, קאַכלעפּעל, טיי־זייערלעך, „עכט זילבערנע“ טיילעפּעלעך, טיי טשייניקלעך און אַנדערע פּסח־אַרטיקלען. שטייען זיי מיט זייערע אַרטיקלען, און טאַמער הערען זיי „זעקס“!... כאַפּען זיי די קרעמלעך און גייען פּליטה..

אין לאָדז האָבען מיר דריי סעזאָנען: אַ ווינ־טער־סעזאָן, אַ זומער־סעזאָן אָבער דער „לעבע־דיגסטער“ סעזאָן איז דער ערב פּסח־סעזאָן. אין דעם „סעזאָן“ פאַרשווינדט אינגאַנצען די אַרבייטס־לאָזיגקייט. יעדער האָט ב"ה באַשעפטיגונג..

אַב—נעק

Dr. med. H. LUBICZ
ספּעצ. פאַר הויט וועגערישע קראַנקהייטען און מענער־שוועכע
האָט זיך איבערגעצויגען פון ציגעל־גאַס 7 אויף
69 פּילסודסקיעגאָ 69
(רוג נאַרוטאָוויטשאַ) טעל. 141-32
נעהמט אָן פון 8—10 פריה, 12—2 און 5—8 און
זונטאָג און חגאות פון 9—11 פריה.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָוואַ 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג
ספּעציעלע באַראַטונגען פון פּסיכאָ - אַנאַליז
רענטגען־באַשטראַלונגען ביי הויט־קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—8 אָוונט
זונטאָג און יום־טוב פון 9—12 בייטאָג

ר. איזראַעל

אויף נאַוואָמיעסקאַ

שפּאַנענדער ראָמאַן פון לאָדזער לעבען

73)

— וויפיל וועל איך בעקומען פאַר דעם ענטפער, האָט וויינשטיין צינ'ש איבערגעחזרט זיין פראַגע.

— מיר וועלען אַדורכקומען, איך זאָג דיר צו, אַז דו וועסט נישט האָבען קיין עוולה ביי מיר.

— דאָ איז פאַר מיר נישט קיין ענטפער, איך בין קאָנסעקווענט און וויל נישט אָפּטרעטען, איך קען אייך שוין איצט זאָגען אָפען, איך ווייס וואו אייער פרוי געפינט זיך, זי איז ווייט פון דאַנען און לעבט שוין אין גוייש, איך ווייס, אַז זי האָט שוין נישט קיין מיטלען דעם טאָג אַדורכצוקומען.

זיגמונט האָט פאַרכמורעט דעם שטערען, ער האָט זיך נישט געקענט דעצידירען צו געבען וויינ־שטיינען וויפיל ער האָט געוואָלט, הגם אין פאַרהעלט־ניש צו זיין גרויסען פערמעגען איז דאָס נישט געווען פיל, פון דער אַנדער זייט האָט ער זיך גאָנץ לייכט געקענט פאָרשטעלען, אַז צילקע לעבט שוין אין נוים, נאָכמעהר האָט איהם וועה געטון וואָס זי גע־פינט זיך איצט אין אַזאַ לאַגע, אין וועלכער זי אַליין איז דאָך פולשטענדיג הילפלאָז און מוז זיך פאַרלאָזען אויפ'ן חסד פון אַנדערע.

— זאָלסט דו, הייסט עס, זיך קאָנקרעט דינגען מיט מיר וועגען דער סומע.

— יאָ, ריין געשעפטליך, אָהן שום סענטימענטען און אָהן חמנות, איהר האָט דאָך מיך די דאָזיגע גע־שעפטס־פּרינציפּען אויסגעלערנט.

די סומע, וועלכע וויינשטיין האָט אַרויסגעזאָגט איז געווען פאַר זיגמונטען נישט אַנצונעהמען. ער האָט אָבער זיך נישט געקענט קיין עצה געבען און צוגעזאָגט וויינשטיינען די סומע, וועלכע ער האָט פאַרלאַנגט.

קאַפּיטעל 16

די מלחמה איז אַדורך

די מלחמה־זאַווירוכע איז אַדורך. די וועלט האָט אָנגעהויבען צוריקצוקעהרען צום נאָרמאַלען גאַנג. די געפאַנגענע אין אַלע וועלט־טיילען האָבען אָנגעהויבען צוריקצוקומען אין זייערע היימען, ערשט איצט האָבען זיך פרויען פון זעלנער דערוואוסט, אַז זייערע מענער לעבען נישט מעהר, ערשט איצט זענען מאַמעס געוואָהר געוואָרען, אַז זיי האָבען פאַרלוירען זייערע קינדער, מ'האָט זיך דער־וואוסט ווער ס'איז געוואָרען אַ יתום.

דאַגעגען זענען אויך געווען פאַרקעהרטע פאַלען, ווען אַזעלכע וועלכע מ'האָט שוין לאַנג געהאַלטען פאַר אומגעקומענע האָבען זיך פּלוצלונג באַוויזען אין זייערע היימען, ס'זענען צוריקגעקומען קאַליקעס און מענשען, וועלכע זענען געווען פולשטענ־דיג אונפעהיג צום לעבען.

צילקע, וועלכע האָט זיך געפינען אין אַ קליין שטעטעל האָרט נעבען דער דייטשער גרעניץ, איז געוואָרען שטאַרק אומרוהיג, זי האָט זיך די גאַנצע צייט נישט געהאַט קאָמוניקירט מיט לאָדז און האָט בכלל נישט געוואוסט וואָס דאָרט קומט פאָר, זי האָט אויך נישט געהאַט קיין שום ידיעות פון זיגמונט וורובעלטשיק. זי האָט געוואוסט, אַז ער זוכט זי, באַלד אין אָנהויב ווען זי האָט פאַרלאָזען לאָדז איז צו איהר געקומען וויינשטיין און צוגע־גרייט דעם באָדען דערפאַר, אַז וורובעלטשיק זאָל אַהערקומען און זי באַוועגען צוריקצופאָהרען קיין לאָדז. ווען זי האָט זיך נאָר וועגען דעם דערוואוסט, איז זי אין מיטען נאַכט אַוועק פון דעם אָרט וואו זי האָט זיך געוואָלט באַזעצען, דאַן איז זי אַוועק אין דעם קליינעם שטעטעל, וואו זי איז פאַרבלי־בען ביז נאָך דער מלחמה און וורובעלטשיק האָט זי שוין נישט געקענט געפינען. איצט אָבער, ווען די מלחמה האָט זיך פאַרענדיגט און זי האָט פון אַלע זייטען געהערט וועגען צוריקגעקומענע, האָט זיך צילקע אָנגעהויבען צו דענערווירען.

זי איז שוין איצט געווען נישט מיט איין קינד נאָר מיט צוויי, איינס ביי דער האַנד און דאָס צווייטע ביי דער ברוסט, אויך דאָס צווייטע איז געווען אַ יונגעלע וואָס איז געבוירען געוואָרען דאָרט אין קליינעם שטעטעל.

— ס'איז דאָך מעגליך, האָט צילקע זיך גע־טראַכט, אַז מאַיר ראַזען איז שוין אינדערהיים און ער זוכט זי אַרום. וואָס זאָל זי איצט טון? וואָס קען זי איצט טון? דאָ אין שטעטעל איז זי אָנ־געגאַנגען פאַר אַ גרושה, זי האָט זיך שוין געהאַט מעהר־ווייניגער איינגעאָרדענט, זי האָט שווער גע־האָרעוועט, אָבער זי האָט פאַרדינט אויף אַ באַשיי־דענעם אויסהאַלטען זיך מיט די קליינע קינדער.

צילקע איז נאָך אַלע איהרע שרעקליכע איבער־לעבענישען געווען פול מיט לעבען, זי איז געווען פונקט אַזוי שעהן ווי פריהער און אויסגעוואַקסען נאָך פיל יונגער ווי זי איז אין דער ווירקליכקייט געוועזען. מיט אויפפיהרען זיך אין האַלטונג האָט זי אַרויסגערופען צו זיך גרויס דרך ארץ און אַנ־טונג. זי האָט געהאַט זעהר וועניג בעקאַנטשאַפט און אַזעלכע אַזעלכע נישט געזוכט, הגם פיל מענשען אין שטעטעל האָבען געוואָלט מיט איהר באַקאַנט ווע־רען. דאָס געהיימנישפולע אויפפיהרען זיך פון צילקע האָט אין דעם קליינעם שטעטעל אַרויסגערופען פיל פּליאָטקעס, מ'האָט גערעדט וועגען איהר פאַר־שידענע זאַכען. מ'האָט דערצעהלט פאַנטאַסטישע מעשיות, וועלכער קיינער האָט נישט קאָנטראָלירט און נישט געקענט קאָנטראָלירען. די פּליאָטקעס זע־נען אָבער אַרומגעגאַנגען פון מויל צו מויל, פון אויער צו אויער און האָבען זיך געהאַלטען אין שטעטעל, דאָך האָט דאָס שטאָלצע האַלטען זיך פון צילקען נישט דערלאָזען, אַז עס זאָל איהר אי־מיצער שלעכטס טון אָדער אפילו זי צו באַליידיגען. איצט איז איהר לאַגע געוואָרען נאָך טראַגישער, זי האָט מורא געהאַט, אַז סוף־כל־סוף וועט מען זיך אין לאָדז דערוויסען וואו זי געפינט זיך, און דאַמאָלס איז אויסגעשלאָסען אויסצומיידען אַ סקאַנ־דאַל. איהר האָט זיך אויסגעדוכט, אַז מען ווייס שוין אין שטעטעל וועגען אַלעם אין מ'ווייזט איהר נאָך מיט די פינגער. זי האָט זיך נאָך נישט גענוי אָפּגעשטעלט אויף דעם גורל פון דער לאַגע, אין וועלכער זי געפינט זיך. זי איז אַ פרוי פון צוויי לעבעדיגע מענער, האָט צוויי קינדער, פון וועלכע איינס איז אינגאַנצען נישט איהר און דאָס צווייטע איז פון אַ מאַן, מיט וועלכען זי האָט חתונה גע־האַט ווייענדיג אַ פרוי פון אַן אַנדערען. ווער וועט דאָס וועלען און קענען פאַרשטעהן? און ווער וועט איהר וועלען גלויבען, אַז זי איז ביי דער גאַנצער געשיכטע אומשולדיג און אַז נאָר דער טראַגישער גורל אַליין האָט זי דערפיהרט צו דעם דאָזיגען פּלאָנטער, זי האָט געמוזט עפּיס דערצו טון, קודם־כל האָט זי זיך געדאַרפט דערוויסען וואָס עס הערט זיך אין לאָדז, צי זענען עפּיס פאַראַן ידיעות וועגען ראַזענען, ווייל אויב איצט זאָלען נאָך נישט זיין קיין ידיעות, איז אַ סימן, אַז די גאַנצע מעשה איז אויסגעטראַכט. און ראַזען לעבט נישט מעהר און דאָס אַלץ וואָס איז ביז איצט פאָרגע־קומען דאַרף פאַרגעסען ווערען, זי האָט געזוכט אַ מיטעל ווי אַזוי ס'זאָל קומען דערצו, אַז זי זאָל קומען אין קאָנטאַקט מיט אימיצען אין לאָדז, זי האָט אָבער נישט געהאַט קיינעם, אויסער וורובעל־טשיקען און סוף־כל־סוף האָט זי באַשלאָסען צו קומען מיט איהם אין קאָנטאַקט, הגם ס'איז שוין געווען די דעציזיע ביי איהר, האָט זי דאָך אָפּגע־שלעפּט מיט'ן פאַרשטענדיגען זיך מיט זיגמונטען.

(המשך קומט)

כשר לפסח | בעקאנטמאכונג.
דאס איבעראל־בעקאנטע געשעפט פון
שאקאלאדען און צוקערווארג
מארמעלאדען, מאקאראנען, אלעס מיט הכשרים פון ווארשעווער און ווילנער ראבינאט.
בעמערקונג: שבת איז דאס געשעפט געשלאסן.

„EXSPRESS"
9 Piotrkowska 9

כשר לפסח
מאכט בעקאנט איהרע ג' קונדשאפט, אז צום פארשטעהענדען פסח איז דאס געשעפט פארזעהען מיט א רייכען אויסוואהל פון די בעסטע און פיינסטע שאקאלאד, קארמעלען,
די בעסטע סחורה, צו ביליגע פרייזען, מיט אכטונג
„EXPRESS", Piotrkowska 9, tel. 258-91, 217-85

א מוטער שמד'ט זיך און שמד'ט אויך אפ איהר קינד
בכדי עס נישט אוועקצוגעבען דעם פאטער

משה ג. און חנה ס. זענען באלד פון דער ערשטער מינוט אן נישט געווען קיין גלייך פאר פאלק.

משה איז געווען א סטאטעטשנער, גוט־דערצויגענער און אינטעליגענטער יונגערמאן — חנה דאגעגען — א פּראסט שטיק בשר ודם.

צוויי מעלות האט זי אבער יא פארמאגט: זי איז געווען יונג און רייצענד שיין, טאקע צוליב אט די דאזיגע אפעקטען אליין האט דער רייכער משה זי ארויסגענומען פון איהר באלוטער ארימער היים, אויסגעפוצט זי אין בגדי מלכות, חתונה געהאט מיט איהר, אריינגעפיהרט זי אין א לוקסוס־איינגעריכטעטע דירה, געשטעלט צו איהר דינסט די בעסטע משרתים, אפילו איהר באזארגט אן אייגענע אויטא, אזוי אז זי האט זיך ממש ביי איהם געבאדען אין יואוילטאג.

אין דער ערשטער צייט האט באך דאס פאר פאלק געפיהרט א האלב־יועגען לייטיש לעבען, גיך האט אבער חנה פארגעסען איהר אפשטאם, און אנגעהויבען זיך א יפצופיהרען, ווי א מאדערנע ווייבעל. דעם מאן האט זי געלאזט שוויצען אין די געשעפטען און אליין גענומען פארברענגען אין דער געזעלשאפט פון א פארדעכטיגער חברותא.

באלד האט אפשר דער פארדאטענער מאן נישט באמערקט זיין פרוי'ס דאפעלטער בוכהאלטעריע אדער זיך נישט געמאכט באמערקען. לאנג האט זיך אבער דאס שפיל נישט געלאזט פארהוילען.

משה האט אנגעהויבען ענערגישער צוצושטיין צום צניעותדיגען ווייבעל, אז זי זאל אוועקווארפען איהרע הפקרדיגע שטיק אין איהם נישט אויסשטעלען אויף לייטיש געלעכטער.

ס'האבען נישט געהאלפען קיין שום טענות ומענות. חנה איז געוואר'ן מיט יעדען טאג חוצפהדיגער און פרעכער. זעהענדיג, אז ער קען אויף דער פרוי סיי מיט'ן גוטען און סיי מיט'ן בייזען נישט ווירקען, האט זיך משה איינמאל אויפגעהויבען און אין גאנצען פערלאזט זיין היים.

געבליבען איז דא חנה'ן אן איינציג קינד, א קליין מיידעלע. משה האט דיוקא געוואלט דאס קינד ארויסנעמען פון דער מוטער'ס רשות, זי האט איהם אבער בשום אופן עס נישט געוואלט ארויסגעבען.

דער פארצווייפעלטער פאטער האט ענדליך פארפיהרט א פראצעס, אז מ'זאל פון דער מוטער צונעמען די השגחה איבער'ן קינד, פארוואונדיג זיך אויף די אומשטענדען, אז ביי אזא אויסגעלאסענער מוטער קען די דערציהונג פון קינד, בפרט פון א מיידעלע שטארק אונטערהינקען.

דאס געריכט האט באטראכט די פארגעשטעלטע באווייזען און אנערקענט די טענות פון פאטער פאר בארעכטיגטע.

אויף דעם סמך איז טאקע צוגעמשפט געווארען אז דאס קינד זאל ארויסגענומען ווערען פון דער מוטערס האנד און איבערגעגעבען ווערען אין רשות פון פאטער.

די מוטער האט אזוי לייכט נישט נאכגעגעבען, אלע רעכטליכע שרי'ט האט זי אונטערגענומען בכדי דעם פסק־דין צו אנולירען. געוויס איז איהר נישט אזוי יוייט געגאנגען אין דער ליבע צום קינד, ווי אין אנווערען די מעגליכקייט צו מאנען פון פאטער אלימענטען.

דער פסק־דין איז ענדליך געווארען געזעצקרעפטיג. נישט וועלענדיג אבער דאס קינד פארט ארויסלאזען פון איה"ר האנד, איז זי געפאלען אויף פאלגענדע ווילדע המצאה: זי האט זיך מיט'ן קינד אפגעשמדט.

דאן האט זי פארפיהרט א נייעם פראצעס, אז מ'זאל דעם ערשטען אורטייל מבטל מאכען, ווייל א קריסטליך קינד קאן נישט איבערגעגעבען ווערען א יודישען פאטער.

דער ענין האט זיך איינפסניי פארצויגען, דורכגעגאנגען אלע אינסטאנצען און איינמאל איז ער באטראכט געווארען אין העכסטען געריכט.

דאס העכסטע געריכט האט איינגעפונען, אז דאס לאזען אפטויפען א קינד פון א געטויפטער מוטער איז נישט קיין מניעה עס איבערצוגעבען צו דערציהען דעם פאטער און די אקציע פון דער מוטער ענטגילטיג אפגעווארפען.

די פלייש-בערזע
וועט אנהויבען צו פונקציאנירען מיט א פארשפעטיגונג

(א) דאס פונקציאנירען פון דער פליישבערזע אין לאדז טרעפט אן אויף גרויסע מניעות און ווערט דעריבער אפגעשלעפט.

נאך די לעצטע וואהלען אינם בערזע־ראט, זענען אין די קוריעס 2 (סוחרים) און 3 (קצבים) באלייגט געווארען פראטעסטען, וועלכע זענען צוזאמען מיטן פראטאקאל פון די בערזע־מיטגלידער אריבערגעשיקט געווארען אין האנדעלס־ און אינדוסטרי־מיניסטעריום צום באטראכטען.

לויט ווי מ'אינפארמירט אונז, וועט די דעציזיע וועגען די פראטעסטען אנגענומען ווערען ערשט אין אפריל ה. י. און אזוי ווי דער פראטעסט פון דער צווייטער קוריע האט שאנסען גענומען צו ווערען אין באטראכט, קאן מען זיך ריכטען אויף צוגאבוואהלען, און דעריבער וועט די עפענונג פון דער פלייש־בערזע באדייטענד פארשפעטיגט ווערען.

פארמשפטע דורכ'ן סמא-ראסטווע-געריכט

(א) דאס סטאראסטווע־געריכט האט נעכטען פאר'משפט דעם סטרוזש סטאניסלאוו וויקטארן (זגאדא 36) פארן האלטען שמוציג דעם הויף — אויף 2 וואכען ארעסט.

דעם פארמאצעווט וואצלאוו אושיעראדזקי (ראדוואנסקי 6) פארן נישט דערלויבטן רעקלאמירען מיטלען נעגען גריפע, מינרענע א. אז. וו. אויף 100 זל. שטראף.

זיגמונט פלאווסקי פארן טראגען מיט זיך גנבה'שע מכשירים — אויף 6 וואכען ארעסט.

און ישראל זיידמאן (קילינסקיעגא 10) פארן צורינגליכען „אריינרופען" קונים — אויף 14 טעג ארעסט.

פעסטגעשטעלט, ווער עס איז געווען דער געהאנגענער

(א) דעם 22. ד. ח. אינדערפריה האבען דורכגייער אינם וועלדעל אויף ראג קושעמיעניעצקא און 11. ליסטאפאדא געטראפען הענגען אויף א בוים אן אומבאקאנטען מאנספערשוין.

די פאליציאישע אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז דער זעלבסטמערדער איז געווען דער 50־יאהריגער יוזעף ראיעק.

ער איז געווען א סטרוזש, און אזוי ווי ער איז באזייטיגט געווארען פון זיין פאסטען, און ער האט נישט געהאט קיין מיטלען צום לעבען, האט ער זיך אויפגעהאנגען....

Dr. med.
HALTRECHT
ספעציעל־ארצט פאר הויט־.געשלעכטס קראנקהייטען און מענער־שוועכע
האט זיך איבערגעצייגען פון פּיעטריקאווער 10 אויף
161 פּיעטריקאווער 161
טעל. 245-21.
נעהמט אן פון 8 ביז 2 בייטאג און פון 7 ביז 9 אוו.
זונטאג און חגאות פון 9 ביז 1 בייטאג.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצא־פרייזען

טעאטער
„פילהארמאניע"
20 נארוטאוויטשא 20
טעל. 213-84

לעצטע גאסטשפילן
קונסט=טעאטער
מאריס שווארץ=אנסאמבל
יום=טוב=רעפערטואר!
זונטאג, ד. 28 ד. ח. 12 א זייגער פארמ. | זונטאג, ד. 28 ד. ח. 4 א זייגער נאכמ. | זונטאג, ד. 28 ד. ח. 9 א זייגער אוונט
באנייאונג פון מאריס שווארץ'ס וועלט=אויפפיהרונג
יאשע קאלב
דראמע אין 2 טיילען, 26 בילדער פון י. י. זינגער.
דראמאטיזירונג און רעזשי:
מאריס שווארץ
מוזיק: לעאן הוציץ. טענץ: ליליאן שאפירא.
דעקאראציעס: אלעק טשערטאוו.
אריגינעלע דעקאראציעס, קאסטיומען און ספעציעלע ליכט־אפאראטען פון אמעריקא.
בילעטען שוין צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער פילהארמאניע.
מאריס שווארץ
קינסטלער־אנסאמבל:
גאטליב העלענא
גאלדנבערג אסתר
נוטמאן קלמן
גרודבערג יצחק
האכבערג יעטע
וויכער מאסם
ליפמאן נאטאליע
ליפמאן משה
ליטאו עני
מארעווסקי אברהם
סאמבערג אייזיק
פאקיעל דבורה
קאן שלמה
קוריץ אברהם
ראזען שמחה
שאפירא דניאל
שטיין אלעהם א. אנד.
80 פערזאן! אויף דער בינע!

א שיכור'ער אורח
וואס צאהלט דעם חשבון אויף אן אריגינעלען אופן...

(ז) א געוויסער מלך וויינבערג (זצווישא 10) איז נעכטען א שיכור'ער אריינגעקומען אין דעם רעסטאראן אויף דרעוונאווסקא 11 און זיך געהייסען דערלאנגען בראנפען, אז עס איז געקומען צו צאהלען די רעכענונג האט דער שיכור'ער אורח אזא שטארקען שטויס געטון די 18־יעהריגע אסתר לאנגאווסקא (דרעוונאווסקא 26), אז זי איז אריינגעפאלען אין דעם שוי־פענסטער און אויסגעהאקט די שויב, פון די שטיקער גלאז איז זי שטארק צוקאליעטשעט געווארען און מען האט צו איהר געמוזט ארויסרופען פאגאטאוויע, פאליציי האט וויינבערגען געמאכט א פראטאקאל.

דער גורל פון אפרוי
סענסאציאנעלער און שפאנענדער ראמאן

(100

(בעהענערט איז געווען דער פארשטעלטער נאמען וואס סיי אלעקסאנדער, סיי מאריס מיערבער האבען גענוצט זינט די מלחמה האט אויסגעבראכען צוליב אלעקסאנדערס קאנטער־שפיאנאזש ארבייט).

ווען רחל האט דערהערט דעם נאמען מאריס בערגערעט האט זי ברייט צעעפענט די אויגען. און פארלירענדיג זיך אינגאנצען האט זי אהן איהר ווילען ארויסגעשריגען מיט פארוואונדערונג און שרעק:

— מאריס בערגערעט ! ?

אלע האבען זיך אויף איהר אומגעקוקט, זי איז געווען בלאס ווי די וואנט און איהר געזיכט איז גע ווען פינסטער מיט פארצווייפעלטען שרעק.

זי איז געזעסען מיט פעסטצוגעשלאסענע ליפען און מיט פיבעדיגע אויגען געקוקט דעם אנפיהרער גלייך אין פנים אריין.

ווען דער אנפיהרער האט פארגעשלאגען רחלען, זי זאל זיך עם אונטערנעמען דורכצופיהרען) האט זי געשוויגען.

— סאבאטאזש ! — האט ער ארויסגעקריצט פון צווישען די ציין.

— איהר ווייסט וואס מיר טוען פאר נישט פאלגען באפעהלען ?

— איך וויים.

— איהר קאנט גיין אהיים.

ווען זי איז ארויסגעגאנגען האט דער אנפיהרער באשטימט איינעם פון זיינע בעסטע שפיאנען, ער זאל רחלען די גאנצע צייט נאכשפיאנירען. און ער האט איהם געהייסען, ער זאל איהר גלייך נאכפאלגען, און אויב ער וועט איינזעהן, אז עס איז נויטיג, זאל ער זי נישט שוינען...

ווען רחל איז אריינגעקומען צו זיך אין צימער פון האטעל „אימפעריאל" איז זי צוגעגאנגען צו דעם טישעל, וואו עס איז געשטאנען דער טעלעפאן, אוועקגעלייגט אויפן טישעל דעם רעוואלווער, אויפגעהויבען דאס טרייבעל און אנגערופען דעם רוסישען גענעראל־שטאב.

אין דער מינוט האט זי געהערט ווי עמיצער שליסט אויף די טיר פון דרויסען זי האט ארויפגעלייגט איין האנט אויפן רעוואלווער, די טיר האט זיך געעפענט און דער שפיאן וואס האט איהר נאכגעפאלגט איז אריינגעקומען, ער האט צוריק שנעל פארשלאסען די טיר פון אינעווייניג און זיך א לאז געטון צו רחלען.

רחל האט אויצט מיט איין האנט געהאלטען דאס טרייבעל פון טעלעפאן, מיט דער צווייטער דעם רעוואלווער געצילט קעגען דעם מאן וואס איז צו איהר גענאנגען, און פארשטעלענדיג מיט דער פרוסט די עפענונג פון טעלעפאן, וואו מען רעדט אריין, האט זי שטיל און אנטשלאסען א זאג געטון:

— הויבט אויף די הענט! ריהרט זיך נישט פון ארט! פאר דער מינדעסטער באוועגונג שים איך!

דער מאן איז געבליבען שטיין מיט אויפגעהויבענע הענט.

ווי זי האט דערהערט מאריסעס שטים דורכן טעלעפאן האבען זיך ביי איהר די פים א ציטער געטון, זי האט זיך אבער קאנטראלירט און אפגעהאקט גענומען רעדען:

— א פארשווערונג געגען אייך. מען וויל אייך אונטערווארפען דאקומענטען, אז איהר ארבייט פאר דייטשלאנד, היט זיך, פארזיכטיג אויף יעדער שריט און טריט, רעזיגנירט און צוריק קיין פאריז. ראטעוועט זיך !

צוועלף א זייגער ביינאכט פון זעלבען טאג איז רחל געשטאנען פאר א מין געריכט פון איהר שפיאנען סעקציע און זיך פארטיידיגט:

— איך האב געטון געטון פאר „אונזער לאנד", אז מען זאל מיר דעם פארברעכען פארגעבען!

— אין פאריז האט איהר זיך אויך קאמפראמיטירט !

— זעהט איהר דאך, ווי מאטא הארי האט מיך געראטעוועט, ווייל זי האט געוואוסט, ווי וויכטיג איך בין פאר אונזער ארבייט.

נאכדעם האט זי ביטערע א סטראשע געטון:

— פון דער הויפטקווארטיר וועט מען אייך נישט שווייגען, אז איהר וועט „רחל 34" שעדיגען. מען דארף מיך נאך האבען !

זי איז שוין איצט געווען פארעכענט אין דער הויפטקווארטיר פון דייטשען שפיאנאזש, אלס איינע פון די גרעסטע שפיאנען זייערע; און זי האט קלאר געזעהן אז דער אנפיהרער פון איהר סעקציע קאן זיך מיט איהר קיין עצה נישט געבען. זי האט דערויף נעשפילט און גענומען אנגרייפען אויף איהרע אויפטוען:

— מעהר שאדען ווי נוצען ! באכא! אין פאריז מיט די העכסטע מיליטער לייט!... סטאווראגין און דאס זינגען פון שיף ! לופטפארט אנטדעקונג ! סטעטען איילענד ! מיין ארבייט דא אין ווארשע ...

— דא קאנט איהר דאך מעהר נישט בלייבען !

— איך וועל צוריקפאהרען קיין פאריז !

ביים אנפיהרער האבען אויפגעבליצט די אייגעלעך. עס איז איהם איינגעפאלען א טייוולשער פלאן: אין פאריז איז זי אונטערן חשד, ער וועט איהר אהין שיקען געהיימע דאקומענטען, וואס ער וועט שוין זעהן, אז זיי זאלען אריינפאלען אין די הענט פון דער פראנצויזישער געהיים־פאליציי. מען וועט זי כאפען און דערשיסען און אי דער וואלף וועט זיין זאט און אי דער ציג וועט זיין גאנץ...

— איהר פאהרט קיין פאריז ! — האט ער איהר בלומרשט פארגעבען און באהאלטענדיג א איראנישע שמייכעלע האט ער זיך אליין געזאגט :

— אויף א זיכערען טויט !

(פארטזעצונג קומט)

וויכטיג פאר געשעפטס-לייט

די אָפּטיילונג פון פּ.ק.אָ. אין לאָדז גערעכנט אָן וועקסלען אויף אינקאַסאָ לויט אַ פאַרבילינגטן טאַריף און פאַרדינגט קאָסטן. ביידע צווייגן פון באַדינען די קליענטן באַזיצן אַ גרויסע באַרייטונג פאַר אינדוסטריעלע און האַנדעלס־קרייזן, וועלכע ווערן נעוויס געניסען פון די דאָזיגע באַקוועמליכקייטן, וואָס זענען זייער וויכטיג פאַר דעם פאָלקסאָמען די אַדמיניסטראַטיוו - אָרגאַניזאַציאָנעלע זייט פון ווירטשאַפטליכן לעבן.

חוץ דעם פיהרט די לאָדזער אָפּטיילונג פון פּ.ק.אָ. די אָפּטיילונג פון טשעק־קאָנטאָס, וואָס פאַרשאַפט זעהר פיל באַקוועמליכקייטן פאַר סוחרים, אינדוסטריעלער, האַנטווערקער און בכלל אַלע פּערזאָנען, וועלכע פיהרן טראַנזאַקציעס אין מזומנים, אַ טשעק קאָנטאָ אין פּ.ק.אָ. איז די בעסטע גאַראַנטיע פאַר דער זיכערהייט פון קאַפּיטאַל. חוץ דעם קען דער באַזיצער פון אַ טשעק־קאָנטאָ אָהן שום צוגאָב־אָפּצאָהל איבערווייזן געלט אין אַלע געגענדן פון לאַנד, אַזוי צ. ב. קען אַ סוחר פון לאָדז אָהן שום אָפּצאָהל איבערווייזן יעדע סומע אויף דער קאָנטאָ פון זיין קליענט אין לעמבערג. אַזוי אַרום געניסט ער פון דער אַזוי וויכטיגער און האַנדעלס - באַציהונגען ליכטיגקייט פון אומזאָץ אָהן פון געלט־איבערווייזונגען פון איין שטאָט אין דער צווייטער. די געהיימניש פון טשעק־קאָנטאָס ווערט אין פּ.ק.אָ. נאַטירליך שטרענג אָפּגעהיט.

וועגען פסחדיג עסען פאר יוד. ארעסטירטע און קראנקע

פרנס אברהם רעכטמאַן בעט אונז מיטצוטיילען, אַז היינטיגען פסח וועט די יודישע קהלה געבען צו עסען כשר אין פאָלגענדע ערטער:

מיליטער־שפּיטאָל: אויף זשעראָמסקיעגא, פּושעג דזעלניאַנא און לאָמזינסקא.

שטאָטישער שפּיטאָל: זאַקאָנטני און ראַדאָ - גאָשטש.

מיליטער־ און ציוויל־טורמע: אויף קראָשעוו סקיעגא.

ציוויל־טורמע: קאָפּערניקא, גדאַנסקא און שטער ליטנא.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאַכט דיזשורירען: ס. קאָן (פּלאַץ קאָשטשעלני 8), א. באַרעמזאַ (פּאָמאָרסקאַ 12), וו. וואַגנער (פּעטריקאָווער 67), י. זאַיאָנטשקאָוויטש (זשעראָמסקיעגאַ 37), י. באַרטשיצקי (פּזשעיאַזד 59), מ. עפּשטיין (פּעטריקאָווער 225), ז. שימאַנסקי (פּזשעדזשאַלניאַ 75).

פאר באגיסען מיט קארבאל

(א) די 30־יאָהריגע זאָפיאַ וויענצקאָווסקאַ (מאַלינאָוואַ 5) איז נעכטען פאַרמשפּט געוואָרען דורכ'ן קרייז־געריכט אויף 6 חדשים טורמע־מיטן אָפּלעגען די שטראָף פאַר באַגיסען איהר שכנה'טע מאַלגאַרזשאַטאַ ניעבזשידאָווסקאַ מיט קאַרבאָל, די סיבה איז געווען געשלעגען צווישען זייערע קינדער.

אונטערגעווארפען א קינד

(א) וולאַדיסלאַוואַ גראַבאַרטשיק פון פּראַפּע־דאַרסקאַ 3 האָט געמאָלדען, אַז אַן אומבאַקאַנטע פרוי האָט זיך ביי איהר איינגעבעטען נעכטיגען, און איבערגעלאָזט אַ קינד – אַ צוויי־וואָכעדיג יונגעלע. דאָס קינד איז איינגעאָרדענט געוואָרען אין שטעטישען דערציהונגס־הויז.

איבערגעפאהרען

(ז) אויף דער זגערזשער גאַס, נעבען נומער 94 איז איבערגעפאָהרען געוואָרען דורך אַ דראָזשקע דער 62־יאָהריגער מלך הערמאַן (זגערזשער 19). פּאָגאָטאָוויע האָט איהם ערטיילט ערשטע הילף.

אומגליקספאל

(א) אויף דער סטאַציע לאָדז־קאַלישער האָט בעת'ן צונויפּבינדען וואַגאָנען, זיך צעשמעטערט אַ האַנט דער באַהן־אַרבייטער פעליקס באַראַנאָווסקי. דעם פאַרוואונדעטען האָט מען אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

KINO TEATR
MIRAŻ
אַנהויב 4 נאָכמיטאָג
היינט און ווײַטער טעג
Annabella, Jean Murat
אין אַ גרויסער דראַמע פון די צייטען
פון דער וועלט־מלחמה א. ג.
מאַנשאַפט
אין פּראָגראַם:
זיין גרויסע ליבע
מיט ST. JARACZ

דער צושטאנד פון די וועלדער

קאנפערענץ אין וואיעוואדישען אמט

אין קאָנפערענץ־זאַל פון וואָיעוואָדישען אַמט איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ וועגען פאַרבעסערן דעם צושטאַנד אין די וועלדער.

אין דער קאָנפערענץ האָבען זיך באַטייליגט באַזיצער פון וועלדער און וואַלד־אַדמיניסטראַטאָרען פון די קרייזן: בזשעזשין, לאַסק, לענטשיץ, לאָדז שעראַדז, וועלון, קאָבין און ראַדאָמסק.

אַנוועזענד זענען אויך געווען פאָרטרעטער פון וואַלד־באַזיצער־פאַראיין, דירעקציע פון מלוכה וועלדער און לאָדזער אַגראַר־קאַמער, ס"ה 50 פּערזאָן.

צו דער קאָנפערענץ איז ספּעציעל געקומען אַ פאָרטרעטער פון אַגראַר־מיניסטעריום.

ס'זענען אויסגעהערט געוואָרען אַ רייע רעפעראַטען וועגען פאַרבעסערן דעם ווירטשאַפטליכען צושטאַנד פון די וועלדער, רעגולירען די שטייער־פראַגע און אַ רייע ווירטשאַפטליכע פראַגען.

צום סוף איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע

צו דער
וועלט=אויסשטעלונג אין פאריז
ארגאניזירט די רעדאקציע פון
„נייעם פאלקסבלאט"
דעם ביליגסטען און בעקוועמסטען
אויספלוג פאר די לעזער
פרטים וועלען מיר ברענגען
אין די נאהענטסטע טעג.

מין. קאשטשאלקאווסקי אין לאדז?

נעכטען האָט זיך פאַרשפּרייט אַ קלאַנג, אַז דער מיניסטער פאַר אַרבייט און עפענטליכע שוץ זאָל היינט קומען קיין לאָדז.

פאלשע 20=גער און 50=גער גראשענס

(א) לעצטענס האָבען זיך געוויזען אין פאַרקעהר אַ סך פאַלשע 20־גער און 50־גער גראָשענס.

די מטבעות זענען זעהר שלעכט און האַמעטנע נאָכגעמאַכט. די אותיות זענען צוגאָסען, דער מעטאַל איז אַ שלעכטער, און זיי זענען עטוואָס דיקער און גרעסער, ווי די ריכטיגע.

אַזוי ווי אָבער אויפן קליין־געלט גיט מען קנאַפּ אַכטונג ביים נעהמען און געבען זיי — איז דאָ אַ סכנה, אַז די פאַלסיפיקאַטען זאָלען שטאַרק פאַרשפּרייט ווערען.

זעלבסטמארדן

(א) אויף קראַקאָווסקאַ 35 האָט זיך גע'סם'ט מיט וועראָנאַל די 19־יאָהריגע סאַבינאַ גוטמאַן. אין אַ באַוואוסטלאָזען צושטאַנד האָט מען זי אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל. די סיבה פון זעלבסטמאָרד זאָל זיין נעוועזען ענטוישונג אין ליבע.

* * *

(א) אינעם נאָכטלעגער־הויז אויף צמענטאַרנאַ 10 האָט זיך אויפגעשניטען דעם בויך מיט אַ מעסער אַ געוויסער לאָנגין סקאַלמירסקי. פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

זיך פארשכורט ביז טויט...

(א) דער 38־יאָהריגער אַדאָלף גרעניגג אַ מאַלער פון אַלעקסאַנדער איז נעכטען אַראָפּגעקומען קיין לאָדז און מיט אַן „אויסגעאַרבייטען פּלאַן" אָנגעהויבען אַרומצוגיין איבער שענקען...

אַזוי האָט ער געכוסה'ט ביז ער איז דערגאַנגען צו אַ שענק אויף דער לימאַנאָווסקיעגאַ 231, וואו ער האָט זיך ווידער אָנגעשיכורט, און איז אוועקגעפאַלען.

מ'האָט איהם אַריינגעלייגט אין אַ קאַמערל אויס צוניכטערען זיך, אָבער אַז מ'האָט דערזעהען, דאָס ער קומט נישט צו זיך — האָט מען אַרויסגערופען פּאָגאָטאָוויע, וועלכע האָט פעסטגעשטעלט, אַז גרעניגג איז טויט.

א פארדינטער פסק

(א) די 60־יאָהריגע אַקושערקע יוזעפאַ וואָלעריש'אַק איז נעכטען פאַרמשפּט געוואָרען אויף 2 יאָהר טורמע פאַר'ן אַדורכפיהרען אַן אומלעגאַלע אַבאָרט אָפּעראַציע, פון וועלכער איהר קליענטקע סטעפאַניאַ באַפּיעראַי איז געשטאָרבען.

Dr. med. L. Berman
צעגיעלניאַנאַ 15 טעל. 149=07
ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער - שוועכע-בעהאַנדלונג אין סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג
פאַר אומבעמיטעלטע — רעטניצע־פּרייזען

Dr.
Wołkowyski
ציגעל=גאַס 11, טעל. 238=02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־קראַנקהייטען
בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע
נעמט אָן פון 8—11 ביינאַכט און 4—9 אָוונט.

באנייט די טעטיגקייט פון דער „נייער אפטיילונג"

פון „מארגענשטערן"

ווי ס'איז געווען פאָראויסצוזעהען, האָט די ידיעה וועגען צוריק באַנייען די טעטיגקייט פון דער אַרבייטער־געזעלשאַפט פאַר פיזישער דערציהונג „מאָרגענשטערן" אין לאָדז אַרויסגערופען גרויס צופרידענהייט צווישען די יודישע אַרבייטער־ספּאָרטלער אין אונזער שטאָט. שוין די ערשטע טעג האָבען זיך פאַרשריבען פיל נייע מיטגלידער.

די צייטווייליגע פאַרוואַלטונג פון „מאָרגענשטערן" האָט אָפּגעהאַלטען איהר ערשטע זיצונג אונטער'ן פאָרזיץ פון ראָטמאַן נוטקעוויטש און האָט אָנגענומען אַ רייה באַשלוסען וועגען דער ספּאָרט־טעכנישע אַרבייט. די נאָרמאַלע אַרבייט פון די גימנאַסטישע גרופּען הויבט זיך אָן אין דעם נאָהענטסטען שבת. אויסער די גימנאַסטישע גרופּען פאַר מענער, פרויען און יוניאָרען, ווערען איצט איינגעשטעלט גרופּען פאַר סעניאָרען און סעניאָרינס ווי אויך פאַר יונגערע יוניאָרען.

פון מוזיקער-פאראיין

אויף דער אַלגעמיינער פאַרזאַמלונג פון מוזיקער־פאַראיין (זאַכאָדניאַ 66) איז געוועהלט געוואָרען אַ נייע פאַרוואַלטונג וועלכע האָט זיך קאָנסטיטורירט אויף פאָלגענדען אופן:

ז. פּילאַרסקי—פּרעזעס, ס. פּיעטרושקאַ און שפּילמאַן—וויצע פּרעזעסן, סעקרעטאַר און פאַרטרעטער—ד. שטיבעל און ס. צענער. קאַסיר און פאַרטרעטער—ה. לעווקאָוויטש און ה. נאַפּאַרסטעק, פאַרוואַלטונגס־מיטגלידער י. מענגע און ב. גלייך.

אכטונג, גוטע בעל הבית'טעס!

וועגען דער דערנעהרונגס - באַרייטונג פון די זאַפּטיגע יפו'ער פּאָמעראַנצען, וואָס זענען רייך מיט צאָהל־רייכע וויטאַמינען, האָבען זיך שוין איבערצייגט די ברייטע קרייזען פון די קאָנסומענטען.

צוליב זייערע דערנעהרונגס־מעלות, וואָס זענען עמפּפעהלט דורך דאָקטורים פאַר רעקאָנוואַלעסצענטען און די זאָרגפעלטיגע מוטערס האָבען אַריינגערעכנט דעם זאַפּט פון דער יפו'ער פּאָמעראַנץ צום טעגליכען מעניו פון זייערע ליבסטע. איצט מאַכען מיר אויפמערקזאַם די בעלי־הבית'טעס אויף דעם באַנוצען פון פּאָמעראַנצען אין צוקער, וואָס איז אַ פּרעכטיגער צובייס פאַר דער־וואַקסענע אַזוי אויך פאַר קינדער.

לאָמיר אויסנוצען דעם איצטיגען זמן און זיך פאַרזעהן מיט ביליגע, זאַפטיגע יפו'ער פּאָמעראַנצען.

טעאטער. מוזיק און פערוויילונג

(קאמוניקאטען)

גרויסע צוגרייטונגען צו דער באנייאונג פון „יאשע קאלב".

שוין לאַנג איז אין פילהאַרמאָניע נישט אַזוי פיל געשטן געוואָרען, ווי איצט בעת די צוגרייטונגען פון „יאַשע קאַלב". אַ גאַנצער שטאָב פון פאַרשידענע פאַכלייט גרייטען צו די טעכנישע אַרבייט פון דער גרויסער באַנייטער אויפפיהרונג; עס האָבען זיך פאַראייניגט אַלע שאַפענדע כוחות פון טעאַטער־וועזען, אָנהויבענדיג פון מאַליאַרעס, קינסטלער, אַרבייטער, מוזיקער, אַקטיאָרען און אַלע און איינעם שאַפען דעם גרויסען ספּעקטאַקל, וואָס הייסט „יאַשע קאַלב".

די פּרעמיערע וועט געגעבען ווערען זונטאָג דעם 28־טען דעם צווייטען טאָג יום־טוב) פּונקט 12 אַ זייגער פּריהמאָרגען.

פון די פוילישע טעאטערן

אין שטאָטישען טעאַטער ווערט היינט 8.30 אָוונט געשפּילט „לאַטאַ וו' נאַהאַנט".

— אין טעאַטער פּאָלסקי ווערט היינט 8.30 אָוונט געשפּילט „פּראָפעסיאַ פּאַני וואָררען" מיט האַרעצקאַ אין דער הויפּטראָל.

אין פּראָבען די קאָמעדיע „קלוב קאַוואַלערוב".

הנחה - פארשטעלונג

פון דער באַראַכאָוו - ביבליאָטעק

טעאַטער פּאָלסקי (ראָזמאַיטאָשטשי) ציגעל גאַס 27

דינסטאָג דעם 30־טען מערץ ד. י. פּינקטליך 8.30 אָוונט קומט פאָר אַ הנחה־פאַרשטעלונג

Elżbieta Królowa Anglii

מיט'ן אָנטייל פון די באַרימטע פוילישע שוישפּילער אורעגאַ האַרעצקאַ און זיגמונט טאָקאַרסקי.

הנחה בילעטען פון 30 גר. שוין צו באַקומען יעדען טאָג פון 10 פריה ביז 2 מיטאָג און פון 4 נ. מ. ביז 10 אָוונט אין באַראַכאָוו־ביבליאָטעק זאַכאָדניאַ 59 טעלעפאָן 191.50.

טעלעגראמען

נייער קאמיסאר פאר אינערן-ענינים אין ווייסרוסלאנד

מאָסקוואַ, 23. (ספּ. טעל.) דער קאָמיסאַר פאַר אינערן־ענינים פון ווייסרוסלאַנד מאַלטשאַנאָוו, וועלכע איז ערשט נישט לאַנג נאָמינירט געוואָרען, איז באַפרייט געוואָרען פון זיין אַמט. אויף זיין אָרט איז נאָמינירט געוואָרען דור בערמאַן

700 קוילען-ארבייטער אפגע-פאהרען קיין בעלגיע

סאָסנאָוויץ, 23. (ספּ. טעל.) היינט איז אַרויסגעפאָהרען פון סאָסנאָוויץ מיט אַ ספּעציעלען צוג אַ גרופּע עמיגראַנטען קוילען־אַרבייטער קיין בעלגיען. מיט דעם דאָזיגען טראַנספּאָרט זענען אָפּגעפאָהרען 700 אַרבייטער פון דאָמבראָווער, זאַווירטשער און רזשאַנאָווער ראַיאָן.

די דריטע גרופּע בערג־אַרבייטער, וועלכע זענען אַנגאַזשירט געוואָרען דורך די בעלגישע קאָמפּאַניע וועט אַרויספאָהרען סוף דעם חודש.

אויסזיכטען צו פערענדיגען דעם שטרייק אין „גישע"-קאמפאניע

קאַטאָוויץ, 23. (ספּ. טעל.) היינט איז ביים דעמאָביליזאַציע־קאָמיסאַר אינזש. מאַסקי פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ צווישען די פאָרשטעהער פון די אַרבייטער און דער דירעקציע פון דער קאָמפּאַניע „גישע" בעת וועלכער ס'איז געקומען צו אַ הסכם בנוגע דעם לעצטען פּאָסטולאַט פון די שטרייקענדע וועגען אויסצאָהלען פאַר דער שטרייק־צייט, צוליב דעם איז פאָראויסצוזעהען, אַז דער שטרייק וועט פערענדיגט ווערען.

ערד ציטערניש אין אינדיען

לאָנדאָן, 23 (ספּ. טעל.)

פון קאַלקוטאַ מיילדט מען מיט, אַז פאַריגע נאַכט איז אין די פּראָווינצען אַסאַם און בענגאַל פאָרגעקומען אַ שטאַרקע ערד־ציטערניש, אין די שטעט זיבזאַגאַר און דהוברי זענען אַ סך הייזער באַשעדיקט געוואָרען, קיין מענשליכע קרבנות זענען ביז איצט נישט פאַרנאָטירט געוואָרען.

אמעריקא בויט 67 נייע קריגס-שיפען

ניו־יאָרק, 23 (ספּ. טעל.)

דער ים־פלאָט דעפּאַרטאַמענט מיילדט מיט וועגען דער אָנגעהויבענער בויאונג פון 6 נייע קאָנטר טאָרפּעדאָס און דריי אונטער־וואַסער־שיפען. אין דעם געגעבענעם מאָמענט געפינען זיך אין בוי 67 קריגס־שיפען.

אכטונג, גייער'ס ראיאן!
שאָקאָלאַד. מאַרמעלען און מאַרמאַלאַד. אויך טעה כשר לחג הפסח בהכשר מראַבינאַט ווילנא וואַרשא צו באַקומען ביי
„ERA" (אינה: ר. אַלטמאַן)
נאַוואָ־זאַזשעווסקאַ 2,
טעל. 258.91 און 217.85.

ווארשאווער אפיציעלע בערזע

האָלאַנד	–	–	–	–	288.75
לאָנדאָן		–	–		25.77
ניו־יאָרק (קאַבעל)	–	–	–		527 3/4
פּאַריז	–	–	–	–	24.22
פּראַג	–	–	–	–	18,85
ציריך	–	–	–	–	120,15

אפיציעלע פראצענטיגע פאפירען

באַנק פּאָלסקי	–	–	–	99,00
3 % אינוועסטיציע I	–	–	–	64,25
3 – II	–	–	–	63,50
4 – דאָלאַרובקע	–	–	–	45.00
? – סטאַביליזאַציע	–	–	–	3,68
5 – וואַרש.	–	–	–	56,25
5 – לאָדזער	–	–	–	21,25

ראדיא - פראגראם

מיטוואָך, דעם 24־טען מערץ

6.33 גימנאַסטיק, 6.50 מוזיק (פּליטען), 7.15 ידיעות, 7.35 מוזיק (פּליטען), 11.57 צייט־סיגנאַל, 12.03 בעטהאָווען - קאָנצערט, 12.40 ידיעות, 12.50 שמועס, 1 פּליטען, 2.57 לאָדזער בערזע, 3 ווירטשאַפטליכע ידיעות, 3.15 רעקלאַמע - קאָנצערט, 3.40 אונטערהאַלטונגס - קאָנצערט (פּליטען), 4.10 אָודיציע פאַר קינדער, 4.35 קאָנצערט, 5.10 רעפּערטאַ, 6 אַקטועלער שמועס, 6.10 ספּאָרט־ידיעות, 6.20 פּליטען, 7.20 רעליגיעזע מאָטיוון, 7.50 שמועס וועגען אָהנפּראָצענטיגע קאַסעס, 8.45 אָוונט־ידיעות, 8.55 אַקטועלער שמועס, 9 שאָפּען־קאָנצערט, אויסגעפיהרט פון לאָרעאַט פון שאָפּען־קאָנקורס יאַקוב זאַק (טראַנסמיסיע קיין אַמעריקאַ און דייטשלאַנד), 9.45 קאָנצערט, 10.10 אָוונט־קאָנצערט.

Dr. med. Trepman
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־קראַנקהייטען,
בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע
אויך אַלע אַרט אָנצינדונגען.
זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 234=12
נעמט אָן פון 8—11 נאָכם. און פון 6—9 אָוונט

KONSUM PRZY WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE S.A.

די יום-טובים קומען און די נידריגע פרייזן טראגען קריינטשע? אמביליגסטע און בעסטע קויפען אין „קאנסום"

ראקיטשינער 54. צופאהר מיט טראמוואיען 16,10 מיר שיקן איבער פאסט-פעקלעך קיין סאוויעט-רוסלאנד אויפן גרונד פון א ספעציעלן אפמאך מיט דער פארשטעהערשאפט פון ז.ס.ס.ר. אינפארמאציעס אויפן ארט

קלאנג-קינא **CAPITOL** זאוואדזקא 16

היינט פרעמיערע!

„דאס אנטלויפען פון טארזאן"

גרויסע דראמע פון דער דזשונגלי

אין דער הויפט-ראלע J. WEISSMÜLLER

אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יום-טוב—12 א זייגער בייטאג.

היינט פרעמיערע

פרייזען פון די פלעצער אויף אלע סעאנסען פון 54 גר.

לעזט דאס „נייע פאלקסבלאט"

PIERWSZA CHŁODNIA WŁOSKA wł.: DAL-ASTA i SORAVIA odznaczona wieloma złotemi medalami
została **OTWARTA** przy ul. **Piotrkowskiej 74**, tel. 190-25.
Polecamy **LODY** pierwszorzędnej jakości.

בחנם ווערט צוגעפאסט אלערליי גלעזער!

„OPTICUM"
28 פיעטריקאווער 28

בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער-גלעזער, קאמבינירטע גלעזער, טערמאמעטערס, אלעס צו די ביליגסטע פרייזען.
ס'ווערן אויך אויסגעפיהרט זעמטל. רעפעראטורע פינקטליך און רעעל, — געדענקט די אדרעס
עס ווערען אנגענומען אלע ארט רעצעפטען פון די ה"ה דאקטוירים

בעקומען אויסצייכנונגען און א גאלדענעם מעדאל אויף די אויסשטעלונגען אין די גרעסטע שטעדט פון אייראפא און אין תל-אביב (ארץ-ישראל)

פארקויפט אין אלע אפטייקן, אפטיק-סקלאדן און פערפומעריעס.
Fabr. Chem. - Kosm. „Pharmachemja", Bydgoszcz.

דער גרעסטער אויסוואהל און די ביליגסטע פרייזען אויף

ראהמען

צו בילדער ווי אויך צו פארהאנגען
בעקומט איהר נור אין דער בעוואוס-טער ראהמען-פאבריק פון

י. צווייליך, לאדז,
בארוטאוויטשא 11, טעל. 153 35.

וויכטיג נייעס
פאר לאנג-געקליידעטע בעפעלקערונג!
איהר דארפט שוין נישט טראגען קיין טאנדייט-מלבושים דען איך דער בעוואוסטער געשעפטס-אנפיהרער פון דער בעוואוסטער פירמע ה. מענדראווסקי האב צוליב זיין אפרייזע נאך ארץ-ישראל ערעפענט א געשעפט פון

יודישע לאנגע מלבושים

מיט גוטע בעשטעלטע ארבייט און גאראנטירטע צופרידענהייט אויך פאר נישט טייערע פרייזען ווי טאנדייטער איך בעזיץ שטענדיג אויף לאגער אלערליי יודישע מלבושים אויך גאנצע אויסשטייער פאר חתנים. — אויף פערלאנג ווערט אויסגעפערטיגט און מעגליך פון 24 שעה. געדענקט די אדרעס

א. ווארטסקי און י. זיסהאלץ
פולנאצנא 5 אין הויף. סאלידע בעדינונג
ביליגע פאר עלעגאנט געקליידעטע! אין מין געשעפט ווערט אויסגעפערטיגט מלבושים לויט די נייעסטע פאסאנען.

אכטונג, לאדז און פראווינץ!
די לאנג-עקזיסטירענדע פירמע פון

יודישע לאנגע מלבושים

מ. לאבערשטיין מאכט בעקאנט די געעהרטע קונדשאפט, דאס מען געפינט און פערזעהען מיט'ן גרעסטען אויסוואהל פון לאנגע מלבושים ווי אויך א ספעציעלע אפטיילונג פון די בעסטע מאטעריאלן סחורות אויף בעשטעלונגען, וואס ווערען אויסגעפערטיגט און דער קורצעסטער צייט לויט'ן פערלאנג. געדענקט דעם אדרעס!

משה לאבערשטיין
אגראדאווא 1, אין הויף, 1. שט. לינקס

דאקטאר
צ. י. פראוודא
אינערליכע קראנקהייטען
20 זגערזשער 20
טעל. 133-26.
נעמט אן פון 5—7 אוונט.

בריפבויגען, קאנווערטען, רעכנונגען, חתונה-קארטען, פערש. עטיקעטען

יעדע אונטערנעהמונג, יעדעס געשעפט נויטיגט זיך שיינע דרוק-ארבייט

האלא!!!
גאר אין דער שנעל-דרוקעריי
בראמבערג
לאדז, צעגעלניאנא 8 טעל. 255-09
בעקומט איהר דרוקארבייט אין פיינסטער אויספיהרונג מיט די מאדערנסטע שריפט צו די ביליגסטע פרייזען.

Dr. med. **Niewiążski**
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער - שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1טער שטאק
נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוונט
זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג.
ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אוונט

Dr. **I. Piechowicz**
ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
האט זיך איבערגעצויגען אויף
20 שרודמיעסקא 20,
טעל. 107-79.
נעמט אן פון 8-9 פריה און פון 3-7 אוו.

Dr. med. **GUSTAW KOHN**
געוועזענער אסיסטענט פון דעם גינעקאלאגישען קליניק אין פאריז.
ספעצ. פאר פרויען - קראנקהייטען און שוואנגערשאפט).
ספעצ. פון היילען אונפרוכטבארקייט
פילסודסקיעגא 51, טעל. 170-03
נעהמט אן פון 8—10 און פון 4—8 אוונט

קליינע אנאנסען 1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

פערשידענעס

הערן, וואס האבען צאהלרייכע בעקאנטשאפט צווישען אינהאבער פון הורט און פאבריקס-לאגערן פון דער טעקסטיל-בראנזשע, לייגען מיר פאר א גוט בעצאהלטע בעשעפטיגונג. אנמעלדונגען: פיעטריקאווער 136, 1-טער שטאק פון 10—12.

ס'ווערט געזוכט א פלעגערין צו א קראנקע פרוי. צו ערפאהרען ביי פרענקעל, פולנאצנא 6, וו. 74.

ס'ווערט געזוכט צו קויפען
א דרוק-מאשין
א צילינדער, א האלבער בויגען 95 x 63 (ליליפוטקא). — אפערטען אונטער "W" אין אדמיניסטר. פון „נייעם פאלקסבלאט.

אין פערלויף פון 3 מאנאטען לערן איך די העברעאישע שפראך אין ווארט און אין שריפט מיט אלע כללים ודקדוקים אויך מפטיר מיט א דרשה צו א בעל מצוה. פרייז צוגענגליך. מיין אדרעס: גדאנסקא 24, לעהרער א. איטקין.

Dr. med. **P. Braun**
ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
צעגעלניאנא 4, טעל. 100-57
נעמט אן פון 8—2 מיטאג און פון 4—9 אוו.
ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען.
פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזען

Dr. med. **JÓZEF FINKIEL**
אינערליכע קראנקהייטען
(ספעציאליסט פאר הארץ און לונגען-קראנקהייטען)
האט זיך איבערגעצויגען אויף
זאוואדזקא 6, וו. 8,
טעל. 200-90.
נעהמט אן פון 6 ביז 8 אוונט.

Dr. med. **M. TAUBENHAUS**
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11. טעלעפאן 246-09
נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אוו

Dr. med. **LEON FAMILIER**
אינערליכע און קינדער - קראנקהייטען
6. שערפיעז 37 בענעדיקטא
נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

Centralna Poradnia Wenerologiczna
ווענערישע, הויט און מענער-שוועכע.
ספעציעל קאסמעטישער קאבינעט
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אין אוונד.
פרויען נעמט אן א פרוי-דאקטאר.
Piotrkowska 88
tel. 143-63.
וויזיט 3 זל.

Lek.-Dentysta
Jakób Karmazyn
2 פאלודניאווא 2
טעל. 114-36.
נעמט אן פון 9—1 און פון 4—7 נאכמיטאג

די בעסטע קוועלע פון מאשינען-טיילען, ספרענזשינעס, עקסצענטערס, שוויסונגען
איז נאר אין דער שלאסעריי
J. REDER
Łódź, 11 Listopada 11/13.

Dr. med.
J. Nadel
ספעציאליסט פון אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען.
אנדזשעיא 4, טעל. 228-92
נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7 אוו
אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11 פון 12 ביז 1 בייטאג.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

Dr. med. **I. SER**
choroby wewnętrzne
האט זיך איבערגעצויגען אויף
Al. I-go Maja 3, tel. 174-41.
נעהמט אן פון 4-6 נאכמ.

לעטשניצע
פאר ווענערישע-קראנקע
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
לאדז. זאוואדזקא 1, טעל. 205-38
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט.
וועגערישע-קראנקע. מענער-שוועכע און הויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
איז טעטיג א גאנצען מעת-לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אבעראטונג 3 זל.

ד"ר **העללער**
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט
זונטאג פון 10—2 מיטאג.
פאר פרויען - א ספעציעלער ווארטע-זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

ד"ר מעד.
דניאל כהן
אינערליכע קראנקהייטען און נערוועז
זגיערסקא 24, טעל. 228-08
נעמט אן פון 4 ביז 8 אוונד.

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספעצ. פאר אויגען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אן פון 11—2 און פון 5-8.30

Doktór
A. S. Tenenbaum
אינערליכע קראנקהייטען
(ספעציעל לונגען)
Piotrkowska 109 tel. 220-2?
נעהמט אן פון 6—8 אוונד.

לעטשניצע
פאר וועגערישע-קראנקע
מענער - שוועכע און הויט-קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אווענד.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי-דאקטאר פון 11-1 און פון 5-7 אוונד.

אנאנסען - פרייז:
גאנצן טעקסט — 18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 24 גר.
אונטן טעקסט — 12 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 18 גר.
פאר א מילימעטער-שורה אין דער זייט 10 שפאלטען.

אין טעקסט — 40 ר. פרייטאג און ערב יו"ט — 60 גר. פאר א מילימעטער-שורה. אין דער זייט 4 שפאלטען. נעקראלאגען: 20 גראשען א מילימעטער שורה (אין דער זייט 10 שפאלטען). קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל., יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גראשען. אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט צוטראגען אהיים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 7 זלאטעס א חודש; אמעריקא — 2 דאלאר א חודש.

פעהלערען וועלכע טרעפען זיך צופעליג מוז די אדמיניסטראציע אין פאל פון דער אנאנס בערעכטיגען, נישט צום איבערדרוקן די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס. פאר'ן אינהאלט און טערמין פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט אהן איבעררייס

Ze wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman.
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat". Piotrkowska 2?